

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**BİR ÜNİVERSİTEDE ÖĞRENCİLERİN
SİBER FLÖRT İSTİSMARINA MARUZİYETLERİNİN
BENLİK SAYGISINA ETKİSİ VE
AKILLI TELEFON BAĞIMLILIĞININ ARACI ROLÜ**

Sena OKTEN

**HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI
HALK SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

DANIŞMAN

Prof. Dr. Deniz ODABAŞ

**ANKARA
2024**

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

BİR ÜNİVERSİTEDE ÖĞRENCİLERİN
SİBER FLÖRT İSTİSMARINA MARUZİYETLERİNİN
BENLİK SAYGISINA ETKİSİ VE
AKILLI TELEFON BAĞIMLILIĞININ ARACI ROLÜ

Sena OKTEN

HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI
HALK SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Prof. Dr. Deniz ODABAŞ

ANKARA

2024

ETİK BEYAN

Ankara Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Yüksek Lisans tezi olarak hazırlayıp sunduğum ‘‘Bir Üniversitede Öğrencilerin Siber Flört İstismarına Maruziyetlerinin Benlik Saygısına Etkisi ve Akıllı Telefon Bağımlılığının Aracı Rolü’’ başlıklı tez; bilimsel ahlak ve değerlere uygun olarak tarafımdan yazılmıştır. Tezimin hipotezi tümüyle tez danışmanım ve bana aittir. Tezde yer alan araştırma tarafımdan yapılmış olup, tüm cümleler, yorumlar bana aittir.

Yukarıda belirtilen hususların doğruluğunu beyan ederim.

Öğrencinin Adı Soyadı: Sena Okten

Tarih:

İmza:

KABUL ve ONAY

Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Halk Sağlığı Anabilim Dalında

Sena Okten tarafından hazırlanan

“Bir Üniversitede Öğrencilerin Siber Flört İstismarına Maruziyetlerinin Benlik Saygısına Etkisi ve Akıllı Telefon Bağımlılığının Aracı Rolü” adlı tez çalışması

Aşağıdaki jüri tarafından YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak

OY BİRLİĞİ ile kabul edilmiştir

Tez Savunma Tarihi: 10.06.2024

Prof. Dr. Meltem ÇÖL

Ankara Üniversitesi

Jüri Başkanı

Doç. Dr. Sare MIHÇIOKUR

Başkent Üniversitesi

Raportör

Prof. Dr. Deniz ODABAŞ

Ankara Üniversitesi

Danışman

Tez hakkında alınan jüri kararı, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu tarafından onaylanmıştır.

İmza Unvanı Adı ve Soyadı

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ÖZET

Bir Üniversitede Öğrencilerin Siber Flört İstismarına Maruziyetlerinin Benlik Saygısına Etkisi ve Akıllı Telefon Bağımlılığının Aracı Rolü

Teknolojik araçların flört ilişkilerinde partnere zarar verme amacıyla kullanılması siber flört istismarının ortaya çıkmasına yol açmaktadır. Siber flört istismarı, teknoloji aracılığıyla bir flört ilişkisinde partnerini çevrimiçi ortamda aşağılamak, tehdit etmek, taciz etmek, izlemek ve kontrol etmek gibi davranışlarla saldırmak olarak tanımlanmaktadır. Siber flört istismarı, çevrimiçi ortamda faille, mağdurları uzaktayken bile onlara ulaşmayı ve taciz etme davranışını sürdürmeyi kolaylaştırması nedeniyle çalışılması gereken önemli bir konudur. Ayrıca siber flört istismarının psikolojik, fiziksel ve cinsel şiddetin bir öncüsü ve risk faktörü olarak gösterilmesinden dolayı üniversite örneklemindeki genç nüfusta bu tür davranışların yaygınlığını ve etkilerini araştırmak oldukça önemlidir. Bu tez çalışmasının amacı, bir üniversitede öğrencilerinin flört istismarının bir şekli olan siber flört istismarına maruziyetin benlik saygısına etkisi ve akıllı telefon bağımlılığının aracı etkisini incelemektir. Araştırmada ayrıca öğrencilerin siber flört istismarına maruziyetlerinin ve akıllı telefon bağımlılıklarının sosyo-demografik değişkenler ile ilişkisi ele alınmıştır.

Araştırma, kesitsel bir çalışma olup, örneklemini 2022-2023 döneminde İstanbul ilindeki bir vakıf üniversitesinin tüm fakülteleri ve yüksekokullarında farklı sınıf kademelerinde lisans ve önlisans düzeyinde öğrenim gören toplam 837 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmanın yapıldığı kurumun kurumsal iletişimi aracılığı ile öğrencilerin e-postasına Google Forms ile gönderilmiştir. Online olarak doldurulacak olan anket formu için IP kısıtlaması konularak çoklu çözümler engellenmiştir. Araştırmada veri toplama araçları olarak, Kişisel Bilgi Formu, Siber Flört İstismar Ölçeği, Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği ve Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği kullanılmıştır. Veriler SPSS-27 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Doğrulayıcı faktör analizi AMOS-22 programı kullanılarak uygulanmıştır. Sosyodemografik sorular için frekans dağılım tablosu oluşturulmuştur. Değişkenlerin grup ortalamalarındaki farklılıkları görebilmek için 2 gruplu değişkenlerde Bağımsız Örneklem T-Test, 3 ve daha fazla gruplu değişkenlerde One-Way ANOVA Analizi uygulanmıştır. Parametrik testler için yeterli gözlem sayısı olmadığında 2 gruplu değişkenler için non-parametrik Mann Whitney U analizi, 3 ve daha fazla gruplu değişkenlerde ise non-parametrik Kruskal Wallis-H analizi uygulanmıştır. Ölçme araçlarına doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmıştır. Ölçeklerin birbirleri arasındaki ilişkinin yönünü ve gücünü tespit edebilmek için pearson ve spearman korelasyon analizi uygulanmıştır. Araştırma sonucu elde edilen bulgular yapısal eşitlik modeli (YEM) ile incelenmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %52,3'ünün (n=438) kadın, %47,7'sinin (n=399) erkek olduğu saptanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %60,9'u (n=510) birinci sınıftır. Katılımcıların yarısı %51,3 (n=428) sosyal medyada 6 saatten fazla vakit geçirmektedir. Daha önce hiç flört ilişkisi olmayan öğrenciler katılımcıların %20,1'ini (n=168), halen flört ilişkisi olduğunu belirten öğrenciler örneklemin %37,8'ini (n=316) oluşturmaktadır. Halen flört ilişkisi olan öğrenciler (n=316) araştırmada kullanılan Siber Flört İstismar Ölçeğini doldurmuşlardır. Katılımcıların siber flört istismarına maruziyetleri cinsiyet ($25,28 \pm 12,587$, $p=0,00$) ve sigara kullanma durumu ($25,28 \pm 12,58$, $p=0,04$) açısından farklılık gösterirken, sosyal medya kullanım süresi, aile içi şiddete uğrama durumu, anne-baba eğitim düzeyi, kız/erkek kardeş sayısı, alkol ve uyuşturucu madde kullanma durumu ve flört ilişki sürelerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Öğrencilerin, siber flört istismarına maruziyetleri, benlik saygısı düzeyleri ve akıllı telefon bağımlılıkları ile ilişkisinde anlamlı farklılık görülmektedir. Benlik saygısı düzeyleri cinsiyet ile ilişkisi incelenirken anlamlı bir farklılık görülmemesine ($18,24 \pm 5,71$, $p=0,92$) rağmen akıllı telefon bağımlılığı cinsiyet arasında anlamlı farklılık görülmektedir ($30,76 \pm 12,780$, $p=0,00$). Flört ilişkisi olan ve olmayan grupların benlik saygısı düzeyleri karşılaştırıldığında, benlik saygısı düzeylerinin flört ilişkisi olanlarda daha yüksek düzeyde görülmüştür ($19,05 \pm 5,71$, $p=0,28$).

Araştırma sonuçlarına göre, akıllı telefon bağımlılığı, siber flört istismarına maruz kalmanın benlik saygısı üzerindeki etkisinde tam aracılık rolüne sahiptir (doğrudan etki $p>0,05$). Araştırma modelinde aracı değişken var iken siber flört istismarına maruz kalmak benlik saygısını düşürmektedir.

Literatürdeki araştırma bulgularına göre siber flört istismarı bireyin benlik saygısına zarar vermektedir. Ancak bu çalışma literatürdeki bulgulara ek olarak bu etkinin akıllı telefon bağımlılığı aracılığı ile olduğunu göstermektedir.

Bu bulgular doğrultusunda, halk sağlığı hemşirelerinin, gençlerin dijital dünyada karşılaştıkları risklerle başa çıkmalarına ve şiddetsiz, sağlıklı bir yaşam sürmelerine yardımcı olma konusunda önemli görev ve sorumlulukları bulunmaktadır. Öncelikle, araştırmanın gerçekleştiği üniversite öğrencilerine siber flört istismarı konusunda bilinçlendirme çalışmaları yapılmalıdır. Ardından, siber flört istismarına maruz kalma risklerini azaltmak için akıllı telefonlarla geçirilen süreyi azaltmalarına yardımcı olabilecek çeşitli stratejiler geliştirilmeli ve bu stratejiler üniversite yayın organları aracılığıyla öğrencilere ulaştırılmalıdır. Halk sağlığı hemşireleri, gençlerin siber istismarına maruziyetlerini önleyebilmek için eğitim ve farkındalık programları düzenlemeli, destek ve danışmanlık hizmetleri sunmalı, erken müdahale ve önleme çalışmalarına liderlik etmeli, araştırma ve veri toplama faaliyetlerini yürütmeli, politika ve uygulamalarda etkin rol almalı ve toplumsal bilinçlendirme çalışmalarına odaklanmalıdır.

Anahtar Sözcükler: akıllı telefon bağımlılığı, aracılık, benlik saygısı, üniversite öğrencileri, siber flört istismarı, siber flört şiddeti

SUMMARY

The Effect of Students' Exposure to Cyber Dating Abuse on Self-Esteem at a University and the Mediating Role of Smartphone Addiction

The use of technological tools to harm the partner in dating relationships leads to the emergence of cyber dating abuse. Cyber dating abuse is defined as attacking a partner in a dating relationship online through technology, such as humiliating, threatening, harassing, monitoring and controlling. Cyber dating abuse is an important issue to study as it makes it easier for perpetrators online to reach their victims and continue harassing behavior even when they are far away. In addition, since cyber dating abuse has been shown as a precursor and risk factor of psychological, physical and sexual violence, it is very important to investigate the prevalence and effects of such behaviors in the young population in the university sample. The purpose of this thesis study is to examine the effect of exposure to cyber dating abuse, a form of dating abuse, on the self-esteem of students at a university and the mediating effect of smartphone addiction. The study also examined the relationship between students' exposure to cyber dating abuse and smartphone addictions and socio-demographic variables.

The research is a cross-sectional study and its sample consists of a total of 837 students studying at undergraduate and associate degree levels at different grade levels in all faculties and colleges of a foundation university in Istanbul in the 2022-2023 period.

It was sent to the students' e-mail via Google Forms through the corporate communication of the institution where the research was conducted. Multiple solutions were prevented by placing an IP restriction for the survey form to be filled out online. Personal Information Form, Cyber Dating Abuse Scale, Rosenberg Self-Esteem Scale and Smartphone Addiction Scale were used as data collection tools in the study. Data were analyzed using the SPSS-27 program. Confirmatory factor analysis was applied using the AMOS-22 program. A frequency distribution table was created for sociodemographic questions. In order to see the differences in the group averages of the variables, Independent Sample T-Test was applied to variables with 2 groups, and One-Way ANOVA Analysis was applied to variables with 3 or more groups. When there were not enough observations for parametric tests, non-parametric Mann Whitney U analysis was applied for variables with 2 groups, and non-parametric Kruskal Wallis-H analysis was applied for variables with 3 or more groups. Confirmatory factor analysis (CFA) was applied to the measurement tools. Pearson and Spearman correlation analysis was applied to determine the direction and strength of the relationship between the scales. The findings obtained as a result of the research were examined with structural equation model (SEM).

It was determined that 52.3% (n=438) of the students participating in the research were female and 47.7% (n=399) were male. 60.9% (n=510) of the students participating in the research are first graders. Half of the participants, 51.3% (n=428), spend more than 6 hours on social media. Students who have never had a dating relationship before constitute 20.1% (n=168) of the participants, and students who state that they are currently in a dating relationship constitute 37.8% (n=316) of the sample. Students (n=316) who are currently in a dating relationship filled out the Cyber Dating Abuse Scale used in the research. While the participants' exposure to cyber dating abuse varies in terms of gender (25.28 ± 12.587 , $p=0.00$) and smoking status (25.28 ± 12.58 , $p=0.04$), duration of social media use increases the risk of domestic violence. It does not show any significant difference according to the number of visits, parental education level, number of sisters/brothers, alcohol and drug use, and dating relationship duration. There is a significant difference in the relationship between students' exposure to cyber dating abuse, their self-esteem levels and smartphone addiction. Although there is no significant difference when examining the relationship between self-esteem levels and gender (18.24 ± 5.71 , $p=0.92$), there is a significant difference between smartphone addiction and gender (30.76 ± 12.780 , $p=0.00$). When the self-esteem levels of groups with and without dating relationships were compared, self-esteem levels were found to be higher in those with dating relationships (19.05 ± 5.71 , $p=0.28$).

According to the research results, smartphone addiction has a full mediating role in the effect of exposure to cyber dating abuse on self-esteem (direct effect $> p = 0.05$). While there is a mediating

variable in the research model, exposure to cyber dating abuse reduces self-esteem. According to research findings in the literature, cyber dating abuse damages an individual's self-esteem. However, this study, in addition to the findings in the literature, shows that this effect is mediated by smartphone addiction.

In line with these findings, public health nurses have important duties and responsibilities in helping young people cope with the risks they face in the digital world and live a healthy life without violence. First of all, awareness raising studies should be conducted on cyber dating abuse among university students where the research took place. Then, in order to reduce the risk of exposure to cyber dating abuse, various strategies should be developed to help students reduce the time spent on smartphones and these strategies should be delivered to students through university media. In order to prevent young people from being exposed to cyber abuse, public health nurses should organize training and awareness programs, provide support and consultancy services, lead early intervention and prevention studies, carry out research and data collection activities, take an active role in policies and practices, and focus on social awareness studies.

Keywords: cyber dating abuse, cyber dating violence, college students, mediation, smartphone addiction, self-esteem,

İÇİNDEKİLER

Etik Beyan	ii
Kabul ve Onay	iii
Özet	iv
Summary	vi
İçindekiler	viii
Önsöz	x
Kısaltmalar	xi
Şekiller	xii
Çizelgeler	xiii

1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Amacı	3
2. GENEL BİLGİLER	4
2.1. Flört İstismarı Tanım ve Kapsam	4
2.1.1. Flört İstismarının Nedenleri ve Risk Faktörleri	6
2.1.2. Flört İstismar Türleri	11
2.1.3. Flört İstismar Yaygınlığı	15
2.1.4. Siber Flört İstismar Yaygınlığı	17
2.1.5. Flört Şiddet Kuramları	20
2.1.5.1. Sosyal Öğrenme Kuramı	20
2.1.5.2. Güç ve Kontrol Teorisi	21
2.1.5.3. Bağlanma Kuramı	21
2.1.5.4. Sosyal Ekolojik Kuram	22
2.1.6. Siber Flört İstismarı ile İlgili Ulusal Çalışmalar	23
2.1.7. Siber Flört İstismarı ile İlgili Uluslararası Çalışmalar	24
2.1.8. Halk Sağlığı Hemşireliği ve Şiddet Döngüsü	26
2.2. Benlik Saygısı	28
2.2.1. Benlik Saygısını Etkileyen Faktörler	29
2.2.2. Benlik Saygısı ve Romantik İlişkiler	31
2.3. Akıllı Telefon Bağımlılığı	33
2.3.1. Akıllı Telefon Bağımlılığında Risk Faktörleri	35
2.3.2. Akıllı Telefon Bağımlılığı Yaygınlığı	37
2.3.3. Akıllı Telefon Bağımlılığı Sağlık Üzerine Etkileri	39
2.4. Siber Flört İstismarı, Benlik Saygısı ve Akıllı Telefon Bağımlılığı İlişkisi	40
3. GEREÇ ve YÖNTEM	42
3.1. Araştırmanın Tipi	42
3.2. Araştırma Evreni ve Örneklemi	42
3.3. Araştırmaya Dahil Edilme Kriteri	42
3.4. Araştırmanın Değişkenleri	43
3.5. Araştırmanın Hipotezleri	43
3.6. Veri Toplama Araçları ve Yöntemleri	44

3.6.1. Sosyo-Demografik Bilgi Form	44
3.6.2. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği	44
3.6.3. Siber Flört İstismar Ölçeği	45
3.6.4. Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği	45
3.7. Araştırma İçin Alınan İzinler	46
3.8. Veri Analizi	46
3.8.1. Aracı Değişken Analizi	47
3.9. Araştırmanın Sınırlılıkları	47
4. BULGULAR	49
4.1. Araştırmaya Katılan öğrencilerin sosyodemografik özelliklerine ilişkin bulgular	49
4.2. Araştırmada kullanılan ölçme araçlarının normallik varsayımı analizi ve güvenirlik analizi çizelgesi	51
4.3. Araştırmaya katılan öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerine göre siber flört istismarı (doğrudan saldırganlık ve izleme kontrol alt ölçekleri) ile Akıllı telefon bağımlılığı ve Rosenberg benlik saygısı ölçek puan ortalamalarının karşılaştırılması	51
4.4. Araştırmada kullanılan ölçeklerin korelasyon analizi	62
4.5. Aracı değişken analizi ve regresyon modelleri	63
5. TARTIŞMA	67
6. SONUÇ ve ÖNERİLER	79
KAYNAKLAR	82
EKLER	111
Ek-1. Etik Kurul	111
Ek-2. Kurumdan alınan araştırma izni	112
Ek-3. Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu	113
Ek-4. Kişisel Bilgi Formu	116
Ek-5. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği	117
Ek-6. Siber flört İstismar Ölçeği	119
Ek-7. Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği	121
Ek-8. Bulgular	124
ÖZGEÇMİŞ	131

ÖNSÖZ

Günümüz teknoloji çağında dijital ortama aktarılan ilişkilerin yarattığı önemli bir halk sağlığı sorunu olan siber flört istismarının gençler üzerindeki psikolojik etkilerini anlamak ve bu etkilerin nasıl şekillendiğini belirlemek giderek önem kazanmaktadır.

Gençlerin dijital ortamlarda karşılaştıkları istismarın, benlik saygısı üzerinde nasıl bir etkisi olduğunu anlamak, gençlerin psikolojik sağlığını korumak ve siber flört istismarına karşı etkili önlemler geliştirmek için önemlidir. Ayrıca, genç bireylerin sorunlu akıllı telefon kullanımlarının bu ilişkideki aracı rolünü incelemek, dijital teknolojilerin gençlerin yaşamında nasıl bir rol oynadığını daha iyi anlamamıza yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Yüksek lisans eğitimim boyunca bana Halk Sağlığı bilimini sevdiren; titiz, motive edici ve sabırlı tutumlarıyla tez sürecimde çalışmama ışık tutan, değerli hocam, tez danışmanım Prof. Dr. Deniz Odabaş'a teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans ders sürecinde olduğu gibi, tezimi değerli yorumları ve eleştirileriyle zenginleştiren Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Başkanı Sayın Prof. Dr. Meltem Çöl'e teşekkür ederim.

Tezimin tüm süreçlerinde ve hayatımın en önemli anlarında bana her zaman destek olup motive eden canım arkadaşlarım Sena Sevinç, Afra Nur Hamzaoglu ve Eylül Hilal Özdemir'e,

Bugünlere gelmemde büyük emek ve fedakarlıkları olan, haklarını hiçbir zaman ödeyemeyeceğim, destek ve sevgilerini her daim hissettiğim ve evlatları olmaktan gurur duyduğum canım annem Nagihan Özkaya ve babam Selim Özkaya'ya,

Hayatımı anlamlandıran, karşıma çıkan her zorlukta, ihtiyaç duyduğum her anda yanımda olan, tez sürecinin stresli anlarında her daim bana umut aşılayan biricik eşim Ahmet Can Okten'e,

Tüm kalbimle sonsuz teşekkürlerimi sunarım..

KISALTMALAR

AFA	Açımlayıcı Faktör Analizi
BMYYK	Bağımlılıkla Mücadele Yüksek Kurumu
CDC	Centers for Disease Control and Prevention, Hastalık Kontrol ve Korunma Merkezleri
DFA	Doğrulamalı Faktör Analizi
DFA	Doğrulamalı Faktör Analizi
TDK	Türk Dil Kurumu
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
YEM	Yapısal Eşitlik Modellemesi

ŞEKİLLER

Şekil 4.1. Aracı değişken analiz modeli

64

ÇİZELGELER

Çizelge 4.1.	Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerinin dağılımı	49
Çizelge 4.2	Araştırmada kullanılan Ölçme araçlarının normallik varsayımı analizi ve güvenilirlik analizi çizelgesi	51
Çizelge 4.3.	Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyete göre Siber Flört İstismarı (Doğrudan Saldırganlık ve İzleme Kontrol Alt ölçekleri) ile Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçek Puan ortalamalarının karşılaştırılması	52
Çizelge 4.4.	Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal medya kullanımı süresine göre Siber Flört İstismarı (Doğrudan Saldırganlık ve İzleme Kontrol Alt ölçekleri) ile Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçek Puan ortalamalarının karşılaştırılması	53
Çizelge 4.5.	Araştırmaya katılan öğrencilerin flört/ilişki süresine göre Siber Flört İstismarı (Doğrudan Saldırganlık ve İzleme Kontrol Alt ölçekleri) ile Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçek Puan ortalamalarının karşılaştırılması	54
Çizelge 4.6.	Araştırmaya katılan öğrencilerin aile içi şiddete uğrama durumlarına göre Siber Flört İstismarı (Doğrudan Saldırganlık ve İzleme Kontrol Alt ölçekleri) ile Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçek Puan ortalamalarının karşılaştırılması	55
Çizelge 4.7.	Araştırmaya katılan öğrencilerin sigara kullanma durumlarına göre Siber Flört İstismarı (Doğrudan Saldırganlık ve İzleme Kontrol Alt ölçekleri) ile Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçek Puan ortalamalarının karşılaştırılması	55
Çizelge 4.8.	Araştırmaya katılan öğrencilerin alkol kullanma durumlarına göre Siber Flört İstismarı (Doğrudan Saldırganlık ve İzleme Kontrol Alt ölçekleri) ile Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçek Puan ortalamalarının karşılaştırılması	57

Çizelge 4.9	Araştırmaya katılan öğrencilerin uyuşturucu madde kullanma durumlarına göre Siber Flört İstismarı (Doğrudan Saldırganlık ve İzleme Kontrol Alt ölçekleri) ile Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçek Puan ortalamalarının karşılaştırılması	58
Çizelge 4.10.	Araştırmaya katılan öğrencilerin kız kardeş/abla sayısına göre Siber Flört İstismarı (Doğrudan Saldırganlık ve İzleme Kontrol Alt ölçekleri) ile Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçek Puan ortalamalarının karşılaştırılması	59
Çizelge 4.11.	Araştırmaya katılan öğrencilerin erkek kardeş/abi sayısına göre Siber Flört İstismarı (Doğrudan Saldırganlık ve İzleme Kontrol Alt ölçekleri) ile Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçek Puan ortalamalarının karşılaştırılması	60
Çizelge 4.12.	Araştırmaya katılan öğrencilerin anne eğitim durumuna göre Siber Flört İstismarı (Doğrudan Saldırganlık ve İzleme Kontrol Alt ölçekleri) ile Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçek Puan ortalamalarının karşılaştırılması	61
Çizelge 4.13.	Araştırmaya katılan öğrencilerin baba eğitim durumuna göre Siber Flört İstismarı (Doğrudan Saldırganlık ve İzleme Kontrol Alt ölçekleri) ile Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçek Puan ortalamalarının karşılaştırılması	62
Çizelge 4.14.	Araştırmaya katılan öğrencilerin flört/İlişki durumuna göre Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçek Puan ortalamalarının karşılaştırılması	63
Çizelge 4.15.	Araştırmada kullanılan ölçeklerin korelasyon analizi sonuçları	64
Çizelge 4.16.	Aracı değişken analizi model katsayı sonuçları	65
Çizelge 4.17.	Aracılık etkisinin istatistiksel açıdan anlamlılığına ilişkin Bootstrap analizi sonuçları	66

1.GİRİŞ

Romantik ilişkiler genellikle ergenlik döneminde başlar önemi ve ciddiyeti artarak ilerler (Salerno vd., 2015; Couture vd., 2021). Üniversiteye geçişin ilk aşamalarında gelişen, yetişkinlerin romantik ilişkilerine benzer şekilde sağlam olan bu romantik etkileşimler, geçmiş dönemlerindeki romantik etkileşimlere kıyasla daha sağlamdır (Santrock, 2012). Romantik ilişkilerin gelişimi genellikle olumlu uyum ve benlik algısı değeri ile ilişkilidir (Collins vd., 2009; Richter vd., 2021). Fakat ne yazık ki birçok genç için bu ilişki deneyimleri şiddet ve istismarla sonuçlanabilmektedir. Flört istismarı, bireylerin flört ilişkilerinde karşılıklı olarak sözel, cinsel, duygusal ve/veya fiziksel şiddet içeren davranışlarda bulunmaları, birbirlerine zorlayıcı sınırlamalar getirmeleri olarak tanımlanmaktadır (Aslan vd., 2008). Flört istismarı, genç yetişkinler arasında zihinsel ve fiziksel sağlık açısından önemli sonuçları olan yaygın bir deneyimdir ve gençler üzerinde birçok olumsuz etkileri görülmektedir (Gracia-Leiva vd., 2020; Marganski ve Melander, 2018; McArthur vd., 2024). Flört istismarı maruziyetlerinin bireyin özellikle benlik saygısı üzerinde olumsuz etkileri bulunmaktadır (Rill vd., 2009; Marganski ve Melander, 2018). Ergenlik döneminde belirginleşen benlik saygısı, genç bireylerin hayatlarında kritik bir dönemi işaret etmektedir. Bu evre, ergenler için özellikle zorlayıcı olabilir ve flört ilişkileri, gençlerin özsaygı algılarını şekillendirmede önemli bir faktör olarak rol oynamaktadır (Pflieger ve Vazsonyi, 2006).

Ergenlikteki romantik deneyimler göz önüne alındığında, bu tür deneyimlerle ilişkili yararları ve riskleri anlamak çok önemlidir. Örneğin, ilişkide istismar mağduru olmak, ergenlerin istismarın romantik ilişkilerin normal bir parçası olduğuna inanmalarına ve dolayısıyla daha sonraki ilişkilerinde partner şiddetine karşı daha az dirençli olmalarına yol açabilir (Marganski ve Melander, 2018). Bu nedenle ergenlik, flört istismarı deneyimini incelemek için kritik bir dönemi temsil eder. Flört istismarı terimi, mevcut veya eski bir romantik partnerle uygulanan fiziksel, cinsel, psikolojik veya duygusal şiddeti tanımlamak için kullanılmaktadır (CDC, 2015).

Flört istismarı, aile içi şiddet olarak sınıflandırılan eş şiddetinden ayrıdır. Bununla birlikte, bu tür vakalar, genellikle ergen ve gençler arasında yer alan üniversite öğrencileri arasında sıkça görülmektedir (Ayyıldız ve Taylan, 2018). Bu sebeplerden, flört istismarı diğer istismar çeşitlerine göre sebepleri, gerçekleşme şekli ve doğurduğu sonuçlar açısından dikkate alındığında ayrı değerlendirilmelidir (Aslan vd., 2008). Dünya genelinde birçok genç flört istismarına maruz kalmaktadır. Amerikan Hastalık Önleme Merkezi (CDC) flört istismarının

yaygınlığını değerlendirdiği bir çalışma (CDC, 2018) her 9 gençten 1'inin flört istismar türlerinden en az birini deneyimlediğini ortaya koymaktadır. Türkiye örneklemindeki araştırmalarda ise flört istismarının yaygınlığı %11 ile %45,8 arasında olduğu görülmektedir (Karatay vd., 2018). Genç yetişkinlikteki flört istismarı, endişe verici derecede yüksek sıklığı (Monteiro vd., 2023; Leisring ve Giumetti, 2014) ve depresyon, anksiyete, alkol ve madde kullanımı, intihar düşüncesi ve teşebbüsü, düşük benlik saygısı (CDC, 2018) gibi önemli psikolojik sağlık sonuçları (Hancock vd., 2017; Drouin vd., 2015; Bakır ve Kalkan, 2019; Alıcı, 2023) nedeniyle bu araştırmanın önemli bir odağı haline gelmiştir. Romantik ilişkiye başlama yaşı kültürler arasında farklılık gösterse de (Bayhan ve Işıtan, 2010) araştırmalar üniversite öğrencilerinin birçoğunun ilk ciddi romantik ilişkisini üniversite ortamında yaşadıklarını göstermektedir (Kaukinen, 2014). Üniversite kampüslerinde flört istismarının yüksek sıklığı göz önüne alındığında, üniversite öğrencileri üzerinde çalışılması gereken özellikle önemli bir gruptur (Nabors vd., 2006).

Akıllı telefon teknolojisindeki ilerlemeler (örneğin; internet, sosyal ağ siteleri), insanların sosyal olarak bağlantı kurması için yeni bir iletişim yolu oluştururken, flört ilişkileri için partnerlerini taciz etmek, kontrol etmek ve suistimal etmek için yeni araçlar da yaratmaktadır (Zweig vd., 2013). Son yıllarda yapılan araştırmalar, bir partnere duygusal veya sözlü tacizde bulunmak ve bir partnerin faaliyetlerini veya bulunduğu yeri izlemek veya kontrol etmek de dahil olmak üzere, teknolojinin flört ilişkilerinde gençler arasındaki istismarı kolaylaştırdığı veya yaydığı çeşitli yolları vurgulamıştır (Draucker ve Martsolf, 2010; Borrajo vd., 2015; Gracia-Leiva vd., 2020). İlişkiler bağlamında, akıllı telefon kullanımıyla internete ve sosyal uygulamalara anında erişim sağlanması, insanları daha erişilebilir ve kontrol edilebilir hale getirirken, bireyleri kişisel saldırı ve taciz riskiyle karşı karşıya bırakır (Burke vd., 2011; Van Ouytsel vd., 2020). Buna karşılık, etkileşimdeki bu gelişmeler, siber istismar veya siber flört istismarı olarak adlandırılan bir istismar biçimine yol açabilir. Siber flört istismarı, 'birinin flört partnerinin akıllı telefon ve/veya sosyal medya aracılığıyla kontrol edilmesi, taciz edilmesi, takip edilmesi ve kötüye kullanılması' olarak tanımlanmaktadır (Zweig, 2014). Siber temelli flört istismarının, fiziksel şiddetle karşılaştırıldığında zararsız olduğuna dair çalışmaların varlığına rağmen (Stonard vd., 2017), deneysel birçok çalışma, siber mağduriyetle ilişkili düşük öz saygı, depresyon, intihar düşüncesi, uyumsuz başa çıkma davranışları (örneğin; madde kullanımı) gibi birçok olumsuz psikolojik etkiyi kanıtlamaktadır (Gracia-Leiva vd., 2020; Marganski ve Melander, 2018). Bu olumsuz sonuçlarla birleşen yüksek yaygınlığı, önleme çabaları yoluyla hedef alınabilecek, gelişmekte olan yetişkinlerin

siber flört istismar mağduriyetlerine ilişkin faktörleri belirleme, değerlendirme gerekliliğini ortaya koymaktadır (McArthur vd., 2024).

Neticede, siber flört istismarı genç nüfustaki sıklığı ve sağlık refahları üzerindeki olumsuz etkileri sebebiyle önemli bir halk sağlığı sorunudur. İstismarın engellenmesinde özellikle halk sağlığı hemşirelerinin önemli görev, sorumluluk ve yetkileri vardır. Halk sağlığı hemşirelerinin akıllı telefon bağımlılığını ve dolayısıyla siber flört istismarını engellemeye yönelik genç bireylere eğitim ve danışmanlık verme, riskli grupları teşhis etme, istismara maruz kalanları belirleme, mağdurun emniyetini sağlama, acil sağlık bakım ihtiyaçlarını sağlamak gibi rehabilite edici rolleri bulunmaktadır (Yıldırım, 2016). Psikoloji ve sosyoloji gibi birçok farklı disiplinde incelenen siber flört istismarı, hemşirelik disiplini açısından önemli bir konudur; ancak ilişkili faktörlerin belirlenmesi ve doğurduğu sonuçları inceleme konusunda eksik kalmaktadır. Bu nedenle, siber flört istismarı mağduru olan bireylerin, mağduriyetin ilişkili faktörlerini, benlik saygısı üzerine etkilerini ve akıllı telefon bağımlılığıyla ilişkisini belirleyebilmek önemlidir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Siber flört istismarına maruziyet, genç örnekleme yaydığı olumsuz sonuçlar ve ilişkili faktörlerle araştırılması gereken önemli bir şiddet konusudur. Özellikle genç toplumda yaygın olarak görülen bu istismar türünün önlenmesi için üniversitelerdeki yaygınlık oranları ve ilişkili değişkenlerin tanımlanması gereklidir. Elde edilen bulgular ışığında, bu çalışmanın sonuçlarının siber flört istismarı maruziyetinin etkilerini ve akıllı telefon bağımlılığını tanımlayabilme açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca, koruyucu önleyici ruh sağlığı çalışmalarında yol gösterici olabilir ve gelecek çalışmalara katkı sağlayabilir.

Bu araştırmanın amacı, bir üniversitede öğrencilerin siber flört istismarına maruziyetlerini tespit etmek, siber flört istismarının benlik saygısına etkisini belirlemek ve bu etkide akıllı telefon bağımlılığının aracı rolünü incelemektir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Flört İstismarı Tanım ve Kapsam

Flört terimi, birbirine istekli katılımı ile devam eden karşılıklı etkileşimleri ifade eder. Diğer kişilerarası ilişki türleriyle karşılaştırıldığında, romantik ilişkiler genellikle belirgin bir yoğunlukla işaretlenmiş, sevgi ifadeleri ve cinsellikle doludur (Collins vd., 2009). Genel olarak, akranlarla yakın yakın ilişkilerin geliştirilmesi, bireylerin sosyal gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır (Rice ve Mulkeen, 1995; Varol, 2023). Birçok kültürde flört etmek, ergenlikte başlayan normatif bir davranış olarak kabul görmektedir (Zimmer-Gembeck, 2002). Flört etmek ile ifade edilen bu romantik ilişkiler, bireylere memnuniyet ve mutluluk getirir; sevgi ve tutku, diğer sosyal ilişkilerden ayrı bir niteliğe sahiptir, enerjiyi tek bir bağlanma noktasına yönlendirme, sevgi ve güven arayışı gibi özelliklere odaklanır. Bunlara ek olarak, bu ilişkiler; açıklık, dürüstlük, sıcaklık, koruma, adanmışlık ve sadakat gibi arkadaşlık ilişkisinden ayırt edilebilecek daha birçok özelliği barındırır (Zimmer-Gembeck, 2002). Bunun yanı sıra, romantik ilişkiler, kendi özgün psikososyal özelliklere ve sınırlara sahip bir dinamiktir ve böylelikle; flörtleşme, çiftlerin beraber yaşama süreci ve evlilik gibi çeşitli ilişki seviyelerini içermektedir (Straus vd., 2004). Flört ilişkisini, Türk Dil Kurumu, ‘kadın ve erkek arasındaki duygusal ilişki, birbirine duygusal ilgi duyan kişiler’ olarak tanımlar (TDK, 2023). Straus'a (2004) göre flört, iki kişinin ilişkilerini sosyal etkileşimler ve etkinliklere katılarak sürdürmesini ifade eder, bu ilişki daha resmileşmiş hale gelene veya birinin ilişkiyi sonlandırmak istemesine kadar devam eder. Sugarman ve Hotaling (1989) farklı bir bakış açısı ile, flört sürecini duygusal bağlanma ve cinsel yakınlık olasılığını artıran etkinliklerle açıklamaktadırlar. Birbirinden farklı bu tanımlamalar, flört ilişkisinin karmaşıklığını ve çok yönlülüğünü vurgulayarak bu kavramın oldukça geniş bir yelpaze içinde kullanıldığını göstermektedirler (Bayramova ve Aksan, 2022).

Romantik ilişkide deneyimlerin özellikleri de zamanla geliştiği için belli yaş gruplarında romantik ilişkide yaşanan değişimleri ayırt edebilmek önemlidir. Örneğin, ergenlikten yetişkinliğe doğru belli bir ilişkideki istikrarı koruma ve bu ilişkiyi sürdürme ihtimali artmaktadır. Ergenler genç yetişkinlik dönemine geçtikçe romantik ilişkileri giderek daha istikrarlı ve dayanıklı hale gelerek (Connolly ve McIsaac, 2011) romantik ilişkilerinde yaşanan çatışmaları çözme becerilerini geliştirirler (Laursen ve Jensen-Campbell, 1999). Ergenliğin sonuna gelindiğinde romantik ilişkide olmak normatif hale geldiğinden ve yakınlık beklendiğinden romantik alana katılım ve istikrar artar (Nelson, 2020). Bu nedenle romantik

gelişim, yetişkinliğin temel gelişimsel görevlerinden biri olan tatmin edici, sağlıklı ve uzun süreli bir romantik ilişkiye bağlanmak için romantik odaklı becerilerin edinilmesi gereken uzun bir yolculuktur (Arnet, 2023).

Romantik ilişkiler bireylerin gelişiminde merkezi bir bileşendir (Boisvert vd., 2023). Üniversite dönemi ise, gençlerin sosyal yaşama uyum sağlama çabalarının yoğunlaştığı bir dönemdir. Üniversite yıllarında başlayan romantik ilişkiler, gençlerin sosyal etkinliklere daha fazla katılım göstermelerini teşvik etmektedir ve sosyal gelişimlerine olumlu katkılarda bulunmaktadır. (Hamamcı ve Esen-Çoban, 2010; Moss ve Schwebel, 1993). Bu nedenle romantik ilişkilerin gençlerin kişilik gelişimleri yanında psikolojik ve sosyolojik gelişimleri üzerinde de etkili olduğu söylenebilir. Tatmin edici, uzun vadeli bir romantik ilişki içinde olmak, genel sağlık ve refahın en güçlü belirleyicilerinden biridir (Lucas ve Dyrenforth, 2005; Waite ve Gallagher, 2002). Özellikle ergenlik ve genç yetişkinlik dönemlerinde önemli bir gelişimsel görev olarak kabul edilen flört ilişkileri, olumlu duygusal deneyimlerin kaynağı olabilirken, aynı zamanda şüphe ve hayal kırıklığı gibi olumsuz duygulara da neden olabilir. Romantik deneyimlerdeki farklılıklar, yaşanan çatışmalar, zaman zaman çözülme zorluğu gösterir ve bireyler, bu çatışmaların üstesinden gelebilmek adına şiddete başvurabilir (Yumuşak, 2013; Alıcı, 2023). Yurt içi ve yurt dışındaki literatür incelendiğinde, flört ilişkilerinde görülen şiddeti tanımlarken; flört şiddeti (*dating violence*), flört istismarı (*dating abuse*), yakın partner şiddeti (*intimate partner violence*) ve ilişki istismarı (*relationship abuse*) gibi terimler kullanılmaktadır (CDC, 2021; Gündüz, 2019).

Flört istismarı, evli olmayan bir çiftin flört sürecinde en az bir üyesinin, diğerine şiddet uygulama veya tehdit etme eylemlerini içeren bir durumu ifade eder (Sugarman ve Hotaling, 1989). Romantik ilişkilerde yaşanan istismarı tanımlayan Merrell (2001), duygusal birliktelik yaşayan çiftlerin birbirlerine yönelik güç ve kontrol sağlama amacıyla psikolojik, fiziksel ve cinsel zorlama içeren tutum ve davranışlarını açıklar. Diğer araştırmacılar ise flört ilişkilerinde karşılaşılan istismarları, romantik bir beraberlikte çiftlerin birbirlerine uyguladıkları fiziksel, cinsel ve duygusal tahribatlar olarak ifade eder (Saltzman vd., 2002). Flört ilişkilerinde görülen istismar, çeşitli biçimlerde ortaya çıkabilir; fiziksel istismar, psikolojik/duygusal istismar, cinsel istismar, ekonomik istismar, siber istismar ve ısrarlı takip gibi biçimlerde kendini gösterebilir (CDC, 2022; Fidan ve Yeşil, 2018; Türk vd., 2020; Akış vd., 2019; Yıldırım ve Terzioğlu, 2018; Avşar-Baldan ve Akış, 2017). Bu tür şiddet biçimleri, flört ilişkilerindeki partnerler arasındaki güç dengesizliği ve kontrol mekanizmalarını yansıtan kritik problemlerdendir (Akış vd., 2019; Avşar-Baldan ve Akış, 2017). Ergenler ve genç

yetişkinlerin deneyimlediği flört şiddeti ve istismarı ortaya çıkışı, yaşanma şekli, sebepleri ve etkileri göz önüne alındığında diğer şiddet türlerinden ayırt edilmektedir. Bu yaş grupları, henüz yaşamsal değerlerin yeni oluşturulmaya başlaması sebebiyle buna bağlı olarak yaşamakta oldukları istismarı fark etme konusunda zorluk yaşayabilirler. Başka bir sebep ise ergenlerin ve genç yetişkinlerin mevcut şiddetle başa çıkma stratejilerinin, diğer yaş gruplarına kıyasla daha sınırlı olmasıdır (Aslan vd., 2008). Gençlik dönemlerinde davranışların şekillenmesi, romantik ilişkilerin de daha net bir biçimde yaşanmaya başlaması bireyin bu süreçte, kendini kanıtlama, bağımsızlığını ilan etme gibi amaçlarla şiddete ve istismara yönelebilir (Fidan ve Yeşil, 2018). Flört istismarının nedenleri ve risk faktörlerini belirlemek toplumsal ve bireysel müdahaleleri oluşturmak için önemli bir adımdır.

2.1.1 Flört İstismarının Nedenleri ve Risk Faktörleri

Flört istismarı ile, herhangi bir ırk, yaş, cinsel yönelim, din ve cinsiyetteki bir birey maruz kalabilir (Bugay ve Çok, 2015). Evlilik ilişkilerindeki istismarla flört ilişkilerindeki istismar arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları anlamak, araştırma ve müdahale açısından önemli bir adımdır. Bu iki şiddet biçiminde ortaya çıkan ve önleme programlarında hedeflenebilecek değişkenleri belirlemeyi amaçlayan bir yaklaşım, flört ve evlilik içi şiddet arasındaki ilişkiyi daha derinlemesine incelemeyi sağlayacaktır (Shorey vd., 2008). Yapılan araştırmalarda, flört istismarının evlilikteki istismarın bir öncüsü olabileceğini ve böyle bir evlilik içi şiddet modelinin flört döneminde makul bir şekilde oluşturulabileceği belirtilmiştir (Makepeace, 1981; Smith ve Donnelly, 2013). Öte yandan, flört şiddeti ve istismarı evli bireyler arasında yaşanan şiddetten birçok yönden farklılaşır (Mulford ve Giordano, 2008). Flört istismar sıklığı ve olumsuz sonuçları, yetişkinlerin topluluk örneklerinde bulunanlara benzer olsa da flört istismarının, onu evlilik/yetişkin ilişkilerinde meydana gelen şiddetten ayıran bir dizi benzersiz yönü vardır (Shorey vd., 2011). Örneğin, flört şiddeti, özellikle fiziksel saldırganlıkta evlilik ilişkilerindeki gibi şiddetli olmaz (Shorey vd., 2008). Bu durumun nedeni, üniversite öğrencilerinin genellikle kısa süreli çoklu flört ilişkilerine sahip olmaları olabilir (Cooper, 2002) çünkü ilişkinin uzunluğu arttıkça şiddetin sıklığının arttığına yönelik araştırmalar bulunmaktadır (Marcus ve Swett, 2002), bu da evlilik ilişkilerinde flört ilişkilerinde görülen istismardan daha şiddetli saldırganlık yaşama olasılığını artırabilir. Ayrıca, flört partnerleri genellikle birlikte yaşamazlar ve şiddet, birlikte yaşama ilişkilerinde daha sık ve yoğun olabilmektedir (Stets, 1991).

Flört şiddeti, yetişkin ilişki şiddetinde görülen erkek egemen unsurları içermez; flört partnerleri arasındaki psikolojik saldırganlık, nadiren kişinin partnerinin finansal davranışlarını kısıtlamayı veya kontrol etmeyi amaçlayan davranışları içerir (Murphy ve Hoover, 1999). Bu psikolojik saldırganlık, evlilik ve birlikte yaşama ilişkilerinde sıklıkla karşılaşılan bir davranış türüdür. Genç kızlar, ekonomik özgürlük için romantik partnerlere bağımlı olmamaları ve geçinip bakmakla yükümlü oldukları çocuklarının olmaması bakımından evlilik ilişkilerinden farklılaşır (Mulford ve Giordano, 2008).

Gençlik dönemi ilişkilerdeki şiddeti farklılaştıran bir diğer önemli unsur, gençlerin romantik ilişkileri iletişim ve karar verme süreçleri yürütme konusundaki deneyim eksikliğidir. Romantik bir partnerle iletişim kurma ve ilişki geliştirme konusundaki deneyimsizlik, kötü başa çıkma stratejilerinin, sözlü ve fiziksel saldırganlık gibi davranışların kullanılmasına neden olabilir (Mulford ve Giordano, 2008; Bakır, 2019).

Ergen flört ilişkilerinden önemli ölçüde farklı olarak, yetişkin ilişkileri güç dinamikleri, sosyal beceri gelişimi ve akran etkisi açısından şekillenir. Bu faktörler, erken romantik ilişkilerde fiziksel şiddet ve psikolojik istismarın anlaşılması açısından büyük önem taşır (Mulford ve Giordano, 2008). Bu nedenlerle, flört istismarı evli veya yetişkin ilişki şiddetinden ayrı ele alınmalıdır (Bakır, 2019). Üniversite öğrencileri için geçerli risk faktörlerinin belirlenmesi ve araştırmacıların flört şiddeti ve istismarının etiyolojisinin daha iyi anlaşılması gerekmektedir (Duval vd., 2020). Flört istismarına ilişkin risk ve koruyucu faktörlere ilişkin literatürün sentezlenmesi ve bu faktörlerin şiddetin ortaya çıkışını ve ilerleyişini nasıl şekillendirdiğini belirlemek önemlidir (Kaukinen, 2014). Flört ilişkilerindeki şiddetin risk faktörleri, flört şiddetine maruz kalan bireyleri diğerlerinden ayırmaya yardımcı olan belirtilerdir (Sugarman ve Hotaling, 1989). Bunlar da flört istismarının görülme sıklığını, yaygınlığını ve etkisini azaltmaya yönelik anlamlı müdahaleler geliştirmek için kullanılabilir. (Kaukinen, 2014).

CDC (2021)'e göre flört istismarı uygulamasına ilişkin risk faktörleri, bireysel ve toplumsal olarak ikiye ayrılmaktadır.

Bireysel risk faktörleri; düşük eğitim veya düşük gelir düzeyi, genç yaş, daha önce saldırgan veya suçlu davranışlar gösterme, ağır alkol ve uyuşturucu kullanımı, depresyon ve intihar girişimleri, şiddet içermeden problem çözme becerisinin yoksunluğu ve davranış sorunları, zayıf davranış kontrolü ve dürtüsellik, borderline kişilik bozukluğuyla ilişkili

özellikler, fiziksel istismarın geçmişi, diğer kişilerden kendini izole etmek, ekonomik stres (örneğin işsizlik), duygusal bağımlılık ve güvensizlik, toplumsal cinsiyet rollerine karşı tutum, ilişkilerde güç ve kontrol arzusu, kadın düşmanlığı, şiddeti ve saldırganlığı kabul eden veya meşrulaştıran tutumlar, çocuklukta fiziksel veya duygusal istismar öyküsü, ilişki faktörleri, kıskançlık, sahiplenme, gerginlik, ayrılıkları içeren ilişki çatışmaları, bir partnerin diğerine hakimiyeti ve ilişkinin kontrolü, sağlıklı aile ilişkileri ve etkileşimleri, antisosyal ve saldırgan akranlarla ilişki, lise eğitiminden daha az eğitime sahip olan ebeveynler, çocukken ebeveynler arasındaki şiddete tanık olmak, şiddete karşı toplumsal yaptırımların zayıf olması (örneğin, komşuların şiddete tanık oldukları durumlara müdahale etme konusundaki isteksizliği) olarak tanımlanır (CDC, 2021).

Toplumsal faktörleri; geleneksel cinsiyet normları ve cinsiyet eşitsizliği (örneğin kadınların evde kalması, iş gücüne girmemesi ve itaatkâr olması; erkeklerin aileyi desteklemesi ve kararları vermesi gerektiği düşüncesi), başkalarına yönelik saldırganlığı destekleyen kültürel normlar, toplumsal gelir eşitsizliği ve zayıf sağlık, eğitim, ekonomik ve sosyal politikalar veya yasalar olarak sıralamaktadır (CDC, 2021).

Alkol ve madde kullanımı, flört şiddeti de dahil olmak üzere birden çok sorunlu davranışın bir arada ortaya çıktığına işaret eden birçok kanıt bulunmaktadır (Kaukinen, 2014; Lormand vd., 2013). Yapılan bilimsel araştırmalara göre, Alkolün faillere şiddet içeren davranışlara girişmek için bir gerekçe veya cesaret sağladığı (Abbey, 2011), uyuşturucu ve alkol kullanımının flört şiddeti olasılığını artırdığını, çünkü bu tür maddelerin kullanımının mağdurun istenmeyen fiziksel veya cinsel yaklaşımlara direnme yeteneğini etkileyebileceği ve/veya mağdurun istismar sinyallerini algılayamayacağı (Gidycz vd., 2007) gibi sonuçlarla ilişkilidir. Üniversite ortamı ve bu gelişim aşamasındaki genel deneyim, aşırı alkol tüketiminin yüksek sıklığı ile birleştiğinde alkolle ilgili bazı riskler oluşturabilir (Spencer vd., 2020; Kiekens vd., 2021). Üniversite ortamı, sıkça aşırı alkol tüketimini teşvik eden bir niteliğe sahiptir. Örneğin, alkol kolayca temin edilebilir, sosyal etkinliklerde alkollü içki tüketimi neredeyse kaçınılmazdır ve hatta alkol tüketmeyen bireyler bile içmeye teşvik edilebilir (Gilles vd., 2006). Üniversite çağındaki gençler arasında, diğer yaş gruplarına göre ara sıra ve yoğun içki içmenin daha yaygın olmasıyla birlikte, (Fischer ve Wiersma, 2012) yetişkinlere göre üniversite öğrencileri partnerlerinin içki içme davranışlarından daha fazla etkilenebilir (Brennan vd., 2010). Bu potansiyel risk faktörleri göz önüne alındığında, üniversite öğrencisi flört partnerleri karşılıklı olarak aşırı içki içme riski altında olabilir. TÜİK (2022) verilerine göre, 15 yaş ve üstü bireylerin kullanım sıklığı %12,1 olarak belirlendi (erkeklerde %18,4,

kadınlarda %5,9). Türkiye örneklemindeki genç yetişkinler arasında endişe verici derecede yaygın olan alkol ve madde kullanımının, flört şiddetine etkisi önemli bir konudur. Bu kullanımlar, flört ilişkilerinde kontrol kaybına, düşük inhibisyonlara ve iletişim zorluklarına neden olarak şiddetin artmasına katkıda bulunabilir. (Salvatore vd., 2016, Simon ve Barrett, 2010; CDC, 2017; Fielder vd., 2013; Linden-Carmichael vd., 2016). Bu bulgular alkol ve madde kullanımının flört istismarında fail ve mağdur olmayla ilişkisinin önemini vurgulamaktadır.

Geçmiş ilişkilerde istismara maruz kalmış olma durumu flört şiddeti ve istismarının önemli bir yordayıcısıdır. Bir kişinin gelişim yıllarında aile içi şiddetin herhangi bir türünü deneyimlemek (örneğin çocuk istismarı) üniversite öğrencileri arasında flört şiddeti ve istismarında uygulayıcısı olma ve mağduriyeti ile ilişkilendirilmektedir (Maldonado vd., 2014). Zurbriggen vd. (2010) çalışması, üniversite ikinci sınıf öğrencilerini inceleyerek ortaya koymuştur ki, ergenlik çağındaki çocukluk istismarı, geç ergenlik döneminde hem erkekler hem de kadınlar için cinsel saldırganlık mağduriyeti ve failliği ile pozitif yönde ilişkilidir. Benzer bir araştırma, bir üniversitede gerçekleştirilmiş ve çocukken şiddete maruz kalan katılımcıların, geç ergenlik döneminde bir tür ilişki şiddeti yaşama ve/veya uygulama olasılıklarının daha yüksek olduğunu göstermiştir (Gover vd., 2008). Aynı çalışmada, ebeveynleri arası şiddete tanık olan kadınların, tanık olmayanlara göre fiziksel istismar ile karşılaşma ihtimallerinin daha fazla olduğu belirlenmiştir. Sutton ve Simons'un (2015) çalışmasında nesiller arası şiddet ile cinsel saldırı arasında doğrudan bir ilişki bulunamazken, diğer çalışmalar nesiller arası şiddet geçmişinin (örneğin, ebeveynler arası çatışma ve çocukların cinsel istismarı) cinsel saldırıyla ilişkili olduğunu belirlemiştir (Zinzow ve Thompson, 2012). Diğer romantik ilişkilerde şiddete maruziyet bireylerin flört ilişkisinde tekrar şiddete maruz kalma olasılığının arttırmaktadır (Sugarman ve Hotaling, 1989). Ayrıca Coker vd. (2002) yaptığı araştırma da fiziksel flört istismarı yaşayan bireylerin %88'inin psikolojik istismara da maruz kaldığını belirtmiştir. Bu araştırma sonuçları daha önce istismara maruz kalmanın hem istismar uygulama hem de tekrarlanabilecek mağduriyet açısından önemini ortaya koymaktadır.

Aile içi şiddetin tanığı olmanın, bireylerin kendi flört ilişkilerine ve yakın partner ilişkilerine yönelik fiziksel şiddet kullanımıyla ilişkilendirilmiş olduğunu vurgulayarak, aile içi şiddetin bireylerin sosyal öğrenme süreçlerinde önemli bir rol oynadığını belirtmektedir. Araştırmalar, ailenin, gençlerin ve genç yetişkinlerin sosyalleşme sürecinde önemli bir faktör olduğunu göz önüne alarak, ebeveynler arası şiddete tanıklığın, yetişkinlerin yakın

ilişkilerinde şiddet mağduriyeti ve suçların tarihinde önemli bir etkisi olabileceğini ortaya koymaktadır (Milletich vd., 2010; Black vd., 2010; Franklin ve Kercher 2012). Aile, bireyin temel sosyalleşme sürecini yönlendiren bir kurumdur ve çocukluk döneminde öğrenmenin temel kaynağı olarak kabul edilir. Bu nedenle, ebeveynler arasında sergilenen saldırganlık, sadece şiddet içeren davranışlar için örnekler sunmakla kalmaz, aynı zamanda çocuklarla kurulan yakın ilişkilerde bu tür davranışların uygunluğunu ve sonuçlarını doğrudan ve dolaylı ödüller aracılığıyla öğretir (Black vd., 2010). Ayrıca, Franklin ve Kercher (2012) tarafından öne sürülen çatışma çözümü için şiddetin kabul edilebilir bir araç olarak öğrenildiği hipotezine değinilerek, ebeveynler arası şiddeti tanık olan çocukların bu davranışı kendi yakın ilişkilerinde modelleyebileceği belirtilmiştir. Milletich vd. (2010) ise anneden babaya şiddete tanık olan kız öğrencilerin flört şiddeti uygulama riskinin arttığını tespit etmiştir. Marshall ve Rose'un (1988) çalışması da şiddetin nesiller arası aktarımını destekleyerek, babadan anneye şiddete tanık olmanın ve çocuklukta psikolojik istismar yaşamının flört saldırganlığının boyutuyla ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Bu bulgular, aile içindeki şiddetin bireylerin ileriki ilişkilerindeki şiddet davranışlarına etkisini vurgular.

Toplumsal cinsiyete ilişkin kalıp yargıların flört istismarına neden olabilecek bir diğer etmen olması üzerine ulusal ve uluslararası çok sayıda araştırma yapılmıştır (Yıldırım, 2016; Kaplan, 2022; Yumuşak, 2013; Lichter ve McCloskey, 2004; Angelone vd., 2014; Reyes vd., 2015). Hem genç flört istismarı hem yetişkin partner istismarı ve şiddetiyle bağlantılı bulunan risk faktörü geleneksel (ataerkil) cinsiyet rolü tutumlar veya diğer adıyla toplumsal cinsiyete ilişkin kalıp yargılardır (Reyes vd., 2015). Toplumsal cinsiyet tutumları, bireyin; erkekler, kadınlar, kız ve erkek çocukları için uygun rolle ilgili davranışları hakkındaki inançları ifade etmektedir (McHugh ve Frieze 1997). Flört istismarının doğası hem erkekleri hem de kadınları flört şiddetinin mağduru ve faili olduğu ve bu istismarın sıklıkla karşılıklı şiddet içeren bir ilişki bağlamında gerçekleştiği şeklindedir (Yıldırım, 2016; Bakır, 2019). Harned'in (2001) çalışması, genç erkek ve kadınların maruz kaldığı şiddetin türleri ve etkileri üzerinde önemli farklılıklar tespit etmiştir. Araştırma, kadınların daha çok cinsel şiddet mağduru olduğunu ortaya koymaktadır. Diğer yandan, erkeklerin daha sık psikolojik mağduriyet yaşadıkları belirlenmiştir. Fiziksel şiddetle ilgili çalışmalar, erkekler ve kadınlar arasında mağduriyet riskinde benzerliklere işaret etmektedir. Hem erkekler hem de kadınlar, partnerlerinden benzer şiddet ve saldırganlık eylemlerine maruz kalsalar da erkekler tarafından kadınlara yönelik şiddetin daha şiddetli ve potansiyel olarak zarar verici olduğu sonucuna varılmıştır. Bu bulgular, cinsiyet temelli şiddetin karmaşıklığına ve cinsiyet rollerinin şiddet deneyimleri üzerindeki etkilerine dair önemli içgörüler sunmaktadır. Toplumsal cinsiyet kalıp yargıları

şiddet ve istismarın sosyal boyutlarıyla birlikte irdelenebilmesi için cinsiyet temelli şiddet kavramını vurgulayarak, toplumun cinsiyet rolleri ve normlarıyla ilişkili olarak şiddetin nasıl ortaya çıktığına dair daha derin bir anlayış sağlar (Yıldırım, 2019; Kaplan, 2022). Ergenlik ve genç yetişkinlik hem toplumsal cinsiyet rolü tutumlarının hem de istismarcı flört davranış kalıplarının ortaya çıktığı önemli bir gelişim dönemidir.

Gençlerin romantik ilişkide şiddet deneyimlemelerinde birçok faktör bulunmaktadır (Kernberg, 2011) Yapılan meta-analiz sonuçlarına göre (Spencer vd., 2020; Yakubovich vd., 2018) mağduriyete ilişkin toplam 29 risk belirteci incelendi (örneğin; alkol kullanımı, şiddete karşı duyarlılık, silah taşıma, sigara kullanımı, depresif belirtiler, yeme bozukluğu, uyuşturucu kullanımı, korunmasız cinsel ilişki, planlanmamış bir hamileliğin yaşanması, yaş, zayıf akademik performans, yüksek düzeyde özgüven, narsistik eğilimler, düşük benlik saygısı, madde kullanımı ve intihar girişimleri, çocukluk dönemi istismarı, ebeveynlerin lise eğitiminden daha az eğitime sahip olması, düşük sosyoekonomik durum, cinsiyet, ırk, bakıcı veya ebeveynin yakın partner şiddetine tanık olmak, ergenlikte ve önceki ilişkilerde partner şiddetinin herhangi bir türüne maruz kalma) bu risk faktörleri bireysel veya ilişkisel düzeydeyken çok azı toplum kaynaklıydı (Yakubovich vd., 2018). Bu sonuçlar gösteriyor ki bireysel ve ilişkisel faktörler, bir bireyin kişisel geçmişi, kişilik özellikleri ve ilişkisel dinamikleri gibi doğrudan etkilere sahip olduğundan bir kişinin şiddet eylemi gerçekleştirme olasılığını artırabilir. Öte yandan toplumsal risk faktörleri genellikle daha geniş bir toplumsal, kültürel ve ekonomik bağlamla ilişkili olduğundan, bireysel faktörlerle birlikte dolaylı bir etki yaratabileceği için hem bireysel hem de toplumsal risk faktörlerinin incelenmesi önemlidir.

2.1.2. Flört İstismar Türleri

Şiddet ve istismar, içerdiği birçok bireysel ve toplumsal unsurla birlikte ele alınması gereken karmaşık bir olgudur. Bu nedenle, şiddet, ekonomik, sosyal, kültürel ve psikolojik birçok bağlamda karşılaşılan bir problem olarak karakterize edilir ve bu sebeplerle flört şiddetinin de kendi içinde bazı türleri olmakla birlikte aralarında kesin ayrımlar yapabilmek güçtür (Aslan vd., 2008). Şiddet ve istismar türleri kendi içlerinde etkileşim halindedirler ve biri bir diğerini besler veya üretir (Aslan vd., 2008). Aşağıda flört ilişkisinde görülen ve birbirinden bazı noktalarda ayrıldığı düşünülen şiddet ve istismar türleri açıklanmaktadır.

Fiziksel Flört Şiddeti, ölüme, sakatlığa, yaralanmaya veya fiziksel zarara neden olma potansiyeli taşıyan fiziksel gücün kasıtlı olarak kullanılması olarak tanımlanmaktadır ve diğer

şiddet türlerine göre genellikle daha kolay saptanabilir ve gözlenebilir olması açısından en belirgin şiddet türüdür (Polat, 2016). Fiziksel güç kullanarak karşı tarafı hırpalamak veya dövmek gibi eylemlerle ortaya çıkan fiziksel istismar, ölümle sonuçlanabilen durumlara sebep olmaktadır. Fiziksel şiddet, sadece dayakla sınırlı olmayan geniş bir davranış yelpazesini kapsar ve sonuçları çok daha dramatik olabilir. Kişinin başka bir kişiye karşı bedeninin, bedeninin veya gücünün kullanılmasını içerir ancak yalnızca bunlarla sınırlı değildir. Fiziksel şiddet aynı zamanda diğer insanları yukarıdaki eylemlerden herhangi birini yapmaya zorlamayı da içerebilir (Breiding vd., 2015). Vücut üzerindeki temel belirtileri sıyrıklar, morluklar, yanıklar ve kırıklar gibi olan fiziksel şiddetin neden olduğu yaralanmalar, genellikle yüzde, kollarda, göğüste, sırtta, baldırlarda ve genital bölgelerde en sık görülen bölgelerdir (Polat, 2016).

Genç popülasyonda istismarcı bir ilişkide kalmanın fiziksel sonuçları genellikle yetişkin popülasyondaki kadar ciddi olmadığına ilişkin çalışmalar olsa da (Katerndahl vd., 2019; Marcos vd., 2020; McDonough, 2010) yapılan bir araştırmada (Jouriles vd., 2017) geçmişte fiziksel flört istismarına maruz kalan bireylerde, gelecekte de benzer şekilde fiziksel flört istismarı ile karşılaşma ihtimalinin arttığı sonucunu ortaya koymuştur.

Gençler arasında fiziksel flört şiddetinin sıklığına ilişkin İsviçre’de yapılan araştırmada, öğrencilerin %48,8’inin flört istismarına uğradıkları ve %41,9’unun fiziksel flört istismarını uyguladığı belirtilmektedir (De Puy vd., 2015). Türkiye’de kadın üniversite öğrencileri ile gerçekleştirilen araştırmada ise, öğrencilerin %88’i duygusal, %22,2’si sözel, %21,4’ü ekonomik, %16,4’ü fiziksel, %7,2’si cinsel flört istismarına uğradıkları belirlenmiştir (Dikmen vd., 2018). Özellikle, fiziksel flört istismar failliği, cinsel flört istismar mağduriyeti ve duygusal flört istismar mağduriyeti, fiziksel genç flört istismar mağduriyeti için en güçlü üç risk belirteci olduğu için hem önceki istismar hem de mağduriyet deneyimlerinin fiziksel mağduriyet üzerinde önemli etkileri olduğu açıktır (Spencer vd., 2020), Ayrıca bu sonuçlar, ergenlik dönemi de dahil olmak üzere şiddet içeren romantik ilişkilerde sıklıkla birden fazla şiddet biçiminin (örneğin, fiziksel ve duygusal) kullanıldığını gösteren önceki araştırmaları desteklemektedir (Toews ve Yazedjian 2014). Bu sonuçlar aynı zamanda ergenlerin ve genç yetişkinlerin romantik ilişkilerinde çift yönlü şiddet kullanma eğiliminde oldukları fikrini de desteklemektedir (Giordano vd., 2010) çünkü fiziksel genç flört şiddeti mağduriyeti için en güçlü risk göstergesi aynı zamanda fiziksel flört şiddeti uygulamaktır (Spencer vd., 2020).

Psikolojik Flört Şiddeti, CDC tarafından ergenlerin flört ilişkilerinde ortaya çıkan, zorlama ve kontrol de dahil olmak üzere zihinsel veya duygusal zarara neden olan, tesadüfi olmayan sözlü ve sözsüz davranışlar olarak tanımlanmıştır (CDC, 2022). Flört ilişkilerinde psikolojik/duygusal/sözel şiddet, aşağılama, küçük düşürme, azarlama, suçlama, ilişkiyi sona erdirmeye tehditleri, kıskanç davranışlar, aşırı takip, düşmanca tonlar, mağdurla ilgili kötüleme yapma ve aşağılayıcı davranışlar gibi öğeleri içerir (Taylor ve Mumford, 2016; Offenhauer ve Buchalter, 2011) Ergenler arasında psikolojik şiddetin, flört şiddetinin en yaygın şekli olduğu tahmin edilmektedir (Ybarra vd., 2016; Hébert vd., 2017). Psikolojik şiddet, erkeklerde %65,7 ve kızlarda %65,3 benzer sıklıkta en fazla bildirilen flört şiddeti biçimidir (Taylor ve Mumford, 2016). Ayrıca, birçok araştırma psikolojik şiddetin hem yetişkinlerin hem de ergenlerin yakın ilişkilerinde fiziksel şiddetin ortaya çıkmasından önce geldiğini ve bu şiddetin oluşumunu öngördüğünü ortaya koymuştur. Fiziksel şiddetin genellikle bedensel zararı hedeflediği durumlara karşılık, duygusal şiddet, bireylerin benliğine ve özdeğerlerine zarar veren hareketleri içerir. Bu eylemler sıklıkla korku uyandıran ve bireylerin partnerlerine olan bağımlılıklarını artıran sözler şeklinde ortaya çıkar (Smith ve Donnelly, 2001). Breiding vd. (2015) çalışmasında, psikolojik şiddetin yaşam boyu yaygınlığı tüm kadınların yaklaşık yarısı (%48,4) ve tüm erkeklerin yarısı (%48,8) psikolojik flört şiddetinin bir türünü deneyimlediği bulunmuştur.

Cinsel Flört Şiddeti, mağdurun özgür rızası olmaksızın başka bir kişi tarafından veya rıza gösteremeyecek/reddedemeyecek durumda olan birine karşı gerçekleştirilen cinsel hareket olarak tanımlanmaktadır (Breiding vd., 2015). Ergen ve genç yetişkin popülasyonlarında, cinsel flört istismar yaygınlığının fiziksel flört istismar yaygınlığından daha düşük olduğu ve cinsel flört istismar yaygınlığının cinsiyete göre farklılaştığı gözlemlenmiştir (Shorey vd., 2008). Erkek üniversite öğrencilerinin yarısından çoğunun, flört ilişkilerinde karşısına cinsel odaklı yaklaşıtlarını belirtmektedir (Santrock, 2012). Cinsel şiddete uğrama sıklığı kadınlarda %1-2,5 arasında, erkeklerde ise %4-7 arasında değişirken; flört ilişkisinde cinsel şiddet mağduriyet sıklığı kadınlarda %26-33 arasında, erkeklerde ise %5-6 arasında değişmektedir (Stonard vd., 2014).

Yapılan araştırmalar, erkeklerin kadın partnerlerine göre cinsel şiddet uygulama olasılıklarının daha yüksek olduğunu göstermektedir (Swan ve Snow, 2002; Swan ve Snow, 2006). Cinsel istismarları davranışlarını ispat etmek genellikle zordur. Taciz edici davranışlar, mağdurun cinsiyeti, kişilik özellikleri, etnik kökeni, dini inançları ve cinsel yönelimleri gibi özelliklerini karşı tarafı küçümsemeyi amaçlayan, sözlü, fiziksel veya görsel açıdan güç

kullanmanın dahil olup olmadığı davranışlar olarak tanımlanır. Tacizi belirlemede esas belirti, cinsel istismarın mağdura bıraktığı etkidir (Polat, 2016). Cinsel istismara uğrayan kadınların dörtte üçünden fazlası, bu tür istismar deneyimlerin ilkinin 25 yaşından önce gerçekleştiğini bildiren çalışma, partner ve cinsel şiddetin ergen ve genç yetişkinler açısından önemini vurgulamaktadır (Breiding vd., 2015). Cinsel istismar mağduriyetinin yaygınlığına dair verilerde Amerika'da %13,8 (Gressard, 2015), Hollanda'da %9,2 ve Yunanistan'da %42 gibi farklı yüzdeler belirtilmektedir (Chan vd., 2008). Türkiye'de ise flört şiddetinde cinsel istismarın sıklığının %29-79,5 aralığında değiştiği gözlemlenmiştir (Aslan vd., 2008; Demirtas vd., 2013).

Siber Flört İstismarı, diğer istismar türleriyle (örneğin; psikolojik) örtüşen ancak aynı zamanda birden çok benzersiz özelliğe sahip olan bir genç flört şiddeti biçimidir (Zweig vd., 2013). Teknolojinin hayatımızdaki rolünün artması, iletişim yöntemlerini etkileyerek hem sosyal hem de bireysel düzeyde bir dizi avantajı beraberinde getirmiştir (Stonard vd., 2020). Gençlerin teknolojiyi sosyal olarak ve flört ilişkilerinde yoğun şekilde kullanması, birçok fayda sağlar ancak siber istismarına karşılaşma olasılıklarını artırır (Stonard vd., 2020). Sağladığı avantajların yansira, iletişim teknolojisindeki gelişmeler flört şiddetinin dinamiklerini, romantik ilişkilerin sınırlarını bozarak istismar için kazançlı bir zemin sağlayacak şekilde etkilediği ortaya koyuyor. (Draucker ve Martsolf, 2010). Bu teknolojileri kullanmak gençleri daha kolay ulaşılabilir konuma getirdiği için birçok anlamda savunmasız durumda bırakmaktadır (Burke vd., 2011), Bu durum gençlerde yaşanabilecek olası siber zorbalık, siber flört istismarı gibi çeşitli mağduriyet türlerinin de riskini arttırmaktadır. Örneğin bu teknolojiler, mobil veya çevrimiçi araçlar kesintisiz bir iletişim fırsatları sunarak, istismarcı ve kontrol edici davranışların mekânsal sınırlar olmaksızın deneyimlenmesi için daha fazla fırsat sağlamaktadır (Stonard vd., 2017, Lu vd., 2018).

Siber flört istismarı, günümüzdeki flört şiddeti türleri arasında literatürdeki en güncel tür olarak değerlendirilebilir (İnce, 2022; Machado vd., 2022). Bu kavram üç unsurun birleşimi olarak anlaşılabilir: “siber”, “istismar” ve “flört etme”. “Siber” cep telefonu, bilgisayar ve internet gibi elektronik araçların kullanımını ifade eder; “istismar” bu yollarla gerçekleştirilen zararlı davranışları ifade eder ve son olarak “flört etme” hem mevcut hem de önceki romantik ilişkileri ifade eder (Reed vd.,2016; Monterio vd., 2023).

Siber flört istismarı literatürde, siber flört istismarı (Van-Ouytsel vd., 2016; Zweig vd., 2013), siber flört şiddeti, çevrimiçi dijital zorbalık (Stonard, 2020), elektronik saldırganlık

(Bennett vd., 2011; Draucker ve Martsolf 2010), dijital flört istismarı (Reed vd., 2021), siber flört istismarı (Branson ve March, 2021; Caridade vd., 2020), elektronik flört şiddeti (Hinduja ve Patchin, 2021) olarak çeşitli terimlerle literatürde kullanılmaktadır. Farklı terimler kullanılsa da literatürde siber flört istismarı olarak tanımlanan davranış biçimleri, aslında birbirleriyle aynı kavramı ortaya koymaktadır. Siber flört istismarı, en geniş anlamıyla, elektronik iletişim araçları kullanılarak bireyin partnerini çevrimiçi ortamda teknoloji ve sosyal medya ile kontrol edilmesi, taciz edilmesi, takip edilmesi ve ısrarla rahatsız edilmesi olarak tanımlanabilir (Albikawi, 2023). Siber flört istismarı psikolojik ve duygusal doğaya sahip geniş çapta istismar edici davranışları içermekte olduğu için her ne kadar bir psikolojik istismar biçimi olarak düşünülse de faillere alenen aşağılama ve fiziksel varlıkları olmasa bile mağdurlara istedikleri zaman erişim sağlama fırsatı sunması açısından farklılık göstermektedir (Borrajio vd., 2015; Zweig vd., 2014). Siber flört istismarı, partneri rahatsız edici davranışlarla karakterizedir. Bu davranışlar arasında, sosyal medya platformlarında partneri rahatsız edecek içerik paylaşma, partnerin hesaplarını kontrol etme, iletişimi kısıtlama, tehdit etme ve kişisel bilgilerin izinsiz paylaşımı gibi çeşitli eylemler bulunmaktadır (Stonard vd., 2014).

2.1.3. Flört İstismar Yaygınlığı

Üniversite öğrencilerindeki flört şiddeti ve istismarı, sıklıkla genç yetişkinleri etkileyen küresel bir halk sağlığı krizidir. Genç yetişkinler arasındaki ilişkilerin dinamiklerini ve bu ilişkilerde ortaya çıkabilen şiddetin niteliğini anlamak açısından flört istismarının yaygınlığını anlamak büyük bir öneme sahiptir (Demirtaş ve Sümer, 2022; Çakır-Koçak ve Öztürk-Can, 2019; Eslek vd., 2021). Üniversite öğrencileri arasında flört istismarının yaygınlığını anlamak, eğitim kurumları, sağlık profesyonelleri ve toplum genelinde bilinç oluşturmak adına bir başlangıç noktası sağlar (Yıldırım, 2016). Araştırmalar, flört istismarının genç yaşlarda başlayabileceğini ve bu davranışların uzun vadeli etkilerinin olabileceğini ayrıca, sonraki ilişkilerde yaşanabilecek flört istismarına da bir risk faktörü olarak göstermektedir (Exner-Cortens vd., 2013; Lu vd., 2018; Offenhauer ve Buchalter, 2011; Shorey vd., 2008; Stonard vd., 2014). Bu nedenlerle, üniversite öğrencilerinde görülen flört istismarı ile ilgili yaygınlığı gösteren veriler, bu konuda bilinçli eğitim programlarının tasarlanması ve uygulanması için temel teşkil edebilir (Straus vd., 2004).

Geçmiş yıllarda flört şiddeti ve istismarının yaygınlığının incelendiği çalışmaların meta analizinde; genç örneklemelerde daha yüksek sıklıkta şiddet olgusunun bulunduğunu ve kadınların da en az erkekler kadar şiddet faili olduğu vurgulandı (Archer, 2000). Bu bulguyu

destekleyen daha güncel bir çalışma, fiziksel ve/veya cinsel şiddete maruz kalan bireylerin çoğunluğu 25 yaşından önce maruz kalmakta olduğunu göstermektedir (Breiding, 2015). Flört ilişkilerinde genellikle kızların erkeklere karşı şiddet uygulama olasılığının daha yüksek olduğu belirten çalışmalar olsa da (O'Leary vd., 2008; Sears vd., 2007) kız öğrencilerin flört şiddetinin bir sonucu olarak erkek öğrencilere göre daha şiddetli olumsuz sağlık sonuçlarıyla veya yaralanmalarla karşılaşma olasılıkları daha yüksektir (Hamby vd., 2006). Birçok çalışma da farklı olarak flört şiddetine maruz kalma sıklığının cinsiyete göre farklılaşmadığı desteklenmiştir (Sugarman ve Hotaling, 1989). Örneğin, Amerika'da 12-18 yaş aralığındaki 1.804 gencin dahil edildiği araştırmada mağduriyet sıklığında önemli bir cinsiyet farklılığı vurgulanmamıştır (Taylor ve Mumford, 2016).

Gençlerde görülen flört şiddetinin yaygınlığının mevcut kanıt temellerinden oluşan kapsamlı bir literatüre dayandırılmasına rağmen, meta-analitik bulgular aynı zamanda farklı ülkelerdeki kız ve erkek öğrenciler tarafından rapor edildiği gibi flört şiddetini değerlendirmek için halihazırda kullanılan öz bildirim metodolojilerindeki önemli ve çözülmemiş sorunları da vurgulamaktadır (Wincentak vd., 2017). Bu bulgu modelini anlamak için araştırmacılar, kız ve erkek çocukların çocukluk döneminde cinsiyete göre ayrılmış arkadaşlıklarda öğrendikleri ve daha sonra romantik ilişkilerin başlangıcına getirdikleri problem çözme yaklaşımlarını dikkate almanın önemli olabileceğini öne sürmüşlerdir (Connolly ve McIsaac, 2011). Özellikle, kız ve erkek çocukların çatışma durumlarında karşı cinse özgü davranışları daha çok kullanabilecekleri öne sürülmüştür. Böylece erkekler kızlara karşı saldırgan davranışları engelleyebilir, kızlar da erkeklere daha fazla şiddet uygulayabilir (McIsaac vd., 2008). Son 10 yılda gençler arasında flört şiddetinin yaygınlığını araştıran 1000'den fazla çalışma yayınlandı (Wincentak vd., 2017). Gençlerde flört şiddeti yaygınlığına ilişkin 1400'den fazla çalışmanın güncel bir meta-analitik incelemesi, %1 ile %61 arasında değişen fiziksel şiddet sıklığı ve %1 ile %54 arasında değişen cinsel şiddet sıklığını ortaya çıkarmaktadır. Fiziksel flört şiddeti için %20 ve cinsel flört şiddeti için %9 Kadınlarda fiziksel flört şiddeti uygulanma sıklığının %25, erkeklerde ise %13 olarak belirlenmiştir. Fiziksel flört istismarına maruz kalma da erkek ve kadın cinsiyeti için aynı oranda; %21 olarak rapor edilmiştir. Erkek bireylerin cinsel flört istismar failliğinin sıklığı %10, cinsel flört istismarına mağduriyeti ise %8'dir. Kadın bireylerde cinsel flört istismar failliğinin sıklığı %3, cinsel flört istismarına mağduriyeti ise %14 olarak saptanmıştır. (Wincentak vd., 2017). 81.247 kişilik büyük bir örnekleme içeren çalışmada, flört ilişkilerinde cinsel istismarın yaygınlığının incelenmiştir, ulaşılan örneklemin %50.4'ü kadın, %13.9'u kültürel azınlıktır (Ackard ve Neumark-Sztainer, 2002). Kuzey Amerika ve Avrupa araştırmaları üzerine yapılan uluslararası bir incelemeden elde edilen

bulgular, psikolojik flört şiddeti sıklığının %17 ila %88 arasında değiştiği görülmektedir (Leen vd., 2013).

Türkiye’de flört istismarının yaygınlığına yönelik yapılan ulusal araştırmalarda ise farklı sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Karatay vd. (2018) tarafından gerçekleştirilen bir diğer araştırma, gençlerin %28,6’sının flört istismarına uğradıkları, %22,1’inin ise partnerine istismar uyguladığını ve %13,9’unun istismar nedeniyle biten flört ilişkisi olduğunu tespit etmiştir. Demirtaş ve Sümer (2022)’in çalışmasında flört ilişkisindeki kadın öğrencilerin %81’i partnerlerine psikolojik, %44’ü fiziksel ve %26’sı cinsel şiddet uyguladıklarını belirtmişlerdir. Flört ilişkisindeki erkek öğrenciler ise %75’i psikolojik, %36’sı fiziksel ve %42’si cinsel şiddet uyguladıklarını bildirilmiştir. Selçuk vd. (2018) çalışmasında hemşirelik öğrencilerinin flört ilişkisinde istismar türlerinden en az birine (%45,8) maruz kaldığı bulunmuştur. Kütük vd. (2018) tarafından yürütülen başka bir araştırmaya göre 848 kadın üniversite öğrencisine odaklanmış ve son bir yıl içinde fiziksel şiddete uğrayan öğrencilerle ilgili bulgular sunmuştur. Bu çalışma, romantik ilişkilerdeki fiziksel istismarına maruziyet sıklığının %3,7 ve psikolojik istismarı görme sıklığını ise %24,8 olarak rapor etmiştir. Sonuç olarak saldırganlığın ciddiyeti ve şekli ne olursa olsun, flört eden çiftler için yaygınlık cinsiyetler arasında benzerdir, erkekler ve kadınlar karşılaştırılabilir düzeylerde saldırganlık uygulamakta ve mağdur olmaktadır (Prospero, 2007; Shorey vd., 2008).

2.1.4. Siber Flört İstismar Yaygınlığı

Siber flört istismarı literatüründe daha önce yapılan çalışmalara göre şu anda dünya çapında siber flört istismarının evrensel bir tanımı bulunmamaktadır. Siber flört istismarı literatüründe tanımsal bir anlaşmanın olmaması nedeniyle, yaygınlıklar, örneklenen nüfusa ve siber istismarın varlığını belirtmek için kullanılan belirli kriterlere bağlı olarak büyük ölçüde değişkenlik göstermektedir (Reed vd., 2017; Zweig vd., 2013, Shorey vd., 2008).

Siber istismar vakalarının gerçekleştiği ortamlara bakıldığında, bildirilen siber flört istismarı vakalarının %50’sinden fazlası kısa mesaj veya çevrimiçi mesaj uygulamaları aracılığıyla, %40’ı sosyal medya aracılığı ile ve %7’si mail yoluyla gerçekleştirilmiştir (Borrajó vd., 2015). 219 üniversite öğrencisiyle gerçekleştirilen başka bir araştırmada (Martinez-Pecino ve Durán, 2019) ise, son 12 ay içinde romantik ilişkilerinde siber istismarın %48.4’ünün akıllı telefonla ve %37.5’inin çevrimiçi ortamda karşılaştığı tespit edildi. Ayrıca, Rodríguez-Domínguez vd. (2018) tarafından 336 üniversite öğrencisiyle yürütülen bir başka

araştırmada, genç bireylerin (18-30 yaş) %57,2'sinin akıllı telefonla ve %27,4'ünün internet ortamında partnerleri tarafından istismara maruz kaldıkları, %47,6'sının akıllı telefon ve %14'ünün de internet ortamında partnerlerini mağdur ettikleri belirlendi. Gençlerin, bu teknolojileri kullanarak partnerlerini istismar etme şekillerini belirten bir çalışmada, partnerlerin şiddet, istismar ve kontrol edici davranışlarla ilgili elektronik iletişimi; çekişme, partnerin konumunu takip etme veya faaliyetlerini denetleme, duygusal saldırıda bulunma, şiddet içeren bir durumda yardım talep etme, teknoloji aracılığıyla çağrılara, mesajlara ve diğer kişilere yanıt vermemek suretiyle partnerin erişimini engelleme ve şiddet içeren bir durumdan sonra iletişimi yeniden kurma şeklinde altı temada kullandıklarını saptamıştır. (Draucker ve Martsolf, 2010) Bu bulgular, teknolojinin ilişki partnerleri arasında suistimalin gerçekleşebileceği derin bir araç sağladığını göstermektedir. Flört şiddeti konusundaki uzman araştırmacılar, bu eylemleri psikolojik istismar olarak kavramsallaştırsalar da genç bireyler bu eylemleri istismarcı bir davranış olarak algılamayabilir (Weisz ve Black, 2009). Genç bireyler, bu tür davranışları ilişkilerinde bir bağ kurma yöntemi gibi açıklayabilirler (Draucker ve Matsolf, 2010). Siber istismarın meydana geldiği bağlam düşünüldüğünde, bu tür istismar deneyimlerinin ve failliğinin arkasındaki anlam ve motivasyonun daha iyi anlaşılması, kurumsal düzeyde etkili önleyici stratejiler ve müdahale politikalarının geliştirilmesi açısından oldukça anlamlı bir öneme sahiptir. Bazı uluslararası çalışmalar, geleneksel flört ilişkilerindeki birçok istismarcı davranışın, genellikle "oyun" veya "şaka" bağlamına atfedildiğini göstermektedir (Caridade vd., 2020).

Araştırmalar, siber flört istismarında alt boyutları olarak nitelendirilen izleme ve kontrol davranışlarının (Baker ve Carreno, 2016, Borrajo vd., 2015) psikolojik şiddetin bir parçası olduğunu göstermektedir. Bu nedenle, genel olarak siber flört istismarı, psikolojik saldırganlıklar ile birlikte gözlemlenmektedir (Melander, 2010). Doğrudan saldırgan davranışlar (örneğin tehdit veya hakaret) flört şiddeti mağduriyetinin yaygınlığı %10 ile %14 arasında değişkenlik gösterirken; kontrol ve izleme davranışları (örneğin gözetleme veya mahremiyet ihlali) mağduriyet yaygınlığı %70 ile %80 arasında değiştirmektedir (Borrajo vd., 2015; Lara, 2020). Reed vd. (2017) tarafından üniversite öğrencileriyle gerçekleştirilen araştırmada, öğrencilerin %74,1'i siber flört istismarına mazur kaldıklarını ve son bir yıl içerisinde öğrencilerin %68,8'i siber flört istismarına maruz kaldıklarını bildirmişlerdir.

Monteiro vd. (2023) yaptıkları araştırmada, romantik ilişkide olan 554 üniversite öğrencisinin 327'sinin (%59) siber flört istismarı davranışı yaşadığını ve 371'inin (%67) bu tür istismar eylemlerinden en az birini gerçekleştirdiği bulgulanmıştır.

Cutbush vd. (2010) 1430 kişilik öğrenci örnekleminde, öğrencilerin %18,4'ünün siber flört istismarı faili olduğu ve %31,5'inin ise siber flört istismarına maruz kaldığını bulmuştur. Başka bir araştırmaya göre, 13-18 yaş arasındaki bireyler akıllı telefonları ve sosyal medyayı flört ilişkilerinde kullanırken hem fail hem de mağdur oldukları, gençlerin %36'sının, telefon araması yoluyla, %30'unun ise mesaj yoluyla günde 10 defadan fazla konumlarının bilgisi ve ne yaptıklarının partnerleri tarafından kontrol edildiğini göstermektedir (Picard, 2007).

Ayrıca, geleneksel veya çevrimdışı flört şiddetinin mağdurları ve/veya faillerinin, elektronik flört şiddeti mağdurları ve/veya faileri olma olasılıkları önemli ölçüde daha yüksek olduğu belirtiliyor (Zweig vd., 2013).

Bakır (2019) tarafından gerçekleştirilen bir araştırmada, siber flört istismarı erkekler arasında kadınlara göre hem daha yaygın olarak uygulanan bir saldırganlık şekli olarak öne çıkmış hem de erkeklerin bu tür istismara daha fazla maruz kaldığı tespit edilmiştir. Araştırma ayrıca, siber flört istismarının izleme ve kontrol eylemlerini kadın bireylerin daha fazla sergilediğini, ancak erkeklerin bu tür davranışlara kadınlardan daha fazla maruz kaldığını göstermiştir.

İnce (2022) tarafından yürütülen araştırma bulgularına göre, erkek katılımcılarda siber flört istismarına maruz kalma durumu kadınlara göre daha fazla olduğu, yaş ile maruz kalınan istismar arasında negatif bir ilişki olduğu ortaya konmuştur.

Siber flört istismarının denetlenebilmesi güç bir ortamda meydana gelmesi ve fiziksel/cinsel şiddet eylemleri gibi açık belirtilerinin olamaması sebebiyle romantik ilişki istismarının gençler tarafından en yaygın tecrübe edilen türü olduğunu gösteren çalışmalar bulunmaktadır (Marganski ve Melander, 2018). Siber flört istismarının yaygınlığı üzerine yapılan araştırmalar, kullanılan farklı ölçüm araçlarına bağlı olarak değişen sıklıkla ortaya koymaktadır. Ancak mevcut veriler, siber flört istismarının geleneksel flört şiddeti kadar yaygın olduğunu, hatta daha fazla yaygın olabileceğini hem faillik hem de mağduriyet sıklığının %40'a kadar ulaştığını göstermektedir (Morelli vd., 2018; Reed vd., 2017). Ayrıca, son araştırmalar ve sistematik incelemeler, partneri izleme, gözetleme ve bir tartışma sonrasında partneri taciz etmeyi amaçlayan davranışların, siber flört istismarının en sık görülen türleri olduğunu belirtmektedir (Sánchez vd., 2015; Muñoz-Fernández vd., 2023).

2.1.5. Flört Şiddet Kuramları

Sosyolojik kuramlar, değişik anlam yöntemlerini çözümlemeyi sağlayan karşılıklı ilişkili fikirler sistemidir (Neuman, 2012). Sosyolojik kuramlar çerçevesinde flört şiddetine dair teorileri kategorize etmenin çeşitli yolları önerilmiştir. Aşağıda bu araştırma ile kuram arasında bağlantı kurulabilmesi ve şiddetin anlaşılmasını kolaylaştırmak için kullanılan teoriler arasında olan sosyal öğrenme, güç ve kontrol, ekolojik, bağlanma ve sosyal ekolojik kuramları açıklanmaktadır.

2.1.5.1. Sosyal Öğrenme Kuramı

Şiddet, genel anlamda sosyal hayat içinde var olan ve sosyal yapının zayıf yönlerinden beslenen bir olgu olarak düşünüldüğünde, birçok kaynaktan beslendiği düşünülmektedir (Altıparmak, 2018). Zaman zaman kültürel, bazen ekonomik durum, çoğunlukla şiddet eylemlerinin aktarımına kaynaklık eder. Şiddetin nesilden nesile öğrenme yoluyla iletilmesi, bu aktarım yollarından biridir (Bandura, 1986). Sosyal öğrenme kuramında, birey, flört şiddetiyle ilişkilendirilen davranışları toplumdaki sosyalliğinin içinde gözlemleyerek veya bu davranışları yadsıyarak öğrenir (Kauffman ve Landrum, 2015).

Şiddet ve saldırganlık davranışlarını birey ilk olarak ebeveynleriyle etkileşimde öğrenmektedir. Bu etkileşim ağında bireyler çevrelerini etkileyen ve çevrelerinden etkilenen varlıklar olarak ele alınmaktadır. Ebeveyn çocuk etkileşiminde çocuklar birçok davranışı anne ve babalarını taklit ederek öğrenmektedir. Taklit edilen davranışlar pekiştirilmekte ve ileride kullanılmak üzere beyinde depolanmaktadır (Shorey vd., 2008).

Birey, davranışlarına ilk olarak aile ortamında maruz kalmakta ve bu, olumsuz davranışları içeren şiddet gibi davranışları içermektedir (Altıparmak, 2018). Şiddet tanıklığına sahip çocuklar, bu şiddeti açıklamak için nedenler geliştirmekte, şiddeti normalleştirmekte ve bu yanlış rasyonelleştirme nedeniyle şiddetin nesiller arası aktarımına katkıda bulunmaktadır (Doğrucan ve Yıldırım, 2020). Çocukluk döneminde şiddet gören ve/veya şiddete tanık olan bireyler ile ileri yaşlarda flört istismarı failliği veya maruziyeti ilişkisini tanımlamak amacıyla yapılan araştırmalarda, çocukluk çağında istismara maruz kalmanın, gelecekte flört istismar maruziyeti ile anlamlı bir ilişki taşıdığı gözlemlenmiştir (Riggs ve O'Leary, 1989; Foshee vd., 2009) Flört ilişkilerinde yaşanan şiddete ve sosyal öğrenme kuramı arasındaki ilişkiye odaklandığımızda, bireyin çevresiyle etkileşimleri sonucunda her türlü davranışı öğrendiği

düşünüldüğünde, şiddet içeren davranışlar da bu etkileşimler aracılığıyla öğrenilir. Eğer bireyin sosyal çevresi şiddeti onaylarsa, birey bu tür davranışları sergileyebilir veya şiddete maruz kaldığında sessiz kalabilir (Süzer, 2019). Sonuç olarak birey yaşamının herhangi bir döneminde şiddeti deneyimler veya tanık olursa ileriki yaşlarında onun şiddete başvurma olasılığını artırmaktadır.

2.1.5.2. Güç ve Kontrol Teorisi

Güç ve kontrolün, bireyin yakın partnerine karşı zorlayıcı kontrol ve şiddet kullanma güdüsünü anlamada merkezi bir rol oynadığı yaygın olarak kabul edilmektedir (Wagers vd., 2021). İstismarcı bir ilişkide kontrolü sağlamak ve sürdürmek için şiddet uygulayıcıların kullandığı temel taktikleri ve davranışları açıklayan Güç ve Kontrol teorisini oluşturulmuştur (Pence ve Paymar, 1993). Güç kuramı kısaca, aile yapısının yanı sıra kültür, cinsiyet rolleri ve ataerkil toplumsal yapı gibi şiddeti etkileyen önemli faktörleri vurgulayarak açıklar. Aile içindeki psikolojik ve sosyal stres faktörleri, özellikle maddi sıkıntılar gibi unsurlar, gerilime neden olabilir ve şiddetin ortaya çıkma riskini artırabilir (Straus vd., 2017).

Wagers'ın (2015) iç güç teorisi, gücü sadece kontrolle sınırlamayıp teorik odak noktasını kontrol yapısından daha gizli bir güç yapısına kaydırarak farklı bir yaklaşım sunar. Bu sayede, iç güç teorisi, gücün içsel psikolojik özelliklerini vurgular ve yukarıda bahsedilen konulara ek olarak, gücün kavramsallaştırılması ile işlevselliği arasındaki farklılıkları açıklığa kavuşturur. Dolayısıyla, iç güç teorisi, belirli bir kontrol taktiğinin kullanılmasından ölçüm yapmaktan ziyade, kişinin neden belirli bir kontrol taktiğini kullandığını anlamaya odaklanır. Bu teoriler, şiddet uygulayan bireylerin motivasyonlarını daha iyi anlamak için farklı bir yaklaşım sunabilir ve mevcut müdahale programlarıyla etkili bir şekilde entegre edilebilir (Wagers vd., 2021).

2.1.5.3. Bağlanma Kuramı

Bowlby (1973) bağlanma teorisini, bireylerin stresli veya korkutucu durumlarda bir nesne ile yakınlık kurma veya ilişki geliştirme arzusu olarak tanımlar. Bağlanma stilleri ile uyumlu ebeveynlik tarzları, hem psikolojik hem de fiziksel olarak sağlıklı ve kendine güveni yüksek bireyler yetiştirmede kritik bir rol oynar. Bowlby'ye göre, erken dönemde sevgi ve güven ortamında büyüyen biri, ilerleyen dönemlerde kendisini güvenilir ve sevebilir bir kişi olarak kabul edecektir (Bowlby, 1973). Bu teoriye göre, yetişkin flört ilişkileri bağlamında

bağlanmayı inceleyen çalışmalar, çocukluk çağındaki bağlanma stillerinin yetişkin romantik ilişkileri açısından da kabul edilebilir olabileceği sonucuna ulaşmıştır (Hazan ve Shaver, 1987). Güvenli bağlanan bireyler, daha içten, sevgi dolu ve uzun süreli ilişkilere eğilim gösterirler. Diğer taraftan, güvensiz bağlanma stiline sahip bireyler genellikle kıskançlık sorunları yaşarlar ve karar verme konusunda zorlanabilirler (Hazan ve Shaver, 1987).

Bireyler ilişki deneyimlerinden birçok şey öğrenirler ve bu kazanılan deneyimler, sonraki ilişkilerini etkileyen önemli bir faktör olabilir. Bağlanma kuramı, romantik ilişki içinde olan bireylerin geçmiş deneyimlerini nasıl taşıdıklarını inceleyen bir rehber sunar (Collins, 1996). Bonache vd. (2019) üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada, kaygılı ve kaçınan bağlanma stillerinin psikolojik istismar ve cinsel istismar maruziyeti ile ilişkilendirildiği bulunmuştur. Yine başka bir çalışmada, kadınlarda güvensiz bağlanma stiline sahip olmanın fiziksel flört şiddeti uygulama ile ilişkili olduğu bulunmuştur (Doumas vd., 2008). Rapoza ve Baker'ın (2008) yaptığı bir çalışmada ise erkeklerin fiziksel flört şiddeti uygulamasının anlamlı bulunduğu saptanmıştır. Toplu-Demirtaş vd. (2018) tarafından yürütülen bir çalışmada, kaygılı bağlanma ile psikolojik flört istismar failliği arasında pozitif bir ilişki olduğu belirlenmişken, kaçınan bağlanma ile psikolojik flört istismar failliği arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

2.1.5.4. Sosyal Ekolojik Kuram

Şiddet, günlük hayatın içinde sıkça görülen, mikro, mezo ve makro seviyelerde varlığını devam ettiren sosyal bir sorundur (Altıparmak, 2018). Gelişimsel bakış açısıyla iç içe geçmiş sistemlerin incelendiği bir perspektif, Bronfenbrenner vd. (2000) tarafından sunulmuştur. İnsan gelişimi, bir dizi iç içe geçmiş yapının bağlam içinde oluşur. Bu yapılar mikrosistem, mezosistem, ekosistem, makrosistem ve kronosistem olmak üzere beş düzenlenmiş katmandan oluşur. Çocuğun direkt etkileşim içinde bulunduğu ailesi ve arkadaşları mikrosistem'i oluştururken; aile ve öğretmenler arasındaki etkileşim mezosistem olarak ayrılır. Çocuğun doğrudan etkileşim içinde olmadığı, ancak mikrosistemini etkileyen her türlü sosyal etki ekosistem'i ifade eder. Çocuğun toplumsal çevresi, değerleri, gelenekleri, yasalar gibi geniş düzeydeki etkiler makrosistem olarak bilinirken; zamana bağlı olarak oluşan gelişmeler ise kronosistem olarak tanımlanmaktadır (Bronfenbrenner, 1977). Bireyin gelişimini sürekli olarak etkileyen bu yapılar, anlık ve yüz yüze etkileşimlerden genel kültürel inanç sistemlerine kadar geniş bir yelpazeye yayılmaktadır. Bu bağlamda, bir çocuk hiyerarşik olarak iç içe geçmiş, çok boyutlu, sürekli açılan ve değişen bağlamlar içinde bulunmaktadır.

Bu katmanlar birbiriyle etkileşir ve çocuğun gelişimini etkiler. İnsan davranışını anlamak için sadece bireyin doğrudan bulunduğu ortamları değil, aynı zamanda bu ortamların gömülü olduğu hem resmi hem de gayri resmi daha geniş sosyal bağlamları içeren tüm ekolojik sistemi göz önünde bulundurmak gerekmektedir. Sosyal ekolojik kuram partner şiddetinin doğrudan ve dolaylı risk faktörlerini bireysel, ilişkisel, toplumsal ve kültürel düzeylerde nasıl oluştuğunu açıklamada çerçeveli bir yaklaşım sergilemede yardımcı olmaktadır (Akbulut, 2022).

2.1.6. Siber Flört İstismarı ile İlgili Ulusal Çalışmalar

Üniversite öğrencileri üzerinde yapılan güncel çalışmalar incelendiğinde, ulusal yayınlardaki Türkçe çalışmalarda "dijital flört şiddeti", "siber flört şiddeti" ve "siber flört istismarı" kavramlarıyla ilgili önemli bulgular ortaya çıkmaktadır. Yurtiçinde yapılan çalışmaların bulguları aşağıda özetlenmiştir.

Bacıoğlu (2023)'un araştırmasında siber flört istismarını belirleyen risk faktörlerine ilişkin varılan sonuçlara göre, flörtle elektronik mesajlaşma sıklığının, siber ortamda flört istismarında mağdur olan bireyleri; ne siber ortamda flörtü kötüye kullanan ne mağduriyet yaşayan bireylerden anlamlı bir şekilde ayırdığı görülmüştür. Bir diğer ifadeyle, flört ile az sıklıkta elektronik mesajlaşma siber ortamda istismara maruz kalma olasılığı azaltmaktadır.

İnce (2022) halen romantik ilişkisi olan veya daha önce olmuş 18-30 yaşında 298 katılımcılı Tez incelendiğinde olumlu veya olumsuz duyguları düzenlemede güçlük yaşayan bireylerin dijital flört şiddetine uğrama veya maruz bırakma ihtimalinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Alıcı (2023) tarafından gerçekleştirilen nitel çalışmanın örneklemini oluşturulan üniversite öğrencileri, dijital ortamda aktif zaman geçiren kişiler olarak tanımlanmış ve araştırma sonuçlarına göre, flört ilişkilerinde çevrimiçi yaşanan dijital istismarın yanı sıra çevrimdışı şiddete de maruz kalmışlardır. Katılımcıların yaşam öykülerine göre, flört şiddeti dışında ailede ve çevrede çeşitli şiddet türlerine maruz kaldıkları ortaya çıkmıştır. Ayrıca siber flört istismarı içeren flört ilişkilerinde mağdur olan bireylerin çoğunun istismarın artan bir seyir izlediği anlaşılmıştır. Araştırmanın bulgularından biri, kurbanların flört ilişkilerinde cinsel dijital flört şiddeti, kontrol davranışları ve tehdit ve aşağılama davranışları gibi siber flört istismar alt türlerine maruz kaldıklarıdır. Yapılan araştırmada, mağdurların tamamının birden fazla dijital flört istismarına maruz bırakıldığı ortaya çıkmıştır.

Ladikli ve Cömert (2023) 18-52 yaş aralığında 414 katılımcı ile gerçekleştirdikleri nicel çalışmadaki sonuçlar, kadınların şiddeti kabul edici tutumu hakkında literatüre farklı bir bakış eklemektedir. Ayrıca araştırma sonunda dijital flört şiddetine karşı tutum ve sorumluluk algılarının cinsiyete göre değiştiği gözlemlenmektedir.

Yıldız ve Özarslan (2022), kadınların maruz kaldığı siber istismar türlerini ve çevrim dışı şiddet ile çevrim içi ortamdaki istismar arasındaki bağlantıyı inceledikleri nitel çalışmada, bazı bireylerin yalnızca erkek partnerlerinden değil, aynı zamanda partnerin arkadaşları veya akrabaları olan diğer erkeklerden de siber flört istismarı ile karşılaştıklarını belirtmektedirler. Bu bağlamda, mahremiyetin beklendiği flört ilişkileri sırasında veya ilişkinin sona ermesinin ardından kadınlara yönelik şiddet, failin erkek arkadaşları veya erkek akrabaları tarafından sürdürülerek katmerlenmektedir.

Kaplan (2022) tarafından yapılan bir nicel araştırma tasarımında 18-29 yaş arasında 476 katılımcılarda, toplumun dayattığı cinsiyet rolleri ile internet bağımlılığı arasında dijital flört şiddeti uygulama eğilimi açısından anlamlı bir ilişki belirlenmiştir. Ayrıca, siber flört istismarına maruziyet bireyin, bu tür şiddeti uygulama olasılığının yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Er vd. (2022) tarafından hemşirelik öğrencilerinin flört şiddeti ve siber flört istismarına ilişkin bilgi ve tutumları araştırılan çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin flört şiddeti hakkında çok şey bildiğini ancak siber flört istismarı konusunda bilgilendirilmesi gerektiğini göstermektedir. Ayrıca her on katılımcıdan birinin daha önce flört şiddetine maruz kaldığını, üçünün ise daha önce flört şiddetine tanık olduğunu gösterdi.

2.1.7. Siber Flört İstismarı ile İlgili Uluslararası Çalışmalar

Uluslararası kaynaklarda "*cyber dating abuse*", "*digital dating abuse*", "*cyber dating violence*" ve "*digital dating violence*" gibi farklı ifadelerle aranan terimlerde karşılaşılan ilgili araştırma bulguları aşağıda özetlenmiştir.

McArthur vd. (2024) yaptıkları çalışmada, flört ilişkisi olan 18-25 yaş aralığında cinsel yönelim tercihleri ve ırkları açısından farklı örneklem gruplarına ulaştığı 352 kişiye ulaşımlardır. Araştırmada planlı davranış teorisinin siber flört istismarının ne kadarını ne

derecede açıkladığını incelemişler ve sonuç olarak siber flört istismarı uygulama niyetinde tutumlar, öznel normların önemli bir rolü olduğunu fakat algılanan davranışsal kontrolün bir etkisinin olmadığını belirtmişlerdir.

Van-Ouytsel vd. (2020) 466 ortaokul öğrencisi örnekleminde siber flört istismarının ergenlerin sosyal öğrenme perspektifinden incelenmesi amacı ile yaptıkları çalışmalarındaki analizler; kadın olmanın, akranlardan algılanan sosyal normlarının, cinsiyet kalıp yargılarının ve babanın müdahaleci kontrol davranışlarını gözlemlemenin ergenlerde siber flört istismar davranışının sürdürmesiyle anlamlı ve pozitif yönde ilişkili olduğunu göstermektedir.

Clevenger vd. (2017) üniversite öğrencileri örnekleminde yaptıkları çalışmada siber istismar mağduriyeti faktörü, depresif belirtilerle ve fiziksel, psikolojik ve cinsel partner istismarı mağduriyetiyle ilişkilendirilmiştir. Çalışma sonucunda siber istismardan kaynaklanan mağduriyetin genel yaygınlığı %40 olarak bulunmuş ve erkeklerin ve kadınların siber istismara maruz kalma durumları arasında belirgin bir fark bulunmadığı belirtilmektedir.

Farkındalık temelli müdahalelerin siber flört istismarına yönelik koruyucu rolünü 6 aylık boylamsal bir araştırma ile araştıran González vd. (2023), Ergenlerin dürtüsel tepkiler vermeden duygu, düşünce ve olaylara katılma ve deneyimlemeye açık olma yetenekleri, ergenlerin siber flört saldırganlığı yapmalarını engelleyen koruyucu bir faktör olarak ortaya koymuştur. Dahası, bu çalışmanın bulguları, daha önceki araştırmalara ek olarak, istismarın eğitimsel farkındalıkla zaman içinde azalma eğiliminde olduğunu desteklemektedir. Farkındalık temelli müdahalelerin, ergenlerin flört ilişkilerinde ortaya çıkan siber saldırganlığın önlenmesinde değerli bir araç olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Hinduja ve Patchin (2021) romantik bir ilişki içinde olan 2.218 Amerikalı ortaokul ve lise öğrencisine ulaşarak örneklemdaki siber flört istismar maruziyetlerini ve demografik faktörlerine etkisini incelemek üzere çalışma gerçekleştirmişlerdir. Araştırma bulgularına göre öğrencilerin yaklaşık %28'i siber flört istismarı mağduriyeti yaşamaktadır. Erkeklerin siber flört istismarına maruziyet sıklığı kadınlara göre daha yüksek olduğu ve depresif belirtiler, cinsel ilişki, cinsel içerikli mesajlaşma ve siber zorbalığın kurbanı olma gibi siber flört istismarı deneyimiyle önemli ölçüde ilişkili olduğu belirtilmiştir.

Caridade vd. (2020), Portekiz'de Siber ve Çevrimdışı Flört İstismarın yaygınlığını inceledikleri çalışmada, çevrimiçi ve çevrimdışı flört istismarı arasında anlamlı bir ilişki

olduğu her iki istismar türünde aynı anda deneyimlendiği ve daha fazla buna maruz kalındığı belirtilmiştir. Araştırma sonuçları aynı zamanda siber flört istismarının genellikle kıskançlık bağlamında ortaya çıktığını işaret etmektedir.

Zweig vd. (2013) 5.647 gencin katılımı ile gerçekleştirdikleri çalışmada, romantik ilişkisi olan her dört gençten birinin geçmişte bir tür siber flört istismarı mağduriyeti yaşadıklarını, kadınların erkeklere kıyasla (özellikle cinsel siber flört istismarı) siber flört istismarı mağduriyetini daha fazla bildirdiğini, 10 gençten birinin siber flört istismarı faili olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca çalışma sonuçlarına göre siber flört istismarı mağdurlarının aynı zamanda cinsel baskıya maruz kalma olasılığı mağdur olmayanlara göre yedi kat daha fazla olmaktadır.

2.1.8. Halk Sağlığı Hemşireliği ve Şiddet Döngüsü

Şiddet her zaman bir tarafın mutlak saldırgan, diğer tarafın mutlak mağdur olduğu tek yönlü bir dinamiğe sahip değildir. Bazı ilişkilerde bir taraf şiddeti başlatır, diğer taraf zamanla benzer şekilde karşılık vermeye başlar. Kimi ilişkilerde ise başından itibaren karşılıklı şiddet vardır (Nakajima, 2021, s: 55-56). Şiddet döngüsünü anlamak, hemşireler için kritik bir öneme sahiptir çünkü bu anlayış, şiddet mağdurlarına daha etkili destek sağlamak, erken müdahalede bulunmak ve önleyici stratejiler geliştirmek açısından temel bir adımdır. İstismar genellikle dalgalanmalar gösterir ve döngüseldir. Döngüsellğe ikili ilişkilerde daha sık rastlanmakla birlikte, aile üyeleri ve diğer yakınlarla da benzer bir durum yaşanabilir. İstismar edici bir davranışla ilk karşılaşmada genellikle bunun istisnai bir durum olduğu düşünülse de çoğu kez bu davranışlar tekrarlamaya meyillidir (Nakajima, 2021, ss: 65-69). Bunlara ek olarak, siber flört istismarının diğer flört şiddeti türlerinden ve riskli davranışlardan bağımsız olarak ortaya çıkmamakta ve diğer şiddet türleri ile birbirlerini beslediği gözlemlenmektedir (Van Outysel vd., 2016).

Genç nesiller, siber flört istismarına maruziyet konusunda yetişkinlerle aynı algıya sahip olmayabilirler ve bu nedenle istismara daha hoşgörülü olabilirler (Van-Ouytsel vd., 2016). Bu durum, halk sağlığı hemşireleri için gençlerin psikolojik ve fizyolojik sağlık refahlarını koruyarak sağlığı geliştirmenin tamamlayıcı bir rolü olduğunu göstermektedir. Ayrıca bireyler ilk ciddi romantik ilişkilerine ergenlik ve genç yetişkinlik döneminde başladıkları için ve gençlerin hayatlarının yaklaşık üçte birini okul ortamında geçirdiği göz önüne alındığında, okul sağlığı hemşireleri, okul ekibinin diğer üyeleriyle birlikte, ilk etapta

siber flört istismarının meydana gelmesini önlemek ve bir olay ortaya çıktığında müdahale etmek için önemli bir rol oynayabilir (Freeman vd., 2013; Van Outysel vd., 2016).

Hemşirelik yönetmeliğinde, halk sağlığı hemşireliği kapsamında yer alan okul sağlığı hemşireliği, ana çocuk sağlığı ve aile planlaması merkezi hemşireliği, toplum ruh sağlığı hemşireliği gibi alanlarda, bireylerin riskli eylemlerine karşın öykü alır, risk seviyesini değerlendirir. Bunlara ek olarak halk sağlığı hemşiresinin, şiddet olaylarını tespit etmek ve kayıt altına almak, şiddete maruz kalan bireylere acil müdahale ve destek sağlamak, şiddetin önlenmesi ve azaltılması için toplumda farkındalık oluşturmak, şiddetin risk faktörlerini belirlemek ve önleyici önlemler almak, şiddete uğramış bireylere danışmanlık ve rehberlik hizmeti sunmak, şiddete maruz kalan bireyleri yönlendirmek ve destek olmak için gerekli kurum ve kuruluşlarla iletişim kurmak, şiddetin önlenmesi için yerel yönetimler ve diğer ilgili paydaşlarla iş birliği yapmak, şiddet vakalarını raporlamak ve ilgili mevzuata uygun olarak yetkili mercilere bildirmek, şiddetle mücadele konusunda eğitimler düzenlemek ve toplumu bilinçlendirmek, şiddetin etkilerini değerlendirmek ve gerekli tedbirleri almak için multidisipliner ekip çalışmalarına katılmak gibi görevleri bulunmaktadır (Hemşirelik Yönetmeliği, 2010).

Ayrıca, siber flört istismarı, geleneksel flört şiddeti için bir risk belirteci olabileceği ve hem çevrimiçi hem de çevrimdışı flört şiddeti mağdurlarının da fail olabileceğini ve bunun tersinin de önemli miktarda flört şiddetinin doğası gereği karşılıklı olduğunu anlayarak, okul sağlığı hemşireleri, istismarın yaygınlığını ve etkinliğini belirlemek için öğrencilere, personele, öğretmenlere ve yöneticilere uygulanan okul iklimi anketleri, flört istismarının geleneksel ve çevrimiçi biçimlerine ilişkin soruları içermelidir (Van Outysel vd., 2016).

Hemşirelik girişimleri, şiddet döngüsünün kırılmasına odaklanarak; mağdurun güvenliğini sağlama, duygusal destek sunma, kaynaklara erişim konusunda rehberlik etme ve şiddetin nedenlerini anlayarak bireyin psikolojik ve fizyolojik sağlık refahını iyileştirme çabalarını içerebilir. Bu bağlamda, hemşireler, şiddetin tıbbi, psikososyal ve toplumsal etkilerini değerlendirerek bireyin ihtiyaçlarına özgü, bütüncül bir bakım sağlama rolünü üstlenebilirler (Yıldırım, 2016).

2.2. Benlik Saygısı

Modern psikolojide “benlik” kavramı Amerikalı eğitimci William James'in fikirlerinden geliştirilmiştir (Woźniak , 2018). Vücut, fırtınanın merkezinde bulunur, koordinatların kökünde yer alır ve bu deneyim trenindeki stresin kalıcı noktasıdır. Her şey vücudun etrafında döner ve vücudun bakış açısından hissedilir. Bu nedenle, "ben" kelimesi, "bu" ve "orada" gibi, başlangıçta bir konum adıdır (Sawyer ve Adam-Bagley, 2023). Benlik kavramı, bireyin diğer insanlarla olan sosyal etkileşimi ve ilişkisi tarafından şekillenmektedir. Benlik teorisinin genel çerçevesi çizilirken, benlik kavramının sadece cinsiyet ve etnik kökenle sınırlı olmadığını, aynı zamanda bireyin yerine getirmesi gereken rollerin bütünü olduğu vurgulanmaktadır, benlik saygısı ise bireyin bu rollerdeki performansını değerlendirme şeklini açıklar (Sawyer ve Adam-Bagley, 2023).

Benlik saygısı kavramı literatürde sosyoloji, psikoloji, felsefe, hemşirelik gibi birçok disiplin tarafından ele alınmaktadır. Benlik saygısını Rosenberg (1965) “kendine yönelik olumlu ya da olumsuz tutum” olarak tanımlamıştır. Diğer bir ifade ile bireyin kendi değerini bilişsel ve duygusal bir değerlendirmesi olan benlik saygısı, bireylerin genel psikolojik sağlığıyla bağlantılı öğrenilmiş bir yapıdır (Rosenberg, 1965). Kişinin kendi benliğiyle olan uyumu olarak tanımlanan benlik saygısı, kişinin kendi yaptıklarından hoşnut olma duygusuyla eşdeğerdir ve kendi isteği doğrultusunda ortaya çıkan bir anlayıştan kaynaklanan takdirle ilişkilidir, yani kendi kendini değerlendirmesidir (Mülazım, 2012).

Ausubel'e göre (2002), bireyin sahip olduğu benlik konseptini sevip kabullenmesi benlik saygısını oluşturur. Kişinin davranışlarına toplum tarafından verilen tepkiler, benlik saygısının gelişimini etkiler ve bu da kişinin davranışlarını yönlendirir. Çevresi tarafından onaylanan bireylerin benlik saygısı artarken, çevreye bağımlılığın arttığı durumlarda benlik saygısı azalmaktadır (Satan, 2011). Oxford İngilizce Sözlüğünde (2023), İngilizce karşılığı *self-esteem* olan benlik saygısı, "kendisi hakkında iyi bir fikir; yüksek benlik saygısı, kişinin kendi değerine veya yeteneklerine olan güveni ve kişinin kendine ilişkin tahmini veya değerlendirmesi" olarak tanımlanmıştır. Doré, (2017), benlik saygısını "kişiliğin temelinde yer alan ve bireyin ruhsal denge ve yaşam boyunca uyum sağlama süreçlerinden sorumlu olan içsel bir tutum" olarak da tanımlamıştır.

Benlik saygısı; bireyin psikolojik açıdan dinamik olmasını destekleyen önemli bir belirleyicidir. İyi bir zihinsel ve fiziksel sağlık için merkezi olan benlik saygısı ve özsaygı,

kişinin kendini beğenmemesinin sağlığı ve performansını azaltarak; depresyon, anksiyete, stres ve travma semptomları, yeme bozuklukları, alkol ve madde kullanım bozuklukları, rastgele cinsel ilişkide bulunma, istismarcı ya da mutsuz ilişkiye girme, eleştiriye karşı hassasiyet, suça yatkınlık, düşük performans, yalnızlık gibi semptomlara katkıda bulunmaktadır (Schiraldi, 2023, ss: 17-18). Benlik saygısı alanyazında yüksek ve düşük benlik saygısı olarak kategorileşir. Düşük ya da yüksek benlik saygısı bireyin davranışlarına yansımaktadır. Bu bağlamda, birey kendisini olumlu bir şekilde değerlendiriyorsa, benlik saygısı yüksek kabul edilirken, olumsuz bir tutum içindeyse benlik saygısı düşük olarak nitelendirilir. Yüksek benlik saygısına sahip olan bir birey, kendi değerini takdir etmekte ve toplum içinde kendini değerli bir birey olarak görmektedir (Fennell, 1997). Öte yandan, düşük benlik saygısı genellikle bireyin kendisini kalıcı ve sürekli bir şekilde olumsuz bir şekilde değerlendirmesi anlamına gelir (Fennell, 1997). Düşük benlik saygısı, gerçek ve ideal benlikler gibi benliğin rekabetçi yönleri arasındaki çelişkiyi ifade eder. Ayrıca, birey, kendisi tarafından algılanan benlik ile önemli diğer insanlar tarafından algılanan benlik arasındaki çatışmayı gözlemleyerek kendi davranışlarını ve yeterliliklerini değerlendirir. Bu durum, psikososyal zayıflığa ve özgüven eksikliğine yol açabilir, sorunlara neden olabilir ve riskli davranışlara neden olabilir (Mann vd., 2004). Düşük benlik saygısı, depresyon, anksiyete, yeme bozuklukları, şiddet, eğitimden dışlanma ve uyuşturucu kullanımı için bir risk faktörü olarak kabul edilir (Orth vd., 2008). Bunlara ek olarak birçok makale, düşük özsaygının zayıf akademik performansla ilişkili olduğu sonucuna varmıştır (Alghamdi vd., 2023). Benlik saygısı düşük olan kişiler, kötü bir öz imaja, olumsuz tutuma, öz saygı ve özgüven kaybına sahip olma eğilimindedir (Almansour, 2023). Daha spesifik olarak, çeşitli çalışmalar düşük benlik saygısının sağlıksız davranışlarla ilişkili olduğunu bulmuştur (Alfano ve Guarino, 2023). Ramiro vd. (2013) ve daha yakın zamanda Bermudez vd. (2019), düşük benlik saygısına sahip bireylerin yüksek riskli cinsel davranışlarda bulunma eğiliminde olduklarını göstermiştir. Benlik saygısı düşük kişilerin zihinsel sağlık sorunları yaşama olasılığının da daha yüksek olduğu bulunmuştur (Kim vd., 2018). Bununla birlikte, olumsuz davranışsal sonuçlar her zaman düşük düzeydeki öz saygının sonucu değildir; aynı zamanda yüksek olumlu öz değerlendirmenin ve kibir, yetki sahibi olma, aşırı inatçılık ve aşırı güven gibi özelliklerin de sonucu olabilir (Baumeister ve Vohs, 2018).

2.2.1 Benlik Saygısını Etkileyen Faktörler

Benlik saygısı, bireyin erken çocukluk döneminde başlayıp hayat boyu devam eden bir süreç olduğu için, birçok dışsal etmen bu gelişimi etkileyebilmektedir. Birçok araştırmacı

tarafından çevreden gelen tepkilerin benlik saygısını etkileyen çok önemli bir rol oynadığı vurgulanmaktadır (Sevim ve Artan, 2021). Benlik, dinamik bir süreçtir ve kişiler benlik saygısını, dış çevresiyle kurduğu uyumdan elde etmektedir (Dilek, 2007). Bu faktörler arasında aile ortamı, ebeveynlerin tutum ve davranışları, sosyal çevre, ebeveynler arasındaki evlilik durumu, fiziksel sağlık, görünüş, kardeş sayısı, anne-babanın eğitim ve mesleki statüsü gibi toplumsal faktörler benlik saygısını etkileyen önemli unsurlar olarak ortaya konulmuştur (Yavuzer, 1999; Kımtır, 2008; Sevim ve Artan, 2021; Yücer, 2013).

Coopersmith (1967), benlik saygısının gelişimini etkileyen faktörleri dört kategoride incelemiştir: bireyin yaşamında önemli bir yer tutan diğer insanlardan gördüğü ilgi, kabul ve saygının miktarı; bireyin başarıları, içinde bulunduğu durum ve sahip olduğu statü; bireyin başkaları tarafından kendisi için belirlenen amaçlara ulaşması ve bireyin başkaları tarafından kendisi için yapılan değerlendirmelere nasıl karşılık verdiği.

Rosenberg (1965), benlik saygısının, bireyin yakın çevresindeki insanlarla yaptığı karşılaştırmalardan ve başkalarının kendisine yönelik tutumlarından etkilendiğini vurgular. Birey, bu karşılaştırmaları kendi belirlediği standartlara göre yapar ve olumlu ya da olumsuz bir tutum geliştirir. Toplumsal tutum ve değerlerin içselleştirilmesi de benlik saygısını etkiler. Ayrıca, bireyin önem verdiği alanlar ve başarılarını nasıl algıladığı da benlik saygısında belirleyici rol oynar. Başarılarını kendi davranışlarına bağlayan bireylerin benlik saygısı daha yüksek olur.

Bireyin benlik saygısının gelişimini önemli ölçüde etkileyen birincil yerin aile ortamı olduğu bilinmektedir çünkü benlik saygısı ve özsaygının oluşumunda ebeveyn davranışları önemli bir yer tutmaktadır (Sevim ve Artan, 2021). Çocukluk döneminde olduğu gibi ergenlik döneminde de benlik saygısını etkileyen önemli faktör aile ortamıdır, Dekovic ve Meeus (1997), ergen bireylerin ebeveynleri ile ilişkisinin kalitesinin, ergenlerin benlik saygısı üzerindeki etkisini inceledikleri çalışmada, ergenlerin benlik kavramının, ebeveyn-ergen ilişkisinin kalitesi ile akran ilişkileri arasındaki ilişkiye aracılık ettiğini öne sürmüşlerdir. Elde edilen bulgular, ebeveynleriyle daha tatmin edici ilişkiler kuran ergenlerin, arkadaşlarıyla da daha olumlu ilişkiler kurduğunu göstermiştir.

Sosyoekonomik düzey ve cinsiyet gibi faktörler, benlik saygısını etkileyen diğer unsurlar arasında yer almaktadır. Sosyoekonomik olarak düşük gelirli aile ortamında yetişen bireyler, ebeveynlerin maddi sıkıntıları nedeniyle olumlu ebeveyn desteğini yetersiz

bulabilirler ve bu durum benlik saygısında düşüşe neden olabilir (Ho vd., 1995). Sosyoekonomik refahındaki artış, bireyin toplum içinde daha kabullenilir, güçlü hissetmesine, kendine ve ailesine güvenmesine ve arkadaş çevresinde kabul edilebilir olmasını sağlamaktadır (Tözün, 2010). Karadağ vd. (2008) yaptığı çalışmada, ailesinin gelir düzeyi yüksek olan ve kardeş sayısı az olan hemşirelik öğrencilerinde daha yüksek benlik düzeyi bildirmişlerdir. Benlik saygısının cinsiyet faktörü ile ilişkisinin incelendiği araştırmaların sonuçları arasında farklılıklar görülmektedir. Erkeklerin kadınlara göre daha yüksek düzeyde benlik saygısına sahip oldukları birkaç çalışma sonuçlarında görülmektedir (Banappagoudar vd., 2022; Ibrahim, 2015). Bu cinsiyet farkı ergenlik döneminde ortaya çıkar, erken ve orta yetişkinlik boyunca devam eder ve yaşlılıkta ortadan kaybolur (Robins vd., 2002; Zeigler-Hill ve Myers, 2012). Benlik saygısı düzeyinde cinsiyete göre bir fark bulunamadığını gösteren çalışmalar da bulunmaktadır (Kahriman, 2005; Baybek ve Yavuz, 2005).

Benlik saygısı sağlık göstergelerini etkileyen önemli bir unsurdur, yüksek benlik saygısı bireyin fiziksel sağlığını olumlu yönde etkiler çünkü olumlu benlik değerlendirmesi genellikle stresle daha iyi başa çıkma, sağlıklı yaşam tercihleri ve genel yaşam memnuniyeti ile ilişkilidir (Benyamini vd., 2004). Fiziksel sağlık ve benlik saygısını inceleyen boylamsal bir çalışma; Reitzes ve Mutran (2006), sağlık ve benlik saygısı arasında karşılıklı ileriye dönük bir ilişki olduğunu desteklemektedir. Benlik saygısı yüksek bireylerin daha fazla sosyalleşmesi ve bundan kaynaklı daha fazla sosyal destek alabilmesi, daha az stres yaşaması ve dolayısıyla daha sağlıklı bir yaşamdan bahsetmek mümkündür (Erol ve Orth, 2014).

2.2.2. Benlik Saygısı ve Romantik İlişkiler

Genç yetişkinlik döneminde bireyler, yeni sosyal rolleri benimsemeyi gerektiren bir dizi önemli gelişimsel geçişle karşı karşıya kalırlar. Bu geçişlerden biri, romantik bir ilişkinin kurulması olarak gösterilebilir (Hutteman vd., 2014). Romantik ilişkiler, bireylerin psikolojik ve fizyolojik iyi oluşlarını etkileyebileceği için önemli bir yaşam alanını temsil eder (Wagner vd., 2015). Örneğin, romantik ilişkiye geçişte başarılı olmak, aile kurmak ve evlenmek, öz saygıyı artırabilir (Luciano ve Orth, 2017). Benlik saygısı, bireyin çevreyle etkileşim tarzını etkiler ve kişilerarası ilişkilerdeki deneyimlerini şekillendirir. Aynı zamanda gelişim, ilişkilerdeki deneyimlerden de etkilenebilir; çünkü yaşam boyu bireysel gelişim, ya önemli ve istikrarlı bir ilişkiye kalıcı bir uyum sağlama süreci olarak ya da ilişki geçişlerine uyum sağlama olarak öncelikle sosyal bağlamlarda meydana gelir (Lang vd., 2006; Reitz vd., 2014).

Batı toplumlarında romantik bir partnerle olan ilişki, bireyin sahip olduğu en yakın ve en samimi ilişkilerden biridir (Neyer vd., 2011).

Romantik ilişkilerle ilgili yapılan araştırmalarda partner geribildirimının, benlik saygısının sürdürülebilmesinde önemli bir mekanizma olduğu ortaya konmuştur (Brennan ve Bosson, 1998). Benlik saygısı genellikle sosyal değer içsel bir temsili olarak tanımlanır. Araştırmalar, romantik ilişkide partnerin değerlendirmesinin bireyin öz değerlendirmelerini açıkça etkilediğini göstermektedir (Hancock vd., 2017). Bu görüşe göre bireyler, partnerleri tarafından algılanan reddedilme veya kabul edilme durumlarını sürekli olarak değerlendirmektedir. Bu nedenlerle bireylerin benlik saygısı partner geri bildirimine bağlı olarak değişebilmektedir. Güvenli bağlanan bireylerde benlik saygısı ile pozitif bir ilişki bulunmuştur. Güvenli bağlanma stiline sahip ve yüksek benlik saygısındaki bireyler, flört ilişkilerinde karşı tarafın pozitif geribildirimlerini arama konusunda daha alakalı bulunmuşlardır (Brennan ve Morris, 1997).

Ergenlik döneminde özellikle belirginleşen bir özellik olan benlik saygısı, genç bireyler için hayli kritik bir gelişimsel evreyi temsil etmektedir. Bu dönem, ergenler için özellikle zorlayıcı olabilir ve flört ilişkilerinin, gençlerin özsaygı duygularını şekillendirmedeki önemli bir rolü bulunmaktadır (Pflieger ve Vazsonyi, 2006). Ergenlik ve genç yetişkinlik dönemlerindeki düşük benlik saygısı, hayatın çeşitli alanlarında olumsuz sonuçlarla ilişkilendirilen bir risk faktörüdür. Örneğin, Trzesniewski vd. (2006) tarafından yapılan bir çalışma, ergenlik dönemindeki düşük benlik saygısının, zayıf zihinsel ve fiziksel sağlığı, düşük ekonomik refahı ve genç yetişkinlikte daha yüksek düzeyde suç faaliyetini öngördüğünü bulmuştur. Benzer şekilde, diğer araştırmalar düşük benlik saygısının ileriye dönük olarak antisosyal davranış, yeme bozukluklarını, depresyonu ve intihar düşüncesini öngörebileceğini bulmuştur (Donnellan vd., 2007; Orth vd., 2012). Kendini sevmenin ve kendini tatmin etmenin gücü paha biçilemez. Benlik saygısını anlamak için kişinin değer duygusunu, takdirini ve sevgisini dikkate almak çok önemlidir. Bunu kendi dışında bulmak istikrarsız bir çerçeve sağlar ve kişinin refahına ve romantik ilişki etkileşimlerine zarar verebilir (Jaffar vd., 2021)

Önceki araştırmalar, benlik saygısının ilişki tatminiyle pozitif yönde ilişkili olduğunu ileri sürmektedir (Fincham ve Bradbury, 1993; Murray vd., 2000). Düşük benlik saygısının bireyin romantik ilişkisinden tatmin almasını ve partneriyle iletişimini olumsuz etkilediği, bu durumun ise olumsuz romantik ilişki sonuçlarına neden olabileceği gözlemlenmiştir bu

sebeple benlik saygısı genellikle olumlu ilişki sonuçlarıyla bağlantılıdır (Bakır, 2019). Bir araştırmada, benlik saygısının duygusal durumlar ve depresyon gibi yaşam sonuçları üzerinde küçük ila orta düzeyde etkileri olduğunu ortaya koymuştur (Orth vd., 2011). Öte yandan, düşük öz saygıya sahip bireyler, romantik partnerlerinden destek almak için sıkça sızlanma veya suçluluk duygularını kullanma eğilimindedir, bu da genellikle olumsuz destekle sonuçlanır (Don vd., 2019). Benlik saygısı yüksek olan ve uyumluluk kişilik özelliğine sahip bireylerin, arkadaşlarına veya romantik partnerlerine açılma olasılıklarının daha yüksek olduğu bulunmuştur (McCarthy vd., 2017). Ergenlerin erken dönemdeki romantik ilişkileri özellikle etkili olabilir, çünkü bu ilişkiler gelecekteki ilişki beklentileri için bir örnek teşkil ederler. Eğer ergenler, düşük özsaygı duygusu nedeniyle ilişkilere düşük standartlarla başlarsa, istismarcı ilişkilere karşı daha fazla tolerans gösterme eğiliminde olabilirler (Yıldırım-Hamurcu, Terzioğlu, 2023). Erken yaşlarda deneyimlenen düşük kaliteli ilişkiler, gelecekteki yakın ilişkiler için istisna olmak yerine bir model halini alabilir (Pflieger ve Vazsonyi, 2006).

Flört veya evlilik ilişkilerinde partnerlerin benlik saygısı ile ilişki doyumlarının gelişimi arasındaki bağlantıyı incelerken, her bir partnerin benlik saygısının zaman içinde değişkenlik göstereceğini anlamak ayrıca önemlidir (Erol ve Orth, 2014). Benlik saygısı, genelde nispeten istikrarlı bir bireysel farklılık yapısı olarak kabul edilse de çalışmalar insanların yaşamları boyunca benlik saygısında sistematik bir değişim geçirdiklerini göstermektedir. Boylamsal araştırmalar, benlik saygısının genç ve orta yetişkinlik döneminde arttığını daha sonra yaşlılıkta azaldığını göstermektedir (Erol ve Orth, 2011). Dahası, birçok boylamsal çalışma, benlik saygısının aynı zamanda ilişki tatmini ve sosyal destek gibi ilişki sonuçlarının da nedeni olabileceğini öne sürmektedir (Kuster vd., 2013; Marshall vd., 2014). Dolayısıyla araştırma bulgularına göre, kişinin benlik saygısı romantik ilişkideki önemli geçişleri (örneğin, bir ilişkiye başlama ve ayrılma) etkileyebilmektedir (Orth ve Luciano, 2015; Wagner vd., 2015).

2.3. Akıllı Telefon Bağımlılığı

Akıllı telefonlar, internet erişimi ve çeşitli uygulamalar sayesinde bilgisayar fonksiyonları kazanan mobil cihazlardır. İnternet erişiminin sağladığı kolaylık ve taşınabilirlik, akıllı telefonların yaygınlaşmasını hızlandırmıştır (Kahraman-Bakar, 2022, s: 377-380). Tahmini, 2025 yılına kadar küresel nüfusun %80'inin akıllı telefona sahip olacağı ve bunun gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde %90'a çıkacağı öngörülmektedir (GSMA, 2020). Bu teknolojinin çok yönlülüğü, bireylerin yaşamları ve sosyal ilişkileri üzerinde büyük

bir etkiye sahiptir (Aranda-López vd., 2017). Genç nesiller akıllı telefonları ders çalışma, eğlenme, internete/sosyal ağlara erişme ve sosyal iletişim gibi çeşitli aktiviteler için kullanmaktadır (Aker vd., 2017). Akıllı telefon kullanımı bireylerin hayatının ayrılmaz bir parçası haline gelerek günlük faaliyetlerde ve alışkanlıklarda değişikliklere yol açmaktadır (Bragazzi vd., 2019). Avantajları, çağın gereksinimlerine uyum sağlamak için akıllı telefonları vazgeçilmez kılsa da yoğun kullanım işlevselliği azaltabilir veya uyumsuz davranışlara yol açabilir (Yıldırım vd., 2019). Araştırmalar akıllı telefonların yaşamın vazgeçilmez bir parçası olduğunu ve bazı kişilerin cihazları yanında olmadığında ayrılık kaygısı yaşadıklarını göstermektedir (King vd., 2013; Bhattacharya vd., 2019). Nomofobi olarak bilinen durumda (King vd., 2013), kişi cep telefonunun uzakta olmasından, ulaşamaz olmaktan ve internet bağlantısının kopmasından aşırı endişe duyar. Telefonunu sürekli kontrol eder, sürekli açık olmasını sağlamak için aşırı çaba harcar ve bu durum günlük yaşamını olumsuz etkiler (Cheever vd., 2014). Nomofobi yaygınlığına ilişkin 108 çalışmanın incelemesi sonucunda nomofobinin kadınlarda ve gençlerde daha sıklıkla karşılaşıldığı saptanmıştır (León-Mejía vd., 2021; Durak, 2019).

Nomofobi ve akıllı telefon bağımlılığı literatürde aynı kavram gibi kullanılan çalışmalar olsa da bağımlılık, kişinin günlük yaşamını etkileyecek ve olumsuz sonuçlara neden olacak şekilde akıllı telefonların aşırı/takıntılı kullanımını ifade ederken, nomofobide kişinin telefonla olan bağlantısının kesilmesinden duyulan korkudan bahsedilmektedir (Kahraman-Bakar, 2022, s: 377-380). Bağımlılık, problemlili bir davranışın önemli olumsuz sonuçlara rağmen devam etmesi ve davranışı kontrol edememe olarak karakterize edilmektedir (Goodman, 1990). Teknoloji bağımlılığına ilişkin öncü çalışmalar internet (Young, 1998) bağımlılıkları üzerine gerçekleştirilmiştir. Son yıllarda, akıllı telefon bağımlılığı gibi çeşitli teknolojik bağımlılıkların da (Gugliandolo vd., 2019) içinde bulunduğu alanla ilgili çalışmaların belirgin şekilde arttığı gözlemlenmektedir.

Bağımlılıklar alkol, nikotin, esrar vb. kullanımı ile ilişkili olan ‘madde bağımlılıkları’ ve ‘madde dışı bağımlılıklar (davranışsal bağımlılık) olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Davranışsal bağımlılıklar, günlük yaşamdaki olumsuz sonuçlara rağmen davranış üzerindeki kontrolün azalması ile karakterize edilen, işlevsel bozulmalara yol açan aşırı ve patolojik şekilde sürdürülen davranışlar, fiziksel bir maddeye dayandırılmayan ve davranış tabanlı bağımlılıklar olarak tanımlanmaktadır (Grant vd., 2010). Davranış kökenli bağımlılıklar, oyun, telefon, televizyon, kumar/bahis gibi bağımlılıklar ile insan-makine etkileşiminin kurulduğu teknolojik bağımlılıkları kapsar. Bağımlı olunan davranışın terk edilememesi ya da

kontrol edilememesi, alınan keyfin yeterli olmaması nedeniyle kullanım süresinin artırılması, bireyin büyük bir kısmının bağımlı olduğu şeye yönelik zaman harcamasına yol açar. Bu durum aile içinde ve toplumda problemlerin ortaya çıkmasına, okul, iş ve aile ortamındaki sorumlulukların yerine getirilememesine, bağımlılık nedeniyle stres, huzursuzluk ve endişe gibi problemlerin ortaya çıkmasına neden olabilir (BMYK, 2024). Pew Research araştırmasında akıllı telefon sahiplerinin %46'sı telefonları olmadan yaşayamayacaklarını belirtmiştir (Elhai vd., 2017). Akıllı telefonlarından ayrıldıklarında birçok kişide artan kaygı (Cheever vd., 2014) ve fizyolojik yoksunluk benzeri semptomlar görülür (Clayton vd., 2015). Davranışsal bağımlılıklar madde bağımlılığında olduğu gibi genel bağımlılık kriterlerini karşılaması açısından incelendiğinde, kimi çalışmalar (Petry vd., 2014) teknolojik bağımlılıklar için 'bağımlılık' yerine 'sorunlu kullanım' gibi terimlerin kullanılmasının daha doğru olduğunu savunmaktadır (Panova, 2018). Öte yandan, literatürde birçok çalışma davranışsal bağımlılıklarda kişinin davranışı tekrar edici şekilde yaparak kendini rahat hissetmesinin aynı maddesel bağımlılıklarda olduğu gibi 'ödül-ceza sistemi' ve 'dopamin mekanizması' ile ilişkisini vurgulayarak bağımlılık çerçevesinde değerlendirilmesini önermektedir (Sharma, 2021). Davranışsal bağımlılıklarda bağımlılığının esas kaynağının belirlenmesinde karmaşa yaşanabileceği, özellikle teknolojik bağımlılıklarda bu durumun daha sık olduğu ve dikkat edilmesi gerektiği belirtilmiştir (Kahraman-Bakar, 2022, s: 377:380). Örneğin; internet bağımlılığının internetteki bağımlılıklardan ayırt edilmesi önemlidir (Kiraly vd., 2014) çünkü kişinin kumar bağımlılığı var ve interneti veya akıllı telefonunu kumar oynamak için kullanıyorsa ana problem kumar bağımlılığıdır. Aynı şekilde akıllı telefon bağımlılığı da internet bağımlılığı, sosyal medya bağımlılığı gibi bağımlılıklardan ayırt edilmelidir.

2.3.1.Akıllı Telefon Bağımlılığında Risk Faktörleri

Akıllı telefon bağımlılığını anlamak için bu bağımlılığın risk ve koruyucu faktörlerinin bilinmesi önemlidir (Choi vd., 2015). Literatürdeki birçok çalışma akıllı telefon bağımlılığının genç yetişkinlerde ve ergenlerde daha sık görüldüğünü saptamaktadır (Bianchi, Phillips, 2005; Haug vd., 2015). Gençlerin teknolojik aletleri daha etkin kullanabilmesi ve bu cihazlarda geçirdikleri vakitlerdeki artışın bağımlılık riskinde de artışla ilişkili görülmektedir. Gelişimsel bakış açısıyla irdelendiğinde, akıllı telefon bağımlılığına ilişkin yapılan araştırmaların bir kısmı bağlanma stillerine odaklanarak akıllı telefon bağımlılığı olan ergenlerde güvensiz bağlanma stillerinin daha fazla karşılaşıldığını göstermiştir. Literatürdeki birçok çalışma, gençlerin akıllı telefonlarını bir bağlanma aracı olarak gördüklerini ve

bağlanma ihtiyaçlarını bu şekilde karşıladıklarını göstermektedir (Choi ve Seo, 2015; Kim vd., 2017; Pathak ve Mhaske, 2017). Bunlara ek olarak, bazı kişilik özelliklerinin internet bağımlılığı için risk faktörü olduğu rapor edilmiştir. Bağımlılığın kişiliği şekillendirdiği ve bağımlı bir kişiliğe yol açtığı teorisi göz önüne alındığında, kişilik özellikleri özellikle risk faktörlerini belirlemede önemli bir rol oynamaktadır (Nakken, 2009).

Obsesif kompulsif ve depresif semptomlar gibi eşlik eden psikiyatrik semptomların varlığı (Jang vd., 2008), çevrimiçi alışveriş, çevrimiçi sohbet, kumar gibi belirli internet uygulamalarının kullanımı, üniversite öğrencisi olmak (Widyanto ve Griffiths, 2006) gibi demografik belirleyiciler hem internet bağımlılığını hem akıllı telefon bağımlılığını etkilemektedir. Çalışmalar akıllı telefon bağımlılığının öncüllerini fırsatları kaçırma korkusu ve aleksitimi gibi kişilik faktörlerinin akıllı telefon bağımlılığını önemli ölçüde öngördüğünü ortaya çıkarmıştır (Elhai vd., 2016; Enez-Darcin vd., 2016) Çocukluk istismarı ve diğer riskleri içeren çevresel faktörlerin, ergenlerin akıllı telefon bağımlılığına potansiyel katkıda bulunanlar olduğu tespit edilmiştir (Li vd., 2023; Richins ve Chaplin, 2015; Hsieh vd., 2016). Cinsiyetler açısından anlamlı farkın bulunmadığını gösteren çalışmalar olsa da (kaynak) kadınlarda akıllı telefon kullanımının daha sık olduğu gösteren çalışmalarla birlikte, kadınlarda akıllı telefon bağımlılığını daha sık bulan ya da kadınlarda cep telefonu kullanımı ile ilişkili sorunların daha fazla olduğunu bildiren çalışmalar da vardır (Dikeç, Kebapçı, 2018; Minaz ve Bozkurt, 2017). Erkeklerde akıllı telefon bağımlılığıyla ilişkili faktörler oyun uygulamaları kullanımı, kaygı ve düşük uyku kalitesi olarak tespit edilirken, kadınlarda sosyal medya kullanımı, multimedya uygulamalarının kullanımı, depresyon, kaygı ve düşük uyku kalitesi olarak bulunmuştur (Chen vd., 2017). Yabancılardan korkan kişilerin akıllı telefon kullanımına güvenme riskinin daha fazla olduğu gözlenmiş, zarardan kaçınma ve yenilik arama eğilimi gibi kişilik özelliklerine sahip bireylerin akıllı telefon bağımlısı olmaya karşı daha savunmasız olduğu saptanmıştır (Lane vd., 2021).

Beş faktör kişilik modeli kullanılarak tasarlanan çalışmaların sonuçları, yüksek nörotiklik ve düşük öz denetimliliğin akıllı telefon ve internet kullanım bozukluğunda alta yatan ortak kişilik yapısını temsil ettiği şeklinde yorumlanmıştır (Peterka-Bonetta vd., 2019). Dışa dönük/içe dönük kişilik yapısı ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişkideki tutarsız bulgular üzerine yapılan araştırmanın sonuçları ise hem içe dönüklerin hem dışa dönüklerin akıllı telefon bağımlılığı riskinin artmış olduğunu göstermiştir (Rahim vd., 2021). Kendilerini utangaç ve içe dönük olarak tanımlayan bireyler akıllı telefonu yüz yüze iletişim olmaksızın sosyal ihtiyaçlarını karşılamak ve sosyal kaygılarını azaltmak amacıyla kullanırken,

dışadönükler daha sosyal oldukları ve akıllı telefonu kullanışlı ve etkili bir sosyal iletişim aracı olarak gördükleri için daha fazla kullanma eğilimindedir (Enez-Darcin vd., 2016; Lin vd., 2015). Bu durumu kuramsal açıdan araştıran çalışmalar ise bağlanma kuramına vurgu yapmış, özellikle kaygılı bağlanma biçiminde kişilerin internet üzerinden sosyal iletişimi daha fazla tercih ettikleri bulunmuş aynı zamanda akıllı telefonun ergenler tarafından bağlanma nesnesi olarak kullanıldığı ve akıllı telefon bağımlılığında esas meselenin bağlanma sorunları olduğu öne sürülmüştür (Kim vd., 2017).

2.3.2.Akıllı Telefon Bağımlılığı Yaygınlığı

Akıllı telefonlar, mobil teknolojinin ve dijitalleşmenin gelişmesiyle birlikte günlük yaşamın ayrılmaz bir parçası haline geldi. Birleşmiş Milletler verilerine göre, 2023 yılında dünya nüfusu 8,05 milyarı aşmaktadır. Mobil İletişim Araçları ve Bilgi Teknolojileri İş İnsanları Derneği (MOBİSAD) genel merkezinin yayınladığı rapora göre, küresel ölçekte 6,9 milyar insanın akıllı telefonu olduğu belirtilmekte ve bu verilere göre dünya nüfusunun yaklaşık %86'sının akıllı telefon kullandığı ifade edilmektedir (MOBİSAD, 2023; Uluslararası Veri Şirketi, 2023). TÜİK tarafından gerçekleştirilen teknolojileri kullanım araştırmasına göre, 2023 yılında hanelerin %95,5'i evden internete erişim sağlamakta olduğunu gösterirken; 16-74 yaş aralığındaki bireylerin internet kullanım sıklığının 2021'de %82,6, 2022'de %85,0 ve 2023'te %87,1 olarak kaydetmektedir (TÜİK, 2023). Bireylerin sosyal medya ve mesajlaşma uygulamalarını kullanım sıklığı incelendiğinde, en çok tercih edilen uygulamalar şu şekilde sıralanmaktadır: WhatsApp (%84,9), YouTube (%69,0) ve Instagram (%61,4). Cinsiyet bazında yapılan incelemede, erkeklerin en fazla %88,7 ile WhatsApp, %72,6 ile YouTube ve %63,5 ile Instagram uygulamalarını kullandığı; kadınların ise %81,1 ile WhatsApp, %65,4 ile YouTube ve %59,3 ile Instagram uygulamalarını tercih ettiği görülmüştür (TÜİK, 2023). Uluslararası sosyal medya ajansı We Are Social'ın (Kemp, 2023) raporuna göre, Ocak 2023'te dünya genelinde 5,16 milyar, Türkiye'de ise 71,38 milyon internet kullanıcısı bulunmaktadır. Aynı dönemde dünya genelinde 4,76 milyar sosyal medya kullanıcısı varken Türkiye'de 62,55 milyon aktif sosyal medya kullanıcısı bulunmaktadır. Türkiye'de 2023 yılı başında toplam 81,68 milyon hücresel mobil bağlantı aktif olarak ölçülmüş ve bu, toplam nüfusun %95,4'ünü kapsamaktadır (We are social, 2023).

Amerika'da yapılan bir araştırma raporuna göre; Amerikalıların günde ortalama 144 kez telefonlarını kontrol ettiği, %89'unun uyandıktan sonraki ilk 10 dakika içinde telefonlarını kontrol ettiği, %75'inin telefonlarını evde bırakmaktan rahatsızlık duyduğu, %75'inin bildirim

aldıktan sonra beş dakika içinde telefonlarını kontrol ettiği, %75'inin telefonunu tuvalette kullandığı, %69'unun daha önce kendisiyle aynı odada bulunan birine mesaj attığı, %60'ının geceleri telefonlarıyla uyuduğu, %57'sinin kendilerini telefona "bağımlı" olarak gördüğü, %55'inin cep telefonu olmadan hiçbir zaman 24 saatten uzun süre kalmadığı, insanların %47'sinin cep telefonlarının şarjı %20'nin altına düştüğünde panik veya endişe hissettiğini ve %27'sinin araç kullanırken telefonunu kullandığı veya ona baktığı ifade edilmektedir (REVIEWS-Cell Phone Usage Statistics, 2023). Dünya genelinde insanlar Facebook, WhatsApp, Instagram, Twitter ve WeChat gibi dijital iletişim ve medya araçlarında günde 2 saat 24 dakika geçirirken Türkiye'de günde 2 saat 51 dakika geçirmektedirler. Bu rapor 2023 yılında güncellenmiş ve Dünya genelinde internet kullanıcı sayısının 4,95 milyara, Türkiye'de ise 69,95 milyona yükseldiği; aktif sosyal medya kullanıcı sayısının ise dünya genelinde 4,62 milyara, Türkiye'de 68,9 milyona ulaştığı belirtilmiştir (Kemp, 2023). Bununla birlikte bir günde sosyal medyada geçirilen süre dünya genelinde 2 saat 27 dakikaya, Türkiye'de ise 3 saat 31 dakikaya yükselmiştir. Günümüzde Facebook en çok kullanılan sosyal medya platformu olma özelliğini korumaktadır. Bireyler bu sosyal medya platformlarını aileleri ile iletişimde olmak, haber okumak ve boş vakit geçirmek gibi amaçlarla kullandıklarını belirtmektedir (Kemp, 2023)

Alotaibi vd. (2022) üniversite öğrencileri örnekleminde yaptıkları bir araştırmada; öğrencilerin yarısından fazlasının bir akıllı telefonu olduğu ve çoğunluğunun akıllı telefonlarını günde ortalama 6-11 saat boyunca sosyal ağ (%82,6), eğlence (%66,2) ve internette gezinme (%59,6) amacıyla kullandığı, ayrıca katılımcıların yarısından fazlasının (%67,0) akıllı telefon bağımlısı olduğunu bildirmişlerdir.

Grant vd. (2019) 3.659 üniversite öğrenci ile yaptıkları araştırmada sorunlu akıllı telefon kullanım sıklığının %20,1 olarak belirlemişlerdir.

Güney Kore ortaokul öğrencilerinde akıllı telefon bağımlılığını etkileyen faktörleri inceleyen çalışmada (Cha ve Seo, 2018) 563 kişi (%30,9), akıllı telefon bağımlılığı açısından risk grubu olarak sınıflandırılırken, 1261 kişi (%69,1) normal kullanıcı grubu olarak belirlendi. Çalışma sonuçlarına göre, ergenler akıllı telefonlarını en çok mobil mesajlaşma programları için kullanmakta ve bunu internette gezinme, oyun oynama, sosyal ağ hizmetlerini kullanma takip etmektedir.

Çağan ve Koca (2020) lise öğrencilerinde (9-12. Sınıflar) akıllı telefon bağımlılığı sıklığını %36,9 olarak belirlemişlerdir. Çalışma, akıllı telefon bağımlılığı için önemli risk faktörlerini kadın olmak, günde 49 kez veya daha fazla akıllı telefon kontrolü yapmak, günde beş saatten fazla akıllı telefon kullanımı, yanında şarj cihazı taşıma, gece uykuya dalmadan önce akıllı telefonda zaman geçirme, uyandıktan sonra akıllı telefonu kontrol etme ve uyku sorunları yaşama olarak belirlemektedir.

Buctot vd., (2020), Filipinli 7-12.sınıf öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık sıklığını %62,6 (erkekler; %66,2; kadınlar, %60,2) olarak belirlemiştir.

Hindistan'da akıllı telefon bağımlılığıyla ilgili 45 çalışmanın meta-analitik incelemesinin yapıldığı çalışmada akıllı telefon bağımlılığı büyüklüğü, hesaplanan sabit etkilere göre %39 ila %44 arasında değiştiği belirtilmiştir (Davey ve Davey, 2014).

İngiltere'de, 1.529 ortaokul öğrencisi arasında sorunlu cep telefonu kullanıcılarının yaygınlığı %10 olarak belirlenmiştir (Lopez-Fernandez vd., 2014).

Chung vd. (2018) Güney Kore'de yaptıkları çalışmada 13-18 yaş arasındaki katılımcılar arasında risk altındaki akıllı telefon kullanıcı sıklığını %19,9 olarak belirlenmiştir (erkekler; %15,1, kızlar; %23,9).

Dünyada ve ülkemiz genelinde akıllı telefon bağımlılığının yaygınlığı %16,9 ile %67,0 arasında değiştiği görülmektedir. Literatürde birçok farklı ölçeğin kullanılması yaygınlığın geniş bir aralıkta dağılmasına sebep olabilmektedir.

2.3.3.Akıllı Telefon Bağımlılığının Sağlık Üzerine Etkileri

Teknolojinin hayatımızın her alanında daha fazla rol oynamasıyla, sosyal yaşantımızdan iletişim biçimlerimize, eğitim anlayışımızdan sağlık sistemimize kadar birçok alanda değişiklikler yaşandığı görülmektedir (Karagülle ve Çaycı, 2014). Akıllı telefon ve internetin aşırı kullanımı, kullanıcıların kişisel ve sosyal yaşamlarında önemli sorunlara neden olmaktadır (Qudah vd., 2019).

Çalışmalar aşırı akıllı telefon kullanımı ile utangaçlık, düşük benlik saygısı, duygu düzenleme gücü, bilişsel fonksiyonlarda bozulma, uyku bozuklukları arasında ilişki

olduğunu ve depresyon, anksiyete, obsesif kompulsif bozukluk, dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu, alkol kullanım bozukluğu gibi ruhsal hastalıklarla komorbid görülebildiğini göstermiştir (Wacks ve Weinstein, 2021). Yorgunluk, sinirlilik/öfke, bozulmuş konsantrasyon ve hafıza sorunları gibi bilişsel düzeyde de bozulmalar görülmektedir (Acharya vd., 2013). Özellikle depresyon ve anksiyete akıllı telefon bağımlılığıyla en ilişkili ruhsal sorun gibi görünmektedir (Kim vd., 2018; Elhai vd., 2020; Annoni vd., 2020). Akıllı telefon bağımlılığı olanlarda *fast-food* tarzı beslenmede artış, kilo alımı, egzersizde azalma gibi sedanter yaşam alışkanlıklarına bağlı risklerin arttığı da gözlenmiştir (Alosaimi, vd., 2016).

Sağlıksız yaşam biçimine bağlı oluşabilecek fiziksel sorunların dışında kas iskelet sistemi sorunlarına neden olabildiği ve baş ağrısı, sırt ağrısı, boyun ağrısı, göz yorgunluğu ve kuruluğu, duruş değişiklikleri, servikal disk dejenerasyonu, karpal tünel sendromu, el eklemlerinde inflamatuvar belirtilerle akıllı telefon bağımlılığı ile ilişki olduğunu bulgulayan araştırmalar bulunmaktadır (Ratan vd., 2021). Aynı zamanda düşme, kayma, çarpışma, kesiler, yanıklar, elektrik çarpması, trafik kazaları gibi kazalarda artışa sebep olduğu belirlenmiştir (Kim vd., 2017). Akıllı telefonlar, araç kullanırken telefonla konuşan veya mesaj atan sürücülerin (özellikle genç yetişkinlerin) dikkatini dağıtabilir ve bu da potansiyel olarak trafik kazalarına yol açabilir (Cazzulino vd., 2014).

2.4. Siber Flört İstismarı, Benlik Saygısı ve Akıllı Telefon Bağımlılığı ilişkisi

Son yıllarda literatürde, benlik saygısı-akıllı telefon bağımlılığı ve benlik saygısı-siber flört istismarı arasındaki ilişkinin araştırılmasına yönelik önemli bir ilgi olmuştur (Casale vd., 2022). Ancak bu üç değişkenin birbirleri ile ilişkisi ve birbirleri üzerine etkisinin incelendiği bir çalışma ile ulusal ve uluslararası literatürde karşılaşmamıştır. Fakat bu ikili ilişkilere yönelik araştırmalardan elde edilen sonuçlar mevcut çalışmaya ve gelecek çalışmalara örnek teşkil etmektedir. Örneğin, başa çıkma çerçevesi üzerine inşa edilen telafi edici internet kullanımı modeli, bazı kullanıcıların interneti kaygı (Elhai vd., 2019) gibi olumsuz duygulardan kaçınmak ve bunları engellemek için bir başa çıkma yöntemi olarak kullanabileceğini vurgulamaktadır (Mao vd., 2020). Akış halindeyken internet kullanıcıları fiziksel benliklerin yok olduğunu hissederek (Chen vd., 2017). Esasen akış halindeyken kişi zaman duygusunu kaybeder ve saatler dakikalar gibi gelir. Akıllı telefonlar, son derece erişilebilir olması ve oyunlar (Wan ve Chiou, 2006) ve sosyal ağ siteleri (Kaur vd., 2016) gibi sonsuz eğlenceli içeriklere sahip olması nedeniyle kullanıcılara akış deneyimini hızlı bir şekilde sunabilmekte ve akıllı telefonlara bağımlılıklarını arttırmaktadır (Casale vd., 2022).

Akıllı telefonların artan bağımlılık sıklıkları ile dünya çapında akıllı telefon kullanımına bağlı olumsuz sonuçlar ortaya çıkmaktadır (Rosaline ve Johnson, 2020).

Akıllı telefon bağımlılığının benlik saygısı düzeyleri ile ilişkisinin incelendiği çalışmalarda, Billieux vd. (2015), benlik saygısının onaylanma arayışıyla ilişkili olduğunu öne sürmüştür, yani ilişkileri sürdürmek veya başkaları tarafından onaylanmak için akıllı telefon kullanan bireyleri karakterize eden bir risk faktörüdür. Daha ayrıntılı olarak, düşük benlik saygısına sahip bireylerin genellikle daha yüksek sosyal kaygı ve özellikle partnerinden gelen değerlendirmelerine karşı duyarlılık bildirdikleri ve bunun da duygusal ilişkilerde güvence elde etmek için cep telefonunu yoğun şekilde kullanmalarına yol açtığı ileri sürülmektedir (Billieux, 2015). Bu bakış açısına göre, düşük benlik saygısına sahip kişiler, genellikle yüz yüze iletişimi tercih eden yüksek benlik saygısına sahip bireylerle karşılaştırıldığında, teknoloji aracılı iletişimi (örneğin, e-posta, kısa mesaj, sosyal ağlar) tercih etmektedirler (Casale vd., 2022) ve bu tercih başkaları tarafından daha fazla kabul görme algısıyla açıklanmaktadır (Casale ve Fioravanti, 2017).

Gençlerin benlik saygıları, akıllı telefonlar aracılığı ile kurulan teknoloji aracılı iletişimleri ve romantik ilişkilerinden önemli ölçüde etkilenmektedir. Gençlerin flört ilişkilerinde çevrimiçi iletişimin sağlayabileceği yararlar söz konusu iken zararlı durumlar da söz konusu olabilir (Stonard, 2020). Bu durumlardan biri olarak siber flört istismarı çevrimiçi ortamda mesafenin kalkması ile savunmasızlığı beraberinde getirerek gençlerin hayatında önemli dönümlere varabilir. Araştırma sonuçlarına göre flört ilişkisinde bireyler siber flört istismarına maruziyetleri nedeniyle sınır ihlalleri yaşamaktadırlar (Bakır, 2019). Gençler, flört ilişkilerinde sınırlarının ihlal edildiğinin farkında olmamakta veya bu durumda partnerin ilgi ve sevgisini kaybetmemek için istismar davranışlarını normalleştirebilirler. Boyun eğme davranışı, bir grup ya da kişinin görüşlerine kendisine uygun olmasa bile uyma şeklinde görülebildiği gibi (Kağıtçıbaşı, 2008), romantik ilişkilerde istismara maruz kalmayı, haksızlık yaşadığında olaya müdahale edememek, söylenilen her şeyi istemese bile kabul etmek ve birilerini memnun etme çabası için girme eğilimlerini içerebilmektedir (Özkan ve Özen, 2008). Bu durumda birey benlik saygısını zedeleyici davranışları sebebiyle öz saygısını yitirebilmektedir.

3. GEREÇ ve YÖNTEM

3.1 Araştırmanın Tipi

Araştırma, üniversite öğrencilerinin siber flört istismarına maruziyetlerinin benlik saygısına etkisi ve akıllı telefon bağımlılığının aracı etkisini değerlendirmek amacıyla kesitsel tiptedir.

3.2. Araştırma Evreni ve Örneklem

Araştırma, İstanbul'da bir vakıf üniversitesinde lisans ve ön lisans eğitimi veren fakültelerde yapılmıştır. Araştırmanın evrenini 2022-2023 eğitim öğretim yılında Doğu Üniversitesinde, tüm fakülte ve yüksekokullarında farklı sınıf kademelerinde lisans/önlisans düzeyinde öğrenimine devam eden 10.628 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem seçimi basit rastgele örnekleme yöntemiyle oluşturulmuştur. İki hatırlatma iletisi ile yanıt vermeyen örneklem listesinde asıl öğrenciler yerine listeden bir alt bir üst sırada yer alan aynı cinsiyetteki öğrenci yedek öğrenci alınarak minimum örneklem büyüklüğüne erişilmiştir. Örneklem büyüklüğü hesaplamasında Epi İno programı kullanılarak %50 sıklık, %5 sapma, %95 güven aralığı ve desen etkisi 1 alınarak 371 kişiye ulaşılması hedeflenmiştir. Flört ilişkisi olan toplam öğrenci sayısı bilinmediği için üniversitedeki fakülteler listelenerek, bölümler ve sınıflar üzerinden rastgele yeterli kişi sayısına ulaşılacak şekilde seçim yapılmıştır. Tamamı veya bir kısmı boş bırakılan, sistematik olarak hep aynı seçenek işaretlenmiş şekilde doldurulan ölçekler analize dahil edilmemiştir. Çalışmaya katılan toplam öğrenci sayısı 837'dir. Siber Flört İstismar Ölçeğini dolduran, halen flört ilişkisi olan ve aracılık analizine dahil edilen toplam öğrenci sayısı 316 olarak belirlenmiştir.

3.3. Araştırmaya Dahil Edilme ve Hariç Tutulma Kriterleri

Çalışmaya katılmayı kabul edip ilgili üniversitedeki eğitime devam eden öğrenciler araştırmaya dahil edilmiştir.

3.4. Araştırmanın Değişkenleri

Bağımlı Değişkenler: Siber Flört İstismar Ölçek Puanı, Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçek Puanı

Bağımsız Değişkenler: Cinsiyet, sosyal medyada geçirilen süre, flört ilişki süresi, sigara kullanma durumu, anne ve baba eğitim durumu, aile içi şiddete uğrama durumu

Aracılık analizinde;

Bağımlı Değişken: Rosenberg Benlik Saygısı Ölçek Puanı

Bağımsız Değişken: Siber Flört İstismar Ölçek Puanı

Aracı değişken: Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçek Puanı

3.5. Araştırma Hipotezleri

- Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin Siber Flört İstismarı Ölçeğinden aldıkları puan cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.
- Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin Siber Flört İstismarı Ölçeğinden aldıkları puan sosyal medyada geçirilen süreye göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.
- Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin Siber Flört İstismarı Ölçeğinden aldıkları puan flört ilişki süresine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.
- Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin Siber Flört İstismarı Ölçeğinden aldıkları puan sigara kullanma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.
- Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin Siber Flört İstismarı Ölçeğinden aldıkları puan anne ve baba eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.
- Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin Siber Flört İstismarı Ölçeğinden aldıkları puan aile içi şiddete uğrama durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.
- Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeğinden aldıkları puan cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.
- Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeğinden aldıkları puanlar, flört ilişkisi olanlar ve flört ilişkisi olmayanlar arasında anlamlı bir farklılık göstermektedir.
- Rosenberg Benlik Saygısı Ölçek puanı ile Siber Flört İstismarı Ölçek puanı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

- Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçek puanı ile Rosenberg Benlik Saygısı Ölçek puanı arasında anlamlı bir ilişki vardır.
- Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçek puanı ile Siber Flört İstismarı Ölçek puanı arasında anlamlı bir ilişki vardır.
- Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği puanı, Siber Flört İstismarı Ölçeği puanı ile Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği puanı arasındaki ilişkide aracı bir etkide bulunmaktadır.

3.6. Veri Toplama Araçları ve Yöntemleri

Veri toplama araçları; Kişisel Bilgi Formu, Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği, Siber Flört İstismarı Ölçeği ve Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği'dir. Araştırmanın yapıldığı kurumun kurumsal iletişimi aracılığı ile öğrencilerin e-postasına Google Forms ile gönderilmiştir. Online olarak doldurulmuş olan anket formu için IP kısıtlaması konularak çoklu çözümler engellenmiştir.

3.6.1. Sosyo-Demografik Bilgi Form

Kişisel Bilgi Formunda araştırmacı tarafından literatür gözden geçirmesi ile amaca yönelik belirlenen katılımcıların bazı sosyo-demografik özelliklerine (cinsiyet, medeni durum, anne-baba eğitim durumu, kardeşe sahip olma durumu, kardeş sayısı ve aile içi şiddete maruz kalma ya da tanık olma, sigara, alkol ve madde kullanma durumu) yönelik 11 soru yer almaktadır.

3.6.2. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği

Rosenberg Self-Esteem Scale (Benlik Saygısı Ölçeği) 1965 yılında Morris Rosenberg tarafından ergenlere yönelik benlik saygısı ölçüm aracı olarak geliştirilmiştir. Rosenberg ergenlerde yaptığı çalışmada benlik saygısını çeşitli başka özelliklerle birlikte değerlendirmek amacıyla başka küçük alt ölçeklerden de yararlanmıştır. Her bir alt ölçeğin ölçtüğü özellikler ve değerlendirmeler farklıdır. Benlik saygısı ölçeği ekte (Ek-5) sunulan 10 sorudan oluşmaktadır. Sorular Guttman değerlendirme yöntemiyle puanlanmaktadır. Ölçek 10 maddeden oluşan 4'lü Likert tipinde bir ölçektir ve sorulardan beşi ters kodlanmıştır. 1. 2. 4. 6. 7. maddeler olumlu, 3. 5. 8. 9. 10. maddeler olumsuz yüklüdür. Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması Çuhadaroğlu (1986) tarafından yapılmıştır. Uyarlama çalışmasında

belirlenen Cronbach alfa katsayısı 0,76'dır. Bu çalışmada toplam puan ölçek madde sayısına bölünmemiş olup puanlama toplam olarak ele alınmıştır, buna göre ölçekten elde edilebilecek minimum puan 0, maksimum puan 40'tır. Ölçeğin kendi içindeki değerlendirme sistemine göre ölçekten alınan puanın yükselmesi, benlik saygısı düzeyinin düşmesine işaret etmektedir. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeğinin bu çalışmada Cronbach alfa kat sayısı 0,85 olarak belirlenmiştir.

3.6.3.Siber Flört İstismarı Ölçeği

Siber flört istismar ölçeği, bireyin partneriyle olan romantik ilişkisinde teknoloji temelli uygulanan ve/veya maruz kalınan saldırganlığı ölçmek amacıyla Borrajo, Gamez-Guadix, Pereda ve Calvete (2015) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması Bakır ve Kalkan (2019) tarafından yapılmıştır. Toplam 40 maddeden oluşan ölçeğin 20 maddesi siber istismara maruz kalana yönelik iken diğer 20 maddesi siber istismar uygulayana yönelik düzenlenmiştir. Bu çalışmada ölçeğin istismara maruz kalma formu kullanılmıştır. Ölçek, iki boyut, yirmi madde ve 6'lı Likert tipindedir. 6'lı Likert ölçeğin puanlaması: 1=hiç yaşanmadı; 2=geçtiğimiz yılda olmadı fakat daha önce yaşandı; 3=nadiren:1 veya 2 kere yaşandı; 4= bazen: 3 ve 10 kere arasında yaşandı; 5=sıklıkla: 10 ve 20 kez arasında yaşandı; 6=her zaman: 20 kereden fazla yaşandı şeklinde yapılmaktadır. Her bir madde için belirtilen davranışın ilişkide kaç kere tekrar edildiği sorusuyla puanlanmaktadır. Doğrudan Saldırganlık (2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 12, 15, 16 ve 18. maddeler) ve İzleme Kontrol (1, 5, 7, 11, 13, 14, 17, 19 ve 20. maddeler) olmak üzere iki alt boyutu bulunmaktadır. Doğrudan saldırganlık boyutu, teknoloji aracılığıyla hakaret içerikli mesaj gönderme, nerede ve kimle olduğunu sorgulama gibi ifadeleri içerirken; İzleme/kontrol boyutu, sosyal medya durum güncellemelerini takip etme, sosyal medya, telefon ve mail şifrelerini izinsiz kullanma gibi ifadeleri içermektedir. Ölçekten minimum 60 maksimum 120 puan alınmaktadır. Ölçekte bir kesme puanı bulunmamakta ve her alt boyutta ortalama puanların yükselmesi siber flört istismarına maruz kalmanın arttığına işaret etmektedir. Uyarlama çalışmasında Cronbach Alpha iç tutarlılık değerleri siber istismara maruz kalan için doğrudan saldırganlık alt boyutunda 0,78; izleme/kontrol alt boyutunda ise 0,85'dir. Bu çalışmada ise siber istismara maruz kalan için doğrudan saldırganlık alt boyutunda 0,90; izleme/kontrol alt boyutunda ise 0,88 olarak bulunmuştur.

3.6.4.Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği

Akıllı telefon bağımlılığını ölçmeye yönelik öz değerlendirme türünde olan ölçek Kwon vd. (2013) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması Noyan vd. (2015) tarafından yapılmıştır. Ölçek toplamda 10 maddeden oluşmaktadır. Ölçekteki her bir ifade 1-Kesinlikle katılmıyorum, 6-Kesinlikle katılıyorum aralığında 6'lı Likert tipi derecelendirmeye sahiptir. Ölçekten elde edilebilecek minimum puan 10, maksimum puan 60'tır. Yapılan standart belirleme çalışması sonucunda, bir öğrencinin ölçekten aldığı toplam puan arttıkça bağımlılık riskleri artmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0,90'dır. Bu çalışmada ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0,85'tir.

3.7 Araştırma İçin Alınan İzinler

- Araştırma için öncelikle Ankara Üniversitesi Etik Kurulundan etik kurul izni alınmıştır (Ek-1),
- Araştırmanın yürütüleceği kurumdan kurum izni alınmıştır (Ek-2),
- Araştırmada kullanılacak olan ölçekler için ölçek sahiplerinden e-posta ile izin alınmıştır (Ek-5, Ek-6, Ek-7),
- Araştırmaya katılan katılımcılardan Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu (Ek-3) ile onamları alınmıştır.

3.8. Veri Analizi

Veriler SPSS-27 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Doğrulayıcı faktör analizi AMOS-22 programı kullanılarak uygulanmıştır. Sosyodemografik sorular için frekans dağılım tablosu oluşturulmuştur. Değişkenlerin grup ortalamalarındaki farklılıkları görebilmek için 2 gruplu değişkenlerde Bağımsız Örneklem T-Test, 3 ve daha fazla gruplu değişkenlerde One-Way ANOVA Analizi uygulanmıştır. Parametrik testler için yeterli gözlem sayısı olmadığında 2 gruplu değişkenler için non-parametrik Mann Whitney U analizi, 3 ve daha fazla gruplu değişkenlerde ise non-parametrik Kruskal Wallis-H analizi uygulanmıştır. Kullanılan ölçme araçlarının Cronbach's alfa değerlerine bakılarak ölçek ifadelerinin güvenirlik düzeylerini

ortaya koymak amaçlanmıştır, ölçme araçlarının yapısal modelin uyum iyiliği değerleri, yapısal eşitlik modelinin gerçek veriye ne kadar iyi uyduğunu değerlendirmek amaçlanmıştır (Ek-8; Çizelge 8.1., Çizelge 8.2., Çizelge 8.3., Çizelge 8.4., Çizelge 8.5., Çizelge 8.6.). Ölçme araçlarına doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmıştır. DFA’da doğrulanmış olan ölçüm modelleri doğrultusunda, ölçek ve alt boyutlarına güvenirlik analizleri yapılmıştır (Ek-8; Şekil 8.1, Şekil 8.2., Şekil 8.3.). Ölçeklerin birbirleri arasındaki ilişkinin yönünü ve gücünü tespit edebilmek için pearson ve spearman korelasyon analizi uygulanmıştır. Araştırma sonucu elde edilen bulgular yapısal eşitlik modeli (YEM) ile incelenmiştir. Yapısal Eşitlik Modellemesi (YEM) (*Structural Equation Modeling*) bilimsel araştırmalardaki hipotezleri test etmek için, değişkenler arasındaki ilişkileri analiz eden istatistiksel bir yöntemdir. YEM gizli değişkenler ile gözlenen değişkenler arasındaki nedensel ilişkileri modeller aracılığı ile test etmek için kullanılmaktadır (Alkış, 2016).

3.8.1. Aracı Değişken Analizi

Araştırmada akıllı telefon bağımlılığının aracı rolü incelenirken Baron ve Kenny’nin (1986) ölçütleri göz önüne alınmıştır. Bu modelde değişkenlerin aracı olarak ele alınabilmesi için; bağımlı ve bağımsız değişken arasında anlamlı bir ilişki olmalıdır, aracı değişken ve bağımsız değişken arasında anlamlı bir ilişki olmalıdır ve bağımsız değişken ile birlikte aracı değişkenle bağımsız değişken arasında anlamlı bir ilişki olmalıdır. Bağımsız değişkenin, bağımlı değişken üzerindeki etkisinde aracı değişkenin rolünü görebilmek için Hayes Process Macro Uzantısı kullanılmıştır. Analizler $\alpha=0,05$ seviyesinde uygulanmıştır. Bağımlı değişkenlerin, ölçme araçları ile belirlenen bağımsız değişkenlerin ve aracı değişkenin üzerindeki etkisini modellemek ve açıklamak için çoklu regresyon analizi kullanılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen regresyon katsayıları ile doğrudan (aracı değişken kontrol edildikten sonra) ve dolaylı etkiler yorumlanmıştır. Aracılık etkisinin istatistiksel açıdan anlamlılığını belirlemek için Bootstrap metodu kullanıldı. Bu metod, pratik istatistik alanında yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Yeniden örnekleme yaparak mevcut veri setinden çok sayıda yapay veri seti oluşturulur. Daha sonra, bu yapay veri setleri üzerinde istatistiksel hesaplamalar yapılır, örneğin ortalama, standart sapma, medyan gibi. Böylece istatistiksel tahminin güven aralığı hesaplanır (Sacchi, 1998).

3.9. Araştırmanın Sınırlılıkları

- Araştırma bir vakıf üniversitesinde uygulanmıştır, bu nedenle sadece araştırmanın yapıldığı üniversite öğrencilerine genellenebilir.
- Bu araştırmada toplanan bilgiler, öz bildirim ölçekleri olarak Siber Flört İstismarı Ölçeği, Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği, Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeğinden toplanan verilerle sınırlıdır.
- Google Form üzerinden veri toplama süreci gerçekleştirilmiştir. Bu durum veri kalitesini etkileyebileceği düşünülmektedir.

4. BULGULAR

Üniversite öğrencilerinin siber flört istismarına maruziyetlerinin benlik saygısına etkisi ve akıllı telefon bağımlılığının aracı etkisini değerlendirmek amacıyla yapılan araştırmadan elde edilen bulgular aşağıda incelenmiştir.

4.1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Çizelge 4.1’de öğrencilerin bazı sosyo-demografik özelliklerinin dağılımları yer almaktadır. Öğrencilerin %52,3’ünün (n=438) kadın, %47,7’sinin (n=399) erkek olduğu saptanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %60,9’u (n=510) birinci sınıftır. Daha önce hiç flört ilişkisi olmayan öğrenciler katılımcıların %20,1’ini (n=168), Halen flört ilişkisi olduğunu belirten öğrenciler katılımcıların %37,8’ini (n=316) oluşturmaktadır. Kız/erkek kardeş sahibi olma durumu incelendiğinde öğrencilerin %39,2’sinin (n=328) kız kardeşinin olmadığı, %38,7’sinin (n=324) ise 1 tane kız kardeşi olduğu, %38,4’ünün (n=321) erkek kardeşi olmadığı, %44,7’sinin (n=374) ise 1 tane erkek kardeşi olduğu görülmektedir. Katılımcıların %51,3’ü (n=428) günlük ortalama 6 saat ve üzeri sosyal medyada telefon/bilgisayarda vakit geçirdiklerini belirtmişlerdir. Anne ve baba eğitim durumuna bakıldığında öğrencilerin ebeveynlerinin sıklıkla ortaokul, lise ve yüksekokul eğitim düzeyine sahip oldukları görülmektedir. Aile içi şiddete maruz kalma/tanık olma ölçütüne bakıldığında öğrencilerin %89,5’i (n=749) daha önce aile içi şiddete maruz kalmadığını belirtirken, %10,5 ‘i (n=88) aile içi şiddete maruz kaldığını belirtmiştir. Öğrencilerin %29,4’ü (n=246) sigara, %22,6’sı (n=189) alkol, %1,9’u (n= 16) uyuşturucu madde kullandığını belirtmiştir.

Çizelge 4.1. Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerinin dağılımı

Değişken	Grup	n	Yüzde(%)
Cinsiyet	Kadın	438	52,3
	Erkek	399	47,7
Sınıf	Hazırlık	1	0,1
	1	510	60,9
	2	219	26,2
	3	39	4,7
	4	68	8,1

Çizelge 4.1. Devam. Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerinin dağılımı

Değişken	Grup	n	Yüzde(%)
Flört ilişki durumu	Flörtüm yok	521	62,2
	Flörtüm var	316	37,8
Flört ilişki süresi	Yok	168	20,1
	0-1 Yıl	463	55,4
	2-3 Yıl	136	16,3
	4-5 Yıl	26	3,1
	6 yıl ve üzeri	43	5,1
Sosyal medyada telefon/bilgisayarda günlük ortalama harcanan süre	0-1 Saat	107	12,8
	2-3 Saat	247	29,6
	4-5 Saat	53	6,3
	6 ve üzeri	428	51,3
Sigara	Kullanıyorum	246	29,4
	Kullanmıyorum	591	70,6
Alkol	Kullanıyorum	189	22,6
	Kullanmıyorum	648	77,4
Uyuşturucu	Kullanıyorum	16	1,9
	Kullanmıyorum	821	98,1
Kız Kardeş/Abla Sayısı	0	328	39,2
	1	324	38,7
	2	112	13,4
	3	43	5,1
	4 ve fazlası	30	3,6
Erkek Kardeş/Abi Sayısı	0	321	38,4
	1	374	44,7
	2	100	11,9
	3	23	2,7
	4 ve fazlası	19	2,3
Anne Eğitim Durumu	Okur-yazar değil	22	2,6
	Okur-yazar	38	4,5
	İlkokul	200	23,9
	Ortaokul	215	25,7
	Lise	237	28,3
	Üniversite ve üzeri	125	14,9
Baba Eğitim Durumu	Okur-yazar değil	4	0,5
	Okur-yazar	21	2,5
	İlkokul	172	20,5
	Ortaokul	207	24,7
	Lise	271	32,4
	Üniversite ve üzeri	162	19,4
Aile İçi Şiddete Maruziyet Durumu	Evet	88	10,5
	Hayır	749	89,5
TOPLAM		837	100

4.2. Araştırmada Kullanılan Ölçme Araçlarının Güvenirlik Analiz Sonuçları

Çizelge 4.2’de normallik analizleri yer almaktadır. Basıklık ve çarpıklık değerleri -2; +2 aralığında olanların değişkenler için yapılan analizlerde parametrik testler kullanılırken 2; +2 sınırını aşan değişkenler için ise non-parametrik testler kullanılmıştır. Ölçeklerin güvenilirlikleri yüksek düzeydedir.

Çizelge 4.2. Araştırmada kullanılan Ölçme araçlarının normallik varsayımı analizi ve güvenilirlik analizi çizelgesi

Ölçek	n	Ort±SS	Kolmogorov Smirnov (p)	Çarpıklık	Basıklık	Cronbach’s Alpha
Siber Flört İstismarı	316	25,28±12,58	,000	2,116	4,654	0,913
Doğrudan Saldırganlık	316	12,36±6,25	,000	3,372	11,890	0,908
İzleme Kontrol	316	12,92±7,83	,000	1,465	1,393	0,880
Rosenberg Benlik Saygısı	837	29,53±12,62	,001	0,323	-,698	0,859
Akıllı Telefon Bağımlılığı	837	19,05±5,71	,000	0,460	-,265	0,909

4.3. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Tanımlayıcı Özelliklerine Göre Siber Flört İstismarı (Doğrudan Saldırganlık ve İzleme Kontrol Alt Ölçekleri) ile Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçek Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Çizelge 4.3’te cinsiyete göre Siber Flört İstismarı Ölçeği Puan ortalaması istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir ($u=4,203$, $p=,000$). Erkeklerin Siber Flört İstismarı Ölçeği Puanı Ortalaması $28,85\pm15,35$ iken, kadınların Siber Flört İstismarı Ölçeği Puanı Ortalaması $22,72\pm9,40$ ’a düşmektedir. Doğrudan Saldırganlık Alt Boyutu Puan ortalaması istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir ($u=3,986$, $p=,000$). Erkeklerin Doğrudan Saldırganlık Alt Boyutu Puanı Ortalaması $13,93\pm8,21$ iken, kadınların Doğrudan Saldırganlık Alt Boyutu Puanı Ortalaması $11,24\pm3,99$ ’a düşmektedir. İzleme Kontrol Alt Boyutu Puanı istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir ($u=3,922$, $p=,000$). Erkeklerin İzleme Kontrol Alt Boyutu Puanı Ortalaması $14,92\pm8,72$ iken, kadınların İzleme Kontrol Alt Boyutu Puanı Ortalaması $11,49\pm6,81$ ’e düşmektedir. Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği puan ortalaması flört ilişkisi olan kişiler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir ($t=3,027$, $p=0.000$). Kadınların Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği puanı ortalaması $32,58\pm12,98$ iken, erkeklerde $28,22\pm12,08$ ’e düşmektedir. Rosenberg

Benlik Saygısı Ölçeği puan ortalaması kadınlarda $19,15 \pm 5,82$ iken erkeklerde $18,93 \pm 5,59$ 'dir ve istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t=1,688$, $p=0,092$).

Çizelge 4.3. Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyete göre Siber Flört İstismarı (Doğrudan Saldırganlık ve İzleme Kontrol Alt ölçekleri) ile Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçek Puan ortalamalarının karşılaştırılması

Cinsiyet	Ölçekler				
	Siber Flört İstismarı (Ort±SS)	Doğrudan Saldırganlık (Ort±SS)	İzleme Kontrol (Ort±SS)	Akıllı Telefon Bağımlılığı (Ort±SS)	Rosenberg Benlik Saygısı (Ort±SS)
Kadın (n=184)	22,72±9,40	11,24±3,99	11,49±6,81	32,58±12,98	18,70±5,93
Erkek (n=132)	28,85±15,35	13,93±8,21	14,92±8,72	28,22±12,08	17,61±5,35
İstatistik analiz ve p değeri	u=4,203 [#] p=0,000*	u=3,986 p=0,000	u=3,922 ^{##} p=0,000	t=3,027 p=0,000	t=1,688 p=0,092

[#]Mann-Whitney U testi, ^{##} T-testi, *p<0,05

Çizelge 4.4'te sosyal medya kullanım süresine göre Siber Flört İstismarı Ölçeği Puan ortalaması Sosyal medyada 6 saatten daha fazla zaman geçirenlerin $25,78 \pm 12,90$ iken, sosyal medyada 1 saatten az zaman geçirenlerin $27,57 \pm 15,10$ 'dur ve istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($H=1,934$, $p=0,586$). Doğrudan Saldırganlık Alt Boyutu Puan ortalaması Sosyal medyada 6 saatten daha fazla zaman geçirenlerin $12,36 \pm 6,44$ iken, sosyal medyada 1 saatten az zaman geçirenlerin $14,24 \pm 7,76$ 'dır ve istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($H=2,238$, $p=0,524$). İzleme Kontrol Alt Boyutu Puan ortalaması Sosyal medyada 6 saatten daha fazla zaman geçirenlerin $12,92 \pm 7,84$ iken, sosyal medyada 1 saatten az zaman geçirenlerin $13,32 \pm 8,26$ 'dır ve istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($H=2,150$, $p=0,542$). Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği Puan ortalaması istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir ($F=23,038$, $p=0,000$). Sosyal medyada 6 saatten daha fazla zaman geçirenlerin Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği Puanı Ortalaması $33,45 \pm 13,13$ iken, sosyal medyada 1 saatten az zaman geçirenlerin Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği Puanı Ortalaması $23,35 \pm 1,41$ 'e düşmektedir. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği puan ortalaması Sosyal medyada 6 saatten daha fazla zaman geçirenlerin $19,18 \pm 6,07$ iken, sosyal medyada 1 saatten az zaman geçirenlerin $18,30 \pm 5,88$ 'dir ve istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($F=0,636$, $p=0,592$).

Çizelge 4.4. Araştırmaya katılan öğrencilerin Sosyal medya kullanımı süresine göre Siber Flört İstismarı (Doğrudan Saldırganlık ve İzleme Kontrol Alt ölçekleri) ile Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçek Puan ortalamalarının karşılaştırılması

Günlük Sosyal medya kullanımı süresi	Ölçekler				
	Siber Flört İstismarı (Ort±SS)	Doğrudan Saldırganlık (Ort±SS)	İzleme Kontrol (Ort±SS)	Akıllı Telefon Bağımlılığı (Ort±SS)	Rosenberg Benlik Saygısı (Ort±SS)
1 Saat ve altı (n=37)	27,57±15,10	14,24±7,76	13,32±8,26	23,35±1,41	17,28±5,19
2-3 Saat (n=92)	24,10±11,43	11,85±5,30	12,25±7,71	28,64±11,77	18,24±5,70
4-5 Saat (n=20)	24,10±11,43	11,50±5,56	11,05±6,03	32,15±11,96	19,90±5,46
6 saat ve üzeri (n=165)	25,78±12,90	12,36±6,44	13,42±8,01	33,45±13,13	18,30±5,88
Toplam (n=314)	25,29±12,62	12,38±6,26	12,92±7,84	30,77±12,79	18,27±5,72
İstatistik analiz ve p değeri	H=1,934# p=0,586*	H=2,238 p=0,524	H=2,150 p=0,542	F =23,038## p=0,000	F =2,863 p=0,413

Kruskal Wallis H analizi. ## Tek Yönlü Anova analizi *p<0,05

Çizelge 4.5'te flört ilişki süresine göre Siber Flört İstismarı Ölçeği Puanı Ortalaması 0-1 yıllık ilişkisi olanların 25,59±13,96, 6 yıllık ve daha fazla ilişkisi olanların Siber Flört İstismarı Ölçeği Puanı Ortalaması 12,30±6,50'dir ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (H=2,592, p=0,459). Doğrudan Saldırganlık Alt Boyutu Puan ortalaması 0-1 yıllık ilişkisi olanların 12,30±6,50, 6 yıllık ilişkisi olanların 12,35±6,27'dir ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (H=0,207 p=0,976). 0-1 yıllık ilişkisi olanların İzleme Kontrol Alt Boyutu Puanı Ortalaması 9,54±4,05, 6 yıllık ve daha fazla ilişkisi olanların İzleme Kontrol Alt Boyutu Puanı Ortalaması 25,31±12,99'dur ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (H=4,232, p=0,237). Akıllı Telefon Bağımlılığı Puan ortalaması 0-1 yıllık ilişkisi olanların 30,87±12,99, 6 yıllık ilişkisi olanların 30,79±13,25'dir ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (H=5,218 p=0,266). 0-1 yıllık ilişkisi olanların Rosenberg Benlik Saygısı Puanı Ortalaması 18,27±5,85, 6 yıllık ilişkisi olanların Rosenberg Benlik Saygısı Puanı Ortalaması 18,55±5,98'dir ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (H=3,387 p=0,495).

Çizelge 4.5. Araştırmaya katılan öğrencilerin flört/İlişki süresine göre Siber Flört İstismarı (Doğrudan Saldırganlık ve İzleme Kontrol Alt ölçekleri) ile Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçek Puan ortalamalarının karşılaştırılması

Flört/İlişki süresi	Ölçekler				
	Siber Flört İstismarı (Ort±SS)	Doğrudan Saldırganlık (Ort±SS)	İzleme Kontrol (Ort±SS)	Akıllı Telefon Bağımlılığı (Ort±SS)	Rosenberg Benlik Saygısı (Ort±SS)
0-1 Yıl (n=84)	23,88±9,94	12,30±6,50	9,54±4,05	30,87±12,99	18,27±5,85
2-3 Yıl (n=13)	25,20±12,55	11,62±4,95	11,76±6,76	30,19±12,43	18,21±5,35
4-5 Yıl (n=33)	12,47±6,40	12,12±5,57	12,85±7,77	31,00±11,36	17,38±5,95
6 yıl ve üzeri (313)	12,30±6,50	12,35±6,27	25,31±12,99	30,79±13,25	18,55±5,98
Toplam (183)	11,62±4,95	12,85±7,81	26,11±13,07	30,76±12,78	18,24±5,71
İstatistik analiz ve p değeri	H=2,592# p=0,459*	H=0,207 p=0,976	H=4,232 p=0,237	H=5,218 p=0,266	H=3,387 p=0,495

Kruskal Wallis H, *p<0,05

Çizelge 4.6’da Aile içi şiddete uğrama durumlarına göre aile içi şiddete uğrayanların Siber Flört İstismarı Ölçeği Puanı Ortalaması 28,88±14,95, aile içi şiddete uğramayanların Siber Flört İstismarı Ölçeği Puanı Ortalaması 24,85±12,23’tür ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (t=1,639, p=0,101). Doğrudan Saldırganlık Alt Boyutu Puan ortalaması aile içi şiddete uğrayanların 14,24±8,00, aile içi şiddete uğramayanların 12,13±5,98’dir ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (t=1,913, p=0,056). Aile içi şiddete uğrayanların İzleme Kontrol Alt Boyutu Puanı Ortalaması 14,65±7,90, aile içi şiddete uğramayanların İzleme Kontrol Alt Boyutu Puanı Ortalaması 12,71±7,82’dir ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (t=1,360, p=0,175). Akıllı Telefon Bağımlılığı Puan ortalaması aile içi şiddete uğrayanların 33,44±13,26, aile içi şiddete uğramayanların 30,43±12,70’tir ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (t=1,256, p=0,217). Aile içi şiddete uğrayanların Rosenberg Benlik Saygısı Puanı Ortalaması 21,29±4,67 iken, aile içi şiddete uğramayanların Rosenberg Benlik Saygısı Puanı Ortalaması 17,88±5,72’e düşmektedir ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir (t=3,92, p=0,001).

Çizelge 4.6. Araştırmaya katılan öğrencilerin aile içi şiddete uğrama durumlarına göre Siber Flört İstismarı (Doğrudan Saldırganlık ve İzleme Kontrol Alt ölçekleri) ile Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçek Puan ortalamalarının karşılaştırılması

Aile içi şiddete uğrama	Ölçekler				
	Siber Flört İstismarı (Ort±SS)	Doğrudan Saldırganlık (Ort±SS)	İzleme Kontrol (Ort±SS)	Akıllı Telefon Bağımlılığı (Ort±SS)	Rosenberg Benlik Saygısı (Ort±SS)
Evet (n=34)	28,88±14,95	14,24±8,00	14,65±7,90	33,44±13,26	21,29±4,67
Hayır (n=282)	24,85±12,23	12,13±5,98	12,71±7,82	30,43±12,70	17,88±5,72
Toplam (n=316)	25,28±12,587	12,36±6,250	12,92±7,839	30,76±12,78	18,24±5,71
İstatistik analiz ve p değeri	t=1,639 [#] p=0,101*	t=-1,913 p=0,056	t=1,360 p=0,175	t=1,256 p=0,217	t=3,92 p=0,001

[#]T-testi, *p<0,05

Çizelge 4.7’de Sigara kullanma durumuna göre sigara kullananların Siber Flört İstismarı Ölçeği Puanı Ortalaması 26,77±13,41 iken, sigara kullanmayanların Siber Flört İstismarı Ölçeği Puanı Ortalaması 24,23±11,89’a düşmektedir ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir (u=-2,860, p=0,004). Doğrudan Saldırganlık Alt Boyutu Puan ortalaması sigara kullananlarda 12,73±6,76, sigara kullanmayanlarda 12,10±5,86’dır ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (u=-1,277, p=0,202). Sigara kullananların İzleme Kontrol Alt Boyutu Puanı Ortalaması 14,04±8,15 iken, sigara kullanmayanların İzleme Kontrol Alt Boyutu Puanı Ortalaması 12,13±7,52’e düşmektedir ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir (u=2,143, p=0,033). Akıllı Telefon Bağımlılığı Puan ortalaması sigara kullananlarda 30,37±12,95, sigara kullanmayanlarda 31,03±12,68’dir ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (t=0,447, p=0,655). Sigara kullananların Rosenberg Benlik Saygısı Puanı Ortalaması 19,07±5,76 iken, sigara kullanmayanların Rosenberg Benlik Saygısı Puanı Ortalaması 17,66±5,62’e düşmektedir ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir (t=2,169, p=0,03).

Çizelge 4.7. Araştırmaya katılan öğrencilerin sigara kullanma durumlarına göre Siber Flört İstismarı (Doğrudan Saldırganlık ve İzleme Kontrol Alt ölçekleri) ile Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçek Puan ortalamalarının karşılaştırılması

Sigara kullanma durumu	Ölçekler				
	Siber Flört İstismarı (Ort±SS)	Doğrudan Saldırganlık (Ort±SS)	İzleme Kontrol (Ort±SS)	Akıllı Telefon Bağımlılığı (Ort±SS)	Rosenberg Benlik Saygısı (Ort±SS)
Kullanıyorum (n=131)	26,77±13,41	12,73±6,76	14,04±8,15	30,37±12,95	19,07±5,76
Kullanmıyorum (n= 185)	24,23±11,89	12,10±5,86	12,13±7,52	31,03±12,68	17,66±5,62
Toplam (n= 314)	25,28±12,587	12,36±6,250	12,92±7,839	30,76±12,78	18,24±5,71
İstatistik analiz ve p değeri	u=-2,860 [#] p=0,04*	u=-1,277 p=0,202	u=2,143 p=0,033	t=-0,447 ^{##} p=0,655	t=2,169 p=0,03

[#]Mann-Whitney U testi, ^{##}T-testi *p<0,05

Çizelge 4.8’de Alkol kullanma durumuna göre sigara kullananların Siber Flört İstismarı Ölçeği Puanı Ortalaması 27,48±14,81, alkol kullanmayanların Siber Flört İstismarı Ölçeği Puanı Ortalaması 24,31±11,36’dır ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (u=-1,953, p=0,51). Doğrudan Saldırganlık Alt Boyutu Puan ortalaması alkol kullananlarda 12,96±7,03, alkol kullanmayanlarda 12,09±5,87’dır ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (u=1,617, p=0,106). Alkol kullananların İzleme Kontrol Alt Boyutu Puanı Ortalaması 14,52±9,15 iken, alkol kullanmayanların İzleme Kontrol Alt Boyutu Puanı Ortalaması 12,22±7,08’e düşmektedir ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir (u=2,199, p=0,029). Akıllı Telefon Bağımlılığı Puan ortalaması alkol kullananlarda 29,75±13,32, alkol kullanmayanlarda 31,20±12,53’dır ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (t=0,929, p=0,354). Alkol kullananların Rosenberg Benlik Saygısı Puanı Ortalaması 18,96±6,22, alkol kullanmayanların Rosenberg Benlik Saygısı Puanı Ortalaması 17,93±5,45’dır ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (t=1,481, p=0,140).

Çizelge 4.8. Araştırmaya katılan öğrencilerin alkol kullanma durumlarına göre Siber Flört İstismarı (Doğrudan Saldırganlık ve İzleme Kontrol Alt ölçekleri) ile Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçek Puan ortalamalarının karşılaştırılması

Alkol kullanma durumu	Ölçekler				
	Siber Flört İstismarı (Ort±SS)	Doğrudan Saldırganlık (Ort±SS)	İzleme Kontrol (Ort±SS)	Akıllı Telefon Bağımlılığı (Ort±SS)	Rosenberg Benlik Saygısı (Ort±SS)
Kullanıyorum (n=97)	27,48±14,81	12,96±7,03	14,52±9,15	29,75±13,32	18,96±6,22
Kullanmıyorum (n= 219)	24,31±11,36	12,09±5,87	12,22±7,08	31,20±12,53	17,93±5,45
Toplam (n= 314)	25,28±12,58	12,36±6,25	12,92±7,83	30,76±12,78	18,24±5,71
İstatistik analiz ve p değeri	u=-1,953 [#] p=0,51*	u=-1,617 p=0,106	u=2,199 p=0,029	t=-0,929 ^{##} p=0,354	t=1,481 p=0,140

[#]Mann-Whitney U testi, ^{##}T-testi, *p<0,05

Çizelge 4.9’da Uyuşturucu madde kullanma durumuna göre uyuşturucu madde kullananların Siber Flört İstismarı Ölçeği Puanı Ortalaması 30,50±14,87, uyuşturucu madde kullanmayanların Siber Flört İstismarı Ölçeği Puanı Ortalaması 25,15±12,52’dir ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (u=1,699, p=0,089). Doğrudan Saldırganlık Alt Boyutu Puan ortalaması uyuşturucu madde kullananlarda 15,13±8,02, uyuşturucu madde kullanmayanlarda 12,29±6,19’dur ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (u=1,015, p=0,310). Uyuşturucu madde kullananların İzleme Kontrol Alt Boyutu Puanı Ortalaması 15,38±7,59, uyuşturucu madde kullanmayanların İzleme Kontrol Alt Boyutu Puanı Ortalaması 12,86±7,84’tür ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (u=1,548, p=0,122). Akıllı Telefon Bağımlılığı Puan ortalaması uyuşturucu madde kullananlarda 28,13±10,94, uyuşturucu madde kullanmayanlarda 30,82±12,83’tür ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (t=0,418, p=0,630). Uyuşturucu madde kullananların Rosenberg Benlik Saygısı Puanı Ortalaması 23,38±7,34 iken, uyuşturucu madde kullanmayanların Rosenberg Benlik Saygısı Puanı Ortalaması 18,11±5,61’e düşmektedir ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir (t=2,026 p=0,043).

Çizelge 4.9. Araştırmaya katılan öğrencilerin uyuşturucu madde kullanma durumlarına göre Siber Flört İstismarı (Doğrudan Saldırganlık ve İzleme Kontrol Alt ölçekleri) ile Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçek Puan ortalamalarının karşılaştırılması

Uyuşturucu madde kullanma durumu	Ölçekler				
	Siber Flört İstismarı (Ort±SS)	Doğrudan Saldırganlık (Ort±SS)	İzleme Kontrol (Ort±SS)	Akıllı Telefon Bağımlılığı (Ort±SS)	Rosenberg Benlik Saygısı (Ort±SS)
Kullanıyorum (n=8)	30,50±14,87	15,13±8,02	15,38±7,59	28,13±10,94	23,38±7,34
Kullanmıyorum (n= 308)	25,15±12,52	12,29±6,19	12,86±7,84	30,82±12,83	18,11±5,61
Toplam (n= 316)	25,28±12,58	12,36±6,25	12,92±7,83	30,76±12,78	18,24±5,71
İstatistik analiz ve p değeri	u=-1,699# p=0,089	u=-1,015 p=0,310	u=-1,548 p=0,122	t=-0,482## p=0,630	t=-2,026 p=0,043

#Mann-Whitney U testi, ##T-testi, *p<0,05

Çizelge 4.10’da kız kardeş/abla sayısına göre Siber Flört İstismarı Ölçeği Puanı Ortalaması kız kardeşi olmayanların 26,47±14,62, 3 ve daha fazla sayıda kız kardeşi olanların Siber Flört İstismarı Ölçeği Puanı Ortalaması 24,97±11,70’dır ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (H=0,501, p=0,778). Doğrudan Saldırganlık Alt Boyutu Puan ortalaması kız kardeşi olmayanların 13,16±7,52, 3 ve daha fazla sayıda kız kardeşi olanların 11,94±4,71’dir ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (H=3,206 p=0,201). Kız kardeşi olmayanların İzleme Kontrol Alt Boyutu Puanı Ortalaması 13,31±8,54, 3 ve daha fazla sayıda kız kardeşi olanların İzleme Kontrol Alt Boyutu Puanı Ortalaması 13,03±8,28’dir ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (H=0,268, p=0,848). Akıllı Telefon Bağımlılığı Puan ortalaması Kız kardeşi olmayanların 31,19±14,12, 3 ve daha fazla sayıda kız kardeşi olanların 36,12±14,15’tir ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (F=1,069 p=0,372). Kız kardeşi olmayanların Rosenberg Benlik Saygısı Puanı Ortalaması 17,83±5,59, 3 ve daha fazla sayıda kız kardeşi olanların Rosenberg Benlik Saygısı Puanı Ortalaması 21,35±7,41’dir ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (F=1,930 p=0,105).

Çizelge 4.10. Araştırmaya katılan öğrencilerin kız kardeş/abla sayısına göre Siber Flört İstismarı (Doğrudan Saldırganlık ve İzleme Kontrol Alt ölçekleri) ile Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçek Puan ortalamalarının karşılaştırılması

Kız Kardeş/Abla sayısı	Ölçekler				
	Siber Flört İstismarı (Ort±SS)	Doğrudan Saldırganlık (Ort±SS)	İzleme Kontrol (Ort±SS)	Akıllı Telefon Bağımlılığı (Ort±SS)	Rosenberg Benlik Saygısı (Ort±SS)
0 (n=125)	26,47±14,62	13,16±7,52	13,31±8,54	31,19±14,12	17,83±5,59
1 (n=122)	24,47±11,49	11,72±5,47	12,76±7,62	29,81±11,70	17,85±5,35
2 (n=38)	24,21±8,99	12,13±4,81	12,08±5,58	29,53±11,33	19,05±5,55
3 ve fazlası (n=31)	24,97±11,70	11,94±4,71	13,03±8,28	36,12±14,15	21,35±7,41
Toplam (n=316)	25,28±12,58	12,36±6,25	12,92±7,83	30,76±12,78	18,24±5,71
İstatistik analiz ve p değeri	H=0,501 ^{##} p=0,778*	H=-3,206 p=0,201	H=0,268 p=0,848	F=1,069 [#] p=0,372	F=1,930 p=0,105

^{##}Kruskal Wallis H, [#]Tek Yönlü Anova, *p<0,05

Çizelge 4.11’de Erkek kardeş/abi sayısına göre Siber Flört İstismarı Ölçeği Puanı Ortalaması erkek kardeşi olmayanların 25,59±13,96, 3 ve daha fazla sayıda erkek kardeşi olanların Siber Flört İstismarı Ölçeği Puanı Ortalaması 27,11±16,49’dur ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (F=0,223, p=0,895). Doğrudan Saldırganlık Alt Boyutu Puan ortalaması erkek kardeşi olmayanların 12,53±6,46, 3 ve daha fazla sayıda erkek kardeşi olanların 13,44±7,16’dır ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (F=1,979, p=0,372). Erkek kardeşi olmayanların İzleme Kontrol Alt Boyutu Puanı Ortalaması 13,06±8,28, 3 ve daha fazla sayıda erkek kardeşi olanların İzleme Kontrol Alt Boyutu Puanı Ortalaması 13,67±10,30’dur ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (F=0,503, p=0,778). Akıllı Telefon Bağımlılığı Puan ortalaması erkek kardeşi olmayanların 29,86±12,60, 3 ve daha fazla sayıda erkek kardeşi olanların 31,25±18,89’dur ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (F=2,85, p=0,415). Erkek kardeşi olmayanların Rosenberg Benlik Saygısı Puanı Ortalaması 17,83±5,59, 2 tane erkek kardeşi olanların Rosenberg Benlik Saygısı Puanı Ortalaması 19,95±5,46, 3 ve daha fazla sayıda erkek kardeşi olanların Rosenberg Benlik Saygısı Puanı Ortalaması 13,25±1,70’e düşmektedir ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir (F=9,46 p=0,024).

Çizelge 4.11. Araştırmaya katılan öğrencilerin erkek kardeş/abi sayısına göre Siber Flört İstismarı (Doğrudan Saldırganlık ve İzleme Kontrol Alt ölçekleri) ile Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçek Puan ortalamalarının karşılaştırılması

Erkek Kardeş/Abi sayısı	Ölçekler				
	Siber Flört İstismarı (Ort±SS)	Doğrudan Saldırganlık (Ort±SS)	İzleme Kontrol (Ort±SS)	Akıllı Telefon Bağımlılığı (Ort±SS)	Rosenberg Benlik Saygısı (Ort±SS)
0 (n=122)	25,59±13,96	12,53±6,46	13,06±8,28	29,86±12,60	18,15±5,65
1 (n=142)	25,05±12,51	12,32±6,49	12,73±7,45	30,32±11,56	17,85±5,61
2 (n=43)	24,79±10,83	11,77±4,51	13,02±7,50	33,84±15,74	19,95±5,46
3 ve fazlası (n=9)	27,11±16,49	13,44±7,16	13,67±10,30	31,25±18,89	13,25±1,70
Toplam (n=316)	25,28±12,58	12,36±6,25	12,92±7,83	30,76±12,78	21,20±10,13
İstatistik analiz ve p değeri	H=0,223 ^{##} p=0,895*	H=1,979 p=0,372	H=0,503 p=0,778	F=2,85 [#] p=0,415	F=9,46 p=0,024

^{##}Kruskal Wallis H, [#]Tek Yönlü Anova, *, *p<0,05

Çizelge 4.12’de anne eğitim durumuna göre Siber Flört İstismarı Ölçeği Puanı Ortalaması annesi okur-yazar olmayanların 29,10±14,73, annesi üniversite ve üzeri eğitime sahip olanların Siber Flört İstismarı Ölçeği Puanı Ortalaması 27,73±15,08’dir ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (H=9,335, p=0,053). Doğrudan Saldırganlık Alt Boyutu Puan ortalaması annesi okur-yazar olmayanların 14,95±7,64, annesi üniversite ve üzeri eğitime sahip olanların 13,37±7,57’dir ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (H=8,990, p=0,061). Annesi okur-yazar olmayanların İzleme Kontrol Alt Boyutu Puanı Ortalaması 14,15±8,48, annesi üniversite ve üzeri eğitime sahip olanların İzleme Kontrol Alt Boyutu Puanı Ortalaması 14,35±9,07’dir ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (H=7,907, p=0,095). Akıllı Telefon Bağımlılığı Puan annesi okur-yazar olmayanların 24,60±8,38, annesi üniversite ve üzeri eğitime sahip olanların 28,53±12,97’dir ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (H=3,982 p=0,084). Annesi okur-yazar olmayanların Rosenberg Benlik Saygısı Puanı Ortalaması 21,20±9,65, annesi üniversite ve üzeri eğitime sahip olanların Rosenberg Benlik Saygısı Puanı Ortalaması 18,22±5,59’dur ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (H=0,022 p=0,882).

Çizelge 4.12. Araştırmaya katılan öğrencilerin anne eğitim durumuna göre Siber Flört İstismarı (Doğrudan Saldırganlık ve İzleme Kontrol Alt ölçekleri) ile Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçek Puan ortalamalarının karşılaştırılması

Anne eğitim durumu	Ölçekler				
	Siber Flört İstismarı (Ort±SS)	Doğrudan Saldırganlık (Ort±SS)	İzleme Kontrol (Ort±SS)	Akıllı Telefon Bağımlılığı (Ort±SS)	Rosenberg Benlik Saygısı (Ort±SS)
Okur-yazar değil (n=13)	29,10±14,73	14,95±7,64	14,15±8,48	24,60±8,38	21,20±9,65
Okur-yazar (n=13)	29,10±14,73	14,95±7,64	14,15±8,48	35,00±12,22	20,15±4,79
İlkokul (n=63)	21,31±7,58	10,77±2,91	10,54±5,46	32,05±13,68	18,40±6,19
Ortaokul (n=88)	25,82±12,55	12,53±6,52	13,29±7,61	30,56±13,94	18,08±5,65
Lise (n=96)	25,74±13,19	12,33±6,51	13,42±8,45	31,02±11,06	17,90±5,43
Üniversite ve üzeri (n=51)	27,73±15,08	13,37±7,57	14,35±9,07	28,53±12,97	18,22±5,59
Toplam(n=311)	25,33±12,61	12,35±6,25	12,98±7,86	30,76±12,78	18,24±5,71
İstatistik analiz ve p değeri	H=9,335# p=0,053*	H=8,990 p=0,061	H=7,907 p=0,095	H=3,982 p=0,084	H=0,022 p=0,882

Kruskal Wallis H, *p<0,05

Çizelge 4.13'te baba eğitim durumuna göre Siber Flört İstismarı Ölçeği Puanı Ortalaması babası okur-yazar olanların 29,14±14,182, babası üniversite ve üzeri eğitime sahip olanların Siber Flört İstismarı Ölçeği Puanı Ortalaması 27,17±14,71'dir ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (H=4,091, p=0,252). Doğrudan Saldırganlık Alt Boyutu Puan ortalaması babası okur-yazar olanların 16,57±8,60, babası üniversite ve üzeri eğitime sahip olanların 13,79±8,05'tir ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (H=4,014, p=0,260). Babası okur-yazar olanların İzleme Kontrol Alt Boyutu Puanı Ortalaması 12,57±5,96, babası üniversite ve üzeri eğitime sahip olanların İzleme Kontrol Alt Boyutu Puanı Ortalaması 13,38±7,90'dır ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (H=2,984, p=0,394). Akıllı Telefon Bağımlılığı Puan babası okur-yazar olanların 32,86±11,03, babası üniversite ve üzeri eğitime sahip olanların 30,58±12,87'dir ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (H=0,463, p=0,977). Babası okur-yazar olanların Rosenberg Benlik Saygısı Puanı Ortalaması 21,00±5,88, babası üniversite ve üzeri eğitime sahip olanların Rosenberg Benlik Saygısı Puanı Ortalaması 18,97±5,85'tir ve istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir (H=4,399, p=0,335).

Çizelge 4.13. Araştırmaya katılan öğrencilerin baba eğitim durumuna göre Siber Flört İstismarı (Doğrudan Saldırganlık ve İzleme Kontrol Alt ölçekleri) ile Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçek Puan ortalamalarının karşılaştırılması

Baba eğitim durumu	Ölçekler				
	Siber Flört İstismarı (Ort±SS)	Doğrudan Saldırganlık (Ort±SS)	İzleme Kontrol (Ort±SS)	Akıllı Telefon Bağımlılığı (Ort±SS)	Rosenberg Benlik Saygısı (Ort±SS)
Okur-yazar değil (n=7)	29,14±14,18	16,57±8,60	12,57±5,96	32,86±11,03	21,00±5,88
İlkokul (n=53)	22,16±7,78	10,35±1,03	11,81±7,31	31,64±12,9	18,13±5,83
Ortaokul (n=76)	25,53±12,28	12,34±6,30	13,18±7,61	30,55±13,718	17,67±5,90
Lise (n=108)	25,23±13,02	12,17±5,95	13,06±8,37	30,38±12,28	17,90±5,22
Üniversite ve üzeri (n=71)	27,17±14,71	13,79±8,05	13,38±7,90	30,58±12,87	18,97±5,85
Toplam (n=308)	25,22±12,57	12,27±6,18	12,95±7,89	30,76±12,78	18,24±5,71
İstatistik analiz ve p değeri	H=4,091# p=0,252*	H=4,014 p=0,260	H=2,984 p=0,394	H=0,463 p=0,977	H=4,399 p=0,355

Kruskal Wallis H, *p<0,05

Çizelge 4.14’de flört/ilişki durumuna göre Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği Puan ortalaması istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir (t=2,198, p=0,028). Flört/ilişkisi olanların Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği Puanı Ortalaması 30,76±12,78 iken, flört/ilişkisi olmayanların Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği Puanı Ortalaması 28,78±12,47’e düşmektedir. Flört/ilişki durumuna göre Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği Puanı istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir (t=-3,177, p=,002). Flört/ilişkisi olmayanların Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği Puanı Ortalaması 19,53±5,66 iken, flört/ilişkisi olanların Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği Puanı Ortalaması 18,24±5,71’e düşmektedir.

Çizelge 4.14. Araştırmaya katılan öğrencilerin flört/İlişki durumuna göre Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçek Puan ortalamalarının karşılaştırılması

Flört ilişkisi durumu	Ölçekler	
	Akıllı Telefon Bağımlılığı (Ort±SS)	Rosenberg Benlik Saygısı (Ort±SS)
Flört var (n=316)	30,76±12,78	18,24±5,71
Flört ilişkim yok (n=521)	28,78±12,47	19,53±5,66
Toplam (n=837)	29,53±12,621	19,05±5,714
İstatistik analiz ve p değeri	t=2,198 [#] p=0,028*	t=-3,177 p=0,002

[#]T-testi, *p<0,05

4.4. Araştırmada Kullanılan Ölçeklerin Korelasyon Analizi

Araştırmada kullanılan ölçme araçlarının korelasyon analizi sonuçları Çizelge 4.15’te verilmiştir. Korelasyon sonuçlarına göre; Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ile Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği arasında negatif yönlü ve çok zayıf seviyede anlamlı bir ilişki vardır ($r=-,179$; $p=0,001$). Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ile Doğrudan Saldırganlık Alt Boyutu arasında pozitif yönlü ve çok zayıf seviyede anlamlı bir ilişki vardır ($r=,131$; $p=0,020$). Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ile İzleme Kontrol Alt Boyutu arasında pozitif yönlü ve zayıf seviyede anlamlı bir ilişki vardır ($r=,233$; $p=0,000$). Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ile Siber Flört İstismarı Ölçeği arasında pozitif yönlü ve zayıf seviyede anlamlı bir ilişki vardır ($r=,222$; $p=0,000$). Doğrudan Saldırganlık Alt Boyutu ile İzleme Kontrol Alt Boyutu arasında pozitif yönlü ve orta seviyede anlamlı bir ilişki vardır ($r=,591$; $p=0,000$). Doğrudan Saldırganlık Alt Boyutu ile Siber Flört İstismarı Ölçeği arasında pozitif yönlü ve güçlü seviyede anlamlı bir ilişki vardır ($r=,689$; $p=0,000$). İzleme Kontrol Alt Boyutu ile Siber Flört İstismarı Ölçeği arasında pozitif yönlü ve çok güçlü seviyede anlamlı bir ilişki vardır ($r=,984$; $p=0,000$).

Çizelge 4.15. Araştırmada kullanılan ölçeklerin korelasyon analizi sonuçları

ÖLÇEKLER	ÖLÇEKLER				
	Siber Flört İstismarı	İzleme Kontrol	Doğrudan Saldırganlık	Akıllı Telefon Bağımlılığı	Rosenberg Benlik Saygısı
Siber Flört İstismarı	1	,689**	,984**	,222**	-,031
		,000	,000	,000	,586
İzleme Kontrol		1	,591**	,233**	-,076
			,000	,000	,177
Doğrudan Saldırganlık			1	,131*	-,099
				,020	,079
Akıllı Telefon Bağımlılığı				1	-,179**
					,001
Rosenberg Benlik Saygısı					1

**p<0,01 *p<0,05

4.5. Aracı Değişken Analizi ve Regresyon Modelleri

Çizelge 4.16’da ölçeklerin regresyon modelleri verilmiştir. Çizelge incelendiğinde Model 1’de Siber Flört İstismarının, Akıllı Telefon Bağımlılığı üzerinde anlamlı ve pozitif yönlü bir etkisi olduğu görülmektedir (p=0,001). Siber Flört İstismarı, Akıllı Telefon Bağımlılığının 3,5’ini açıklamaktadır. Siber Flört İstismarındaki 1 birimlik artış, Akıllı Telefon Bağımlılığında 0,191 birimlik artışa sebep olmaktadır ($\beta=,191$).

Model 2’de Siber Flört İstismarının, Rosenberg Benlik Saygısı üzerinde anlamlı ve negatif yönlü bir etkisi olduğu görülmektedir (p=0,014). Siber Flört İstismarı, Rosenberg Benlik Saygısı puanının 1,9’unu açıklamaktadır. Siber Flört İstismarındaki 1 birimlik artış, Rosenberg Benlik Saygısı puanında 0,033 birimlik azalışa sebep olmaktadır ($\beta=-,033$).

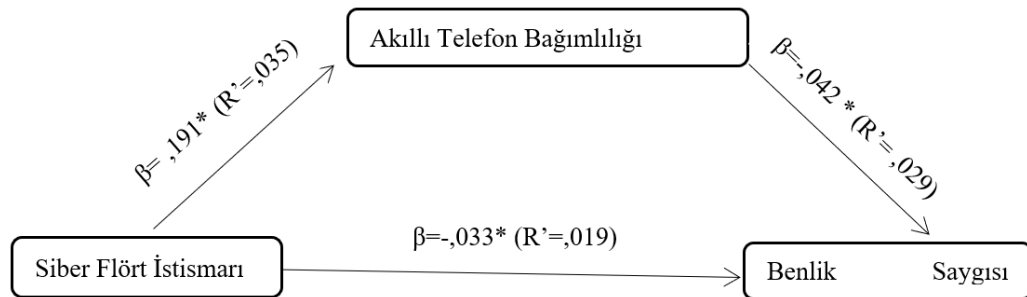
Model 3’te Akıllı Telefon Bağımlılığının, Rosenberg Benlik Saygısı puanı üzerinde anlamlı ve negatif yönlü bir etkisi olduğu görülmektedir (p=0,000). Akıllı Telefon Bağımlılığı, Rosenberg Benlik Saygısı puanının 2,9’unu açıklamaktadır. Akıllı Telefon Bağımlılığındaki 1 birimlik artış, Rosenberg Benlik Saygısı puanında 0,042 birimlik azalışa sebep olmaktadır ($\beta=-0,042$).

Model 4’te Siber Flört İstismarının Rosenberg Benlik Saygısı puanı üzerinde anlamlı bir etkisi bulunurken ve Akıllı Telefon Bağımlılığının Rosenberg Benlik Saygısı puanı üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu görülmektedir (p=0,000). Akıllı Telefon Bağımlılığındaki 1 birimlik artış, Rosenberg Benlik Saygısı puanında 0,037 birimlik azalışa sebep olmaktadır ($\beta=-,037$).

Model 2 ve Model 4'te Siber Flört İstismarının β katsayıları incelendiğinde modele Akıllı Telefon Bağımlılığı değişkeni dahil edildiğinde Siber Flört İstismarının Rosenberg Benlik Saygısı üzerindeki anlamlı etkisini kaybetmiştir. Siber Flört İstismarının, Rosenberg Benlik Saygısı puanı üzerindeki etkisinde Akıllı Telefon Bağımlılığının tam aracılık etkisi olduğu görülmektedir.

Çizelge 4.16. Aracı değişken analizi model katsayı sonuçları

Regresyon Modelleri	Değişkenler	β	Standart Hata	t	p	F	R^2
1	Siber Flört İstismarı → Akıllı Telefon Bağımlılığı	,191	,056	3,393	0,001	11,515	,035
2	Siber Flört İstismarı → Rosenberg Benlik Saygısı	-,033	,013	-2,468	0,014	6,089	,019
3	Akıllı Telefon Bağımlılığı → Rosenberg Benlik Saygısı	-,042	,013	-3,223	0,001	10,387	,029
4	Siber Flört İstismarı → Rosenberg Benlik Saygısı	-,026	,013	-1,920	0,056	7,081	,043
4	Akıllı Telefon Bağımlılığı → Rosenberg Benlik Saygısı	-,037	,013	-2,818	0,005	7,081	,043

Şekil 4.1. Aracı değişken analiz modeli

Çizelge 4.17. Aracılık etkisinin istatistiksel açıdan anlamlılığına ilişkin Bootstrap analizi sonuçları

Siber Flört İstismarının → Rosenberg Benlik Saygısı (Akıllı Telefon Bağımlılığının Aracılık Rolü)	β	Standart Hata	p	Güven Aralığı Alt Sınır	Güven Aralığı Üst Sınır
Doğrudan Etki	-,026	,013	0,056	-,052	,001
Dolaylı Etki	-,007	,003	-	-,014	-,002
Toplam Etki	-,033	,013	0,014	-,059	-,007

Çizelge 4.17 incelendiğinde, siber flört istismarının benlik saygısı üzerindeki doğrudan etkisinin aracı değişken modele dahil edildiğinde istatistiksel anlamlılığını kaybettiği ($p=0,056$) görülmektedir. Siber Flört İstismarının, Rosenberg Benlik Saygısı puanı üzerindeki etkisinde Akıllı Telefon Bağımlılığının tam aracılık etkisi olduğu görülmektedir (doğrudan etki= $p>0,05$).

5.TARTIŞMA

Bu araştırma kapsamında gençlerin siber flört istismarına maruziyetlerinin benlik saygısına etkisi ve akıllı telefon bağımlılığının aracı rolü ve sosyo-demografik değişkenler ile ilişkisinin araştırılması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, İstanbul ilindeki bir vakıf üniversitesinde öğrenim gören 837 gence ulaşılmıştır. Bu bölümde, araştırmada elde edilen bulguların test edilen hipotezler ile açıklanması ve benzer araştırmalarda elde edilen bulgularla karşılaştırılması yer almaktadır.

Literatürde siber flört istismar davranışının üç türü değerlendirilmektedir; doğrudan saldırganlık, izleme kontrol ve siber cinsel zorlama (Borrajó vd., 2015; Gracia-Leiva vd., 2020). Araştırmada kullanılan iki alt boyutlu (doğrudan saldırganlık ve izleme kontrol) olan siber flört istismar ölçeği ile öğrencilerin istismara maruziyetlerinin cinsiyet açısından farklılıkları ölçüldü. Araştırma bulgularına göre erkek öğrencilerin siber flört istismarına maruziyetleri doğrudan saldırganlık ve izleme kontrol alt boyutları dahil olmak üzere kadın öğrencilerden anlamlı ölçüde daha fazla görüldüğü saptanmıştır ($p=0,000$). Literatürde erkek ve kadın öğrencilerin siber flört istismarına maruz kalma olasılıklarının aynı olduğu sonucuna ulaşan araştırmalar bulunmakla birlikte kadınların erkeklere kıyasla siber flört istismarına daha çok maruz kaldıklarına yönelik bulguları belgeleyen araştırmalar da vardır. Öte yandan bu araştırma sonuçlarıyla uyumlu olarak, kadınların erkeklere kıyasla daha fazla siber flört şiddeti uygulayıcısı oldukları sonucuna ulaşan çalışmalar da mevcuttur. Bu çalışmanın bulgularını destekleyen ulusal örnekleme yapılan çalışmalara göre; Bakır ve Kalkan'ın (2019) araştırma sonuçları, erkeklerin kadınlara kıyasla daha fazla siber flört istismarına maruz kaldığını rapor etmektedir. İnce (2022) tarafından yapılan çalışma sonuçlarına göre de erkekler kadınlara göre daha fazla siber flört istismarına maruz kalmışlardır. Çelebi (2023) tarafından yapılan araştırma sonuçlarında da benzer şekilde erkeklerin kadınlara göre siber flört istismarına maruz kalma puanlarının daha yüksek olduğu bildirilmiştir. Bennett vd., 2011; García-Sánchez vd., 2017 yaptıkları araştırma bulguları da benzer şekilde siber istismara maruziyet açısından erkeklerin kadınlara göre daha fazla mağdur olduğunu göstermektedir. Ancak bazı çalışmalar, genç erkeklerin ve kadınların benzer sıklıklarda siber flört istismarına maruz kaldıklarını ve cinsiyetler arasında farklılık göstermediğini öne sürerken (Er ve vd., 2022; Burke vd., 2011; Leisring ve Giumetti, 2014; Ndombele, 2017; İnce, 2022; Toplu Demirtaş vd., 2022; Biolcati vd., 2021), diğer çalışmalar ise, çeşitli davranışlar arasında cinsiyet eşitsizliklerinin olduğunu, kadınların dijital izleme ve kontrol uygulama olasılığının daha

yüksek olduğunu (Borrajo vd., 2015) ve erkeklerin dijital ortamlarda cinsel açıdan zorlayıcı davranışlarda bulunma olasılığının daha yüksek olduğunu (Reed vd., 2017) göstermektedir. Araştırma bulgularında görülen ayrılıklar, siber flört istismarına maruziyetlere verilen tepkilerin tutum ve davranışlara yönelik değerlendirmelerinin farklılaşmasından kaynaklanabilir. Örneğin, erkek öğrencilerin siber flört istismarında daha fazla mağduriyet yaşamalarına rağmen, romantik ilişkideki partnerlerinden gelen izleme kontrol davranışlardan kadınlardan daha düşük düzeyde sıkıntı bildirmekte olduğunu gösteren çalışmalar vardır (Bennett vd., 2011). Kadın öğrenciler, erkek arkadaşlarının izleme kontrol davranışlarını rasyonelleştirme eğilimindeyken, erkek öğrenciler ise partnerlerinden gelen izleme kontrol davranışlarından duydukları sıkıntıyı daha çok ifade etmektedirler (Lucero vd., 2014). Bunlara ek olarak, kadınların siber flört istismarı maruziyetlerini erkeklere kıyasla daha az bildirmelerinin sebeplerinden biri, kadınların fiziksel ve/veya cinsel flört istismarına maruz kaldıkça siber ortamda kendilerini daha korunaklı hissettikleri için çevrimdışı ortamda maruz kaldıkları istismarın karşılığını çevrimiçi ortamda sergiliyor oldukları olabilir (İnce, 2022).

Siber flört istismarı bireyin ilişkideki partnerini çevrimiçi yollarla ve sosyal medya aracılığı ile kontrol, taciz ve takip etmesi olarak tanımlanır (Reed vd., 2017; Zweig vd., 2013). Araştırmada, siber flört istismarına maruziyetin sosyal medyada ve internette geçirilen süreyle ilişkisi test edilmiştir. Araştırma bulgularına göre, sosyal medya kullanım süresi değişkenine göre gruplar arasında Siber Flört İstismarı Ölçeği puanında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p=0,586$). Araştırma hipotezleri oluşturulurken, siber flört istismarının doğası gereği sosyal medyada geçirilen sürenin istismarı artıracağı düşünülmüş olsa da araştırma bulgularına göre anlamlı bir korelasyon bulunamamıştır. Bacioğlu (2022) yaptığı çalışma bu tez çalışmasının gösterdiği sonucun aksine, sosyal medya kullanım süresinin siber flört istismar mağduriyetini olumlu etkilediğini belirtilmektedir Alıcı (2023) yaptığı nitel araştırmada, katılımcılar çok fazla sosyal medya kullandıkları için siber flört istismarına maruziyetini daha fazla deneyimlediklerini bildirmişlerdir. Van Ouytsel vd. (2016) çalışmasında, sosyal medyada geçirilen sürenin romantik ilişkide izleme ve kontrol davranışlarıyla anlamlı ölçüde bağlantılı olduğunu bulmuştur. Yeter (2022) araştırmasında ise, sosyal medya kullanım sıklığına göre siber flört şiddeti uygulama ve maruz kalma durumlarının anlamlı bir şekilde farklılaştığı rapor edilmiştir. Bu araştırmada incelenen sosyal medyada geçirilen süre ve siber flört istismarı maruziyeti ilişkisinin sonuçları şaşırtıcı olsa da siber flört istismarına maruz kalmanın yalnızca sosyal medyada geçirilen süre ile ilişkili olmamakla birlikte, kişinin dijital güvenlik bilinci, çevrimiçi etkileşimde kullandığı diğer

araçlar ve flört ilişkisinin doğası gibi faktörlerden etkilendiği için bu sonuçlarla karşılaşılmış olabilir.

Araştırma sonuçlarına göre flört ilişki süresi siber flört istismarına maruziyette istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir ($p=0,459$). Literatürde, siber flört istismarına maruziyetin romantik ilişkilerin uzunluğu ile ilişkisinin değerlendirilmesine yönelik araştırma bulguları farklılık göstermektedir. Bu araştırma bulgularını destekleyecek şekilde, Bakır (2019) çalışmasında da romantik ilişki sürelerinin siber flört istismarına maruziyetlerine göre anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır. İnce (2022) yaptığı çalışmada ise benzer şekilde, flört ilişki süresinin siber flört istismarına maruziyeti yordamamaktadır. Araştırma sonuçlarını destekleyici çalışmalar olsa da bu bulgulardan farklı sonuçlar olduğu görülmektedir. Kılınçer ve Tuzgöl-Dost (2013) araştırmalarında, flört ilişki süresi fazla olanların, ilişki süresi az olanlara göre daha yüksek düzeyde istismara maruz kaldıkları saptanmıştır. Kılınçer (2012) araştırmasında flört ilişki süresinin romantik ilişkide maruz kalınan istismar ile ilişkili olduğu bulunmuştur. Yeter (2022) araştırmasında ise, siber flört istismarına maruziyetin, ilişki süresi 2 yılı geçenlerde daha yüksek olduğu gösterilmiştir. Buna ek olarak, Van-Ouytsel ve arkadaşları (2016) çalışmasında, flört ilişkilerinde siber istismara maruz kalmanın, romantik ilişkinin uzunluğuyla ilişkili olduğunu belirtmişlerdir. Giordano ve arkadaşları (2010) ise, çalışmalarında romantik ilişki uzunluğu ile flört şiddeti arasında anlamlı bir ilişki olduğunu açıklamışlardır.

Romantik ilişki uzunluğunun güvenli bağlanma düzeyini artırıcı bir etkisi olduğu, ilişki süresi arttıkça, ilişki daha fazla anlam kazandıkça, genellikle artan güven, yakınlık ve bağlılık düzeyleriyle karşılaştığı düşünülmektedir (Johnson vd., 2015; Bakır, 2019). Ancak, daha ciddi ve anlamlı ilişkiler, etkileşimlerde ortaya çıkan istismar fırsatlarını da artırabilir. Fiziksel ve cinsel şiddet vakalarında ilişki uzunluğu önemli bir kriterdir (Novisky ve Peralta, 2015). Yine de ilişki süresi ile flört istismarına maruziyet olasılığı arasında pozitif bir korelasyon olduğu konusunda literatür hemfikir değildir. Bazı araştırmalar, yakın partner istismarının daha kısa ilişkileri olan birlikte yaşayanlar arasında daha yaygın olduğunu belirtmektedir (Johnson ve Ferraro, 2000).

Romantik ilişki süresinin siber flört istismarına maruziyet durumuyla ilişkisinin değerlendirilmesinde siber flört istismarının kendine özgü yapısının dikkate alınması gerektiği düşünülmektedir (İnce, 2022). Örneğin, siber flört istismarında failin konum ve zamansal olarak sınırlarının olmaması, istismar uygulayıcısının istismar mağduru ile temasını

kolaylaştırmaktadır (Kiriakidis ve Kavoura, 2010). Bu sebeplerle çevrimiçi ortamlarda yaşanan sınır ihlalleri içinde siber flört istismarında ilişki süresinin kısa ya da uzun oluşuyla ilişkili olmaması değerli bir bulgu olarak da değerlendirilebilir.

Araştırmada çalışmaya katılan öğrencilerin sigara/alkol/uyuşturucu madde kullanımlarının siber flört istismarına maruziyetlerine etkisinde, sigara kullanma değişkenine göre doğrudan saldırganlık alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p=0,202$). Ancak, izleme kontrol alt boyutunda ve siber flört istismar ölçeğinin toplam puanında sigara kullananların sigara kullanmayanlara göre puan ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklı ve büyüktür ($p=0,04$ ve $p=0,03$). Bir başka ifade ile, sigara kullanan öğrenciler kullanmayan öğrencilere göre izleme kontrol davranışlarına ve siber flört istismarına daha fazla maruz kalmaktadırlar. Alkol kullanım durumuna göre, yalnızca izleme kontrol alt boyutundaki puan ortalaması, alkol kullanmayanlara göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklı ve daha yüksektir ($p=0,029$). Yani alkol kullanan öğrenciler alkol kullanmayan öğrencilere göre daha fazla izleme kontrol davranışlarına maruz kalmaktadır. Öğrencilerin uyuşturucu kullanma durumuna göre siber flört istismar ölçeğinde doğrudan saldırganlık, izleme kontrol ve toplam ölçek puanında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p=0,089$). Gençlerin romantik ilişkide istismarı deneyimlemelerinde birçok risk faktörü bulunmaktadır (Kernberg, 2011). Yapılan meta-analiz sonuçlarına göre (Spencer vd., 2020; Yakubovich vd., 2018), mağduriyete ilişkin risk belirteçleri incelenmiş ve ergenlerin fiziksel flört şiddeti mağduriyetine yönelik en güçlü risk belirteçlerinin madde kullanımı olduğu vurgulanmıştır. Taquette ve Monteiro (2019), derleme makalelerinde ergenlerde flört şiddetinin sebeplerini ve sonuçlarını incelemişlerdir. Bu araştırma sonucunda, ergenlerin fiziksel olarak alkol ve madde bağımlılığı geliştirme ve riskli cinsel davranışlar sergileme olasılığının anlamlı olarak yüksek olduğu bulunmuştur. Şiddet içeren flört ilişkilerine dahil olmanın bir dizi yüksek riskli davranışla ilişkili olduğu belirtilmiştir (Van Ouytsel vd., 2017). Bu araştırma sonucunda sigara ve alkol kullanımının siber flört istismarına maruziyeti anlamlı ölçüde artırdığı bulunmuştur. Diğer araştırma sonuçlarıyla paralel olarak, alkol ve sigara kullanımının siber flört istismarı mağduriyetiyle neden benzersiz bir şekilde ilişkili olabileceğini ele alan araştırmalar oldukça sınırlıdır. Alıcı (2023), yaptığı tez çalışmasında siber flört istismarına maruz kalan üniversite öğrencilerinin sigara ve alkol içme davranışlarının arttığını bulgulamıştır. Sigara ve alkol kullanımı hem bir risk faktörü olabilir hem de istismarın bir sonucu olarak görülebilir. Üniversite öğrencilerinin teknoloji, alkol ve sigara kullanımının sık karşılaşılan bir durum olduğu (Subrahmanyam ve Greenfield, 2008) ve bu nedenle, bu tür mağduriyet ve diğer sıkıntı biçimleriyle baş etmenin yolu olarak alkol

ve sigara kullanımı tercih edilebilir. Bu sonuçlar açısından, romantik ilişkide istismara maruz kalan bireylerin daha fazla sigara ve alkol tükettiği söylenebilir.

Araştırma sonuçlarına göre anne ve baba eğitim düzeyi siber flört istismarına maruziyette istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p=0,053$ ve $p=0,252$). Bu araştırma sonuçları ile paralel olarak, Başgöl vd. (2022) hemşirelik öğrencileri ile yaptıkları çalışmada, öğrencilerin flört şiddeti tutumları ile anne ve babanın eğitim durumu değişkenleri arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Ayyıldız ve Taylan (2018) çalışmalarına göre ise, annenin eğitim düzeyinin düşük olması, öğrencilerde görülen flört istismarının fazla olması ile ilişkilidir. Ebeveynlerin eğitim seviyesi ve ekonomik durumu, flört şiddetini ortaya çıkaran önemli risk faktörleri olarak değerlendirilmektedir (Akcan, 2020; Akış vd., 2019; Aslan vd., 2008; Mihçioğur ve Karatay vd., 2018). Gelir düzeyiyle benzer şekilde, eğitim düzeyi açısından da siber flört istismarında anlamlı farklılıklar bulunmamasının nedeni, günümüzde dijital ortama erişimin farklı sosyoekonomik ve sosyokültürel gruplar arasında yaygınlaşması olabilir (İnce, 2022). Araştırmanın örneklemini bir vakıf üniversitesi öğrencilerinin oluşturması ve bu durumda, öğrencilerin anne baba eğitim düzeylerinin birbirine daha yakın olması ve aralarında büyük farklılıkların bulunmaması, bu araştırmada bu değişkenin anlamlı bir ilişki göstermemesi olarak değerlendirilebilir.

Araştırma sonuçlarına göre aile içi şiddete maruz kalma/tanık olma durumuyla siber flört istismarına maruz kalma arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmemiştir ($p=0,101$). Ancak, literatür, ailenin gençlerin ve genç yetişkinlerin sosyalleşme sürecinde önemli bir faktör olduğunu göstermektedir. Aile içi şiddete tanık olmanın, yetişkinlerin yakın ilişkilerinde şiddet mağduriyeti açısından önemli bir risk faktörü olduğu vurgulanmaktadır (Milletich vd., 2010; Black vd., 2010; Franklin ve Kercher, 2012). Celsi vd. (2021) ise araştırmasında ergenlik döneminde aile içi duygusal ve fiziksel istismar yaşamının hem kadın hem erkeklerde siber flört istismarı uygulama ve maruz bırakma olasılıklarını artırdığını ortaya koymuştur. Dolayısıyla, bu çalışma sonuçları literatürdeki bulgularla paralellik göstermemektedir.

Araştırma sonuçlarına göre kadınların Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği puanı ortalaması, erkeklerin Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği puanı ortalamasından anlamlı bir şekilde farklı ve büyüktür ($p=0,00$). Yani akıllı telefonlara bağımlılığı cinsiyet açısından değerlendirildiğinde kadınların akıllı telefonlara erkeklerden daha bağımlı olduğu sonucu ulaşılmıştır. Önceki epidemiyolojik göstergeler, üniversite öğrencilerinin %80'e yakınının her

gün akıllı telefon kullandığını ve günlük ortalama 5-7 saat akıllı telefonlarıyla geçirdiğini vurgulamıştır (Dikeç ve Kebapçı, 2018 ve Kibona ve Mgaya, 2015). Literatür incelendiğinde, bu araştırmadan elde edilen bulguyu destekleyen çalışmalara erişildiği görülmektedir (Chen vd., 2017; Deursen vd., 2015; Yang vd., 2022). Örneğin, Yelkenci-Özenir (2023) çalışmasında benzer şekilde, kız öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığı düzeyinin erkek öğrencilerinkine göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Chen vd. (2017) çalışmasında kızların akıllı telefon bağımlılık belirtilerinin erkeklere göre daha fazla olduğu sonucunu vurgulamıştır. Demirci vd. (2014) tarafından yapılan çalışmada ise, kız öğrencilerin aldıkları puan ortalamalarının erkeklerin puan ortalamalarına göre daha yüksek olduğu belirtilmiştir. Benzer şekilde, Süt vd. (2016) tarafından yapılan araştırmada, akıllı telefon bağımlılık ölçeğinde kadınların erkeklerden daha yüksek puan aldığı gözlemlenmiştir. Bu bulgular, yukarıdaki çalışmalardan elde edilen sonuçlarla uyumludur. Ancak literatürde, bu araştırmadan farklı bulgulara ulaşılan çalışmalar da mevcuttur. Akıllı telefon bağımlılığında cinsiyete göre farklılık bulunmadığını gösteren çalışmalar (Orucoğlu, 2020; Özmen, 2021; Özçakmak-Altınay, 2023) olduğu gibi, akıllı telefon bağımlılığının erkek öğrencilerde kızlara göre daha yüksek olduğunu gösteren çalışmalar da bulunmaktadır (Chiang, 2019; Buctot, 2020). Akıllı telefon bağımlılığı sıklıklarında cinsiyete ilişkin bu farklılıklar, ölçme araçlarının ve örneklem gruplarının farklılığından kaynaklanabilir. Bu araştırma sonucuna göre, kadın öğrencilerde daha fazla akıllı telefon bağımlılığı riskinin olması, erkek öğrencilerin bilgisayarlarda daha fazla vakit geçirmeleri ile ilişkili olabilir. Dolayısıyla, kadın öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığı risk eğilimlerinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olabileceği sonucuna varılabilir.

Araştırma bulgularına göre, romantik ilişki durumuna göre Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği puanları istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir ($p=0,028$). Flört ilişkisi olanların akıllı telefon bağımlılık düzeyinin, flört ilişkisi olmayanlardan daha düşük olduğu bulgusu, Kaplan (2022) tarafından yapılan bir araştırmada elde edilen sonuçlarla uyumludur. Çalışmada, katılımcıların günlük internet kullanımının %80,7'sinin günde 3 saatten daha fazla olduğu ve ilişkisi olan katılımcıların en yaygın internet kullanım amacının "flört ile konuşmak" olduğu belirlenmiştir. Evli ve bekar örneklemde akıllı telefon bağımlılığı ile ilişkilendirilebilecek diğer çalışmalar incelendiğinde farklı sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Şeker (2018) çalışmasında evli katılımcıların sosyal medya bağımlılık puanlarının bekar katılımcılardan daha yüksek olduğu bulgulanmıştır. Bülbül (2022) ise ilişki durumu flört/sevgili olan katılımcıların sosyal medya bağımlılık puanlarının evli katılımcılardan daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Akıllı telefonların kullanım nedenlerinin altında yatan birçok farklı faktör olabilir. Özellikle üniversite öğrencisi örneklemde akıllı telefon bağımlılığı ile

romantik ilişki varlığı arasındaki ilişkiyi anlamak için daha fazla çalışma yapılması gerekmektedir.

Araştırma bulgularına göre, Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ile Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($p<0,001$). Öğrencilerin akıllı telefon bağımlılık riskleri arttıkça benlik saygıları azalmaktadır. Literatürde özellikle davranışsal bağımlılık gruplarında bu bulguları destekleyen birçok çalışma bulunmaktadır (Dağlı ve Yüyen, 2022; Katra, 2021; Uzun vd., 2016; Sabırlı, 2018). Benlik saygısı düzeylerinin iyileştirilmesinin, bağımlılıklardan kurtulmada etkili olabileceği literatürde sıkça vurgulanmaktadır (Heidari vd., 2018; Chebli vd., 2023). Benzer şekilde, bağımlılığın da bireyin benlik saygısını düşürebileceği yönünde birçok araştırma bulgusu mevcuttur (Alhassan vd., 2018).

Alanyazında akıllı telefon bağımlılığı, internet bağımlılığı ve benlik saygısı arasında bir ilişki saptayan çalışmalar bulunmaktadır. Reisoğlu vd. (2013), 2200 üniversite öğrencisi ile gerçekleştirdikleri çalışmada benlik saygısı ile internet bağımlılığı arasında negatif yönlü bir ilişki saptamışlardır. Tohumcu (2018) çalışmasında ise akıllı telefon bağımlılığı puanı arttıkça benlik saygısının düştüğü sonucuna ulaşmıştır. Sfeir vd. (2023) yaptıkları çalışmada benlik saygısının, olumsuz duygusallık ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişkiye aracılık ettiği saptanmıştır. Şahin ve Kumcağz (2017), sosyal medya bağımlılığı ile benlik saygısı ve narsisizm arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla üniversite öğrencileri ile yaptıkları çalışmada; sosyal medya bağımlılığı ile benlik saygısı arasında negatif yönlü bir ilişki olduğunu saptamışlardır. Mohamed ve Mostafa (2020), hemşirelik öğrencileri ile yaptıkları çalışmada akıllı telefon bağımlılığı ile depresyon arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunduğunu belirtmiştir. Ding vd. (2022) tarafından yapılan bir meta analiz çalışması sonuçlarına göre, ergenlerin akıllı telefon bağımlılığı ile benlik saygısı arasında orta derecede negatif bir ilişki olduğu belirtilmiştir. Bu bulgu, benlik saygısının azalmasıyla akıllı telefon bağımlılığının ortaya çıkma olasılığının arttığını göstermektedir. Meral (2017) ise akıllı telefon bağımlılığı geliştiren kişilerin düşük benlik saygılarını örtmek için bir araç olarak kullandıklarını belirtmiştir.

Sfeir vd. (2023) yaptıkları çalışmada benlik saygısı, olumsuz duygusallık ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişkiye aracılık ettiği saptanmıştır.

Fortes ve Fernandes (2016) benlik saygısının gençler arasında telefon ve internet bağımlılığı arasındaki etkiyi incelemek amacıyla yaptıkları çalışmada benlik saygısı ile internet bağımlılığı arasında negatif yönlü bir ilişki olduğunu, telefon bağımlılığı ile benlik saygısı arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğunu ortaya koymuşlardır.

Yuchang vd. (2017) ise özsaygısı düşük olan ergenlerin genellikle sosyal etkileşimlerde dezavantajlı bir konumda olduklarını, daha az sosyal destek aldıklarını ve aşırı derecede yalnız hissetme olasılıklarının daha yüksek olduğunu bulmuşlardır. Bu bağlamda, özsaygısı düşük olan ergenlerde akıllı telefon bağımlılığı geliştirme olasılığının daha yüksek olduğu düşünülmektedir.

You vd. (2019) benlik saygısı düşük olan ergenlerin genellikle bilişsel çarpıtmalara ve uyumsuz duygusal düzenlemeye sahip olduklarını belirtmişlerdir (Billieux, 2012). Bu durum, daha yüksek sosyal kaygıya yol açmakta ve duygusal ilişkilerde güvence elde etmek için bu ergenlerin akıllı telefonları aşırı kullanma eğiliminde olduklarını göstermektedir. Bu bağlamda, benlik saygısının düzeltilmesinin, akıllı telefon bağımlılığı riskini azaltma potansiyeline sahip olduğu düşünülebilir.

Yıldırım vd. (2018) tarafından gerçekleştirilen bir çalışma, lise öğrencileri arasında internet bağımlılığı, gıda bağımlılığı ve benlik saygısı arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamış ve 14-18 yaş aralığındaki 378 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmanın sonuçları, gıda bağımlılığının internet bağımlılığı riskini güçlü bir şekilde yordadığını ortaya koymaktadır. Ayrıca, düşük benlik saygısı puanlarının yüksek internet bağımlılığı puanları ile ilişkilendirildiği gözlemlenmiştir. Bağımlılık düzeyi yüksek olan bireylerin anlamlı derecede düşük bir benlik saygısına sahip olduğu, internet bağımlılığı ile benlik saygısı arasında negatif bir ilişki bulunduğunu göstermektedir. Bu bağlamda akıllı telefon bağımlılığının kişilerin benlik saygısı düzeyleri üzerinde önemli etkilerinin olduğu araştırma bulgularınca da desteklenmekte ve sonuçlar literatürle paralellik göstermektedir.

Araştırma neticesinde, akıllı telefon bağımlılığı ile siber flört istismar maruziyetleri arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($p=0,001$). Bu sonuca göre, öğrencilerin akıllı telefon bağımlılıkları arttıkça siber flört istismarına maruz kalmaları da artmaktadır. Ayrıca, siber flört istismarı alt boyutları olan doğrudan saldırganlık ve izleme kontrol parametrelerine bakıldığında da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Teknolojik cihazlara bağımlılığın yaygınlığındaki artış ve bu cihazlarla uzun süreler boyunca zaman geçirilmesi,

sosyal ilişkilerin ve yüz yüze etkileşimin azalmasına ve yerini bu cihazlara bırakmasına neden olmuştur (Al-Kandari ve Al-Qashan, 2020; Lapierre ve Zhao, 2021). Linares vd. (2021) yaptıkları araştırmada, problemli telefon kullanımı ile partnerine yönelik kontrol ve izleme davranışı arasında ilişki olduğunu bulmuşlar, bu da benzer sonuçlar taşımaktadır. Aynı çalışma ayrıca, sorunlu telefon kullanımı ile siber flört istismarı arasında anlamlı bir korelasyon bulunduğunu ve sorunlu telefon kullanımının siber flört istismar uygulayıcılığını arttırdığını göstermektedir. Machimbarrena vd. (2018) çalışmasında ise siber flört istismar mağduriyeti ile problemli internet kullanımı arasında benzer yönlü bir ilişki gözlemlenmiştir. Mosley ve Lancaster (2019) araştırmasında ise internet kullanımının fazla olmasının siber flört istismar mağduriyetini arttırdığı bulunmuştur. Literatürde ve bu araştırma sonucunda da görüldüğü gibi, akıllı telefonlara bağımlılık arttıkça çevrimiçi ortamlarda maruz kalınan istismarın arttığı görülmektedir. Bu bulgulara ek olarak, akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin yükseldikçe şiddete eğilimin de arttığını gösteren çalışmaların sayısı da fazladır (Dikme, 2014; Kaplan, 2022; Mansuroğlu, 2016). Araştırma sonuçları gösteriyor ki, akıllı telefonlar ve internet sayesinde anlık kurulan iletişim teknolojisi gençleri daha erişilebilir hale getirmekte ve dolayısıyla kişilerarası istismar davranışlarına ve kontrol edici davranışlara da açık hale getirmektedir (Burke vd., 2011). Araştırma bulguları literatürdeki bulgularla paralellik göstermektedir.

Üniversitedeki gençlerde görülen bağımlılık sıklığı göz önüne alındığında, bahsedilen düşük öz kontrol eğilimi, kullanıcıların dürtüsel bir şekilde etkileşime girmelerine ve sonuçları doğru bir şekilde değerlendirmeden akıllı telefon bağımlılığına yol açabilir; bu da siber suçların kurbanı olma olasılığının artmasını gösteren çalışmalar vardır (Herrero vd., 2021). Aynı zamanda, bu durum, düşük öz kontrolün ötesinde siber istismar gibi potansiyel mağduriyetlere de daha duyarlı hale getirebilir. Ancak bu çalışmalar, siber suçlara uygulanan kavramsal çerçevenin tamamının, siber uzaya erişilen cihaza ve kullanıcının bu cihazı genel kullanımına da dayandığı gerçeğini genellikle dikkate almamaktadır. Bu bağlamda, cihazın kuralsız kullanımı, siber suç mağduriyeti açısından başlı başına bir risk faktörüdür ve bu durum, kullanıcının potansiyel siber suç mağduriyeti açısından önemli sonuçlar doğurur (Busch ve McCarthy, 2021). Bu nedenle, akıllı telefon kullanımı, kullanıcıların siber uzayda etkileşimde bulunmaları için muhtemelen tercih edilen cihaz olduğundan, özel bir öneme sahiptir. Akıllı telefonun kuralsız veya bağımlılık yaratan kullanımı, kullanıcının savunmasızlığının merkezi bir unsuru olabilir ve bu da onları siber suç mağduriyetine yatkın hale getirebilir. Son literatür, akıllı telefon bağımlılığı ile ilgili olarak, kullanıcıların kişilik özellikleri (düşük vicdanlılık ve uyumluluk) ve duygusal sağlıkları (yüksek depresif

semptomlar, olumsuz duygulanım vb.) gibi kişisel faktörlerin önemli olduğunu göstermektedir (Busch ve McCarthy, 2021).

Araştırma bulgusuna göre öğrencilerin benlik saygısı düzeyleri cinsiyet özelinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p=0,570$ ve $p=0,092$). Bu araştırma sonuçlarına benzer olarak, Altı (2022), Sabırlı (2018) ve Yıldırım (2016) çalışmalarında da benlik saygısı ile cinsiyet arasında anlamlı bir korelasyon bulunmamıştır. Benlik saygısının cinsiyete göre bir fark bulunamadığını gösteren geçmiş çalışmalar da mevcuttur (Kahriman, 2005; Baybek ve Yavuz, 2005). Benlik saygısı ve cinsiyet faktörünün arasında anlamlı fark olmadığını gösteren birçok çalışma olmasına rağmen (Yorra, 2014; Eriş ve İkiz, 2013; Yıldız ve Çapar, 2010), benlik saygısı ile cinsiyet ilişkisini inceleyen araştırmaların sonuçları arasında farklılıklar da görülmektedir. Bazı çalışmalarda erkeklerin kadınlara göre daha yüksek düzeyde benlik saygısına sahip oldukları bulunmuştur (Banappagoudar vd., 2022; Ibrahim, 2015; Güven, 2021). Buna karşılık, diğer araştırmalarda ise kadın öğrencilerin daha yüksek düzeyde benlik saygısına sahip olduğu belirtilmiştir (Saygılı vd., 2015; Türksöy, 2014). Bu tez çalışmasında ve diğer birçok araştırma sonucunda cinsiyet ve benlik saygısı düzeyleri arasında farklılık çıkmamasının birden çok sebebi olabilir. Ölçeklerin cinsiyetler arası farkları yakalayacak kadar hassas olmaması ve örneklemin cinsiyetler arasında normal dağılım gösterememesi, bu tür farklılıkların görünmemesine neden olabilir. Ancak, bu farklı araştırma bulguları, konunun karmaşıklığını yansıtmaktadır ve bu sebeplerle, benlik saygısı ile cinsiyet arasındaki ilişkiyi anlamak için daha fazla çalışma yapılması gereklidir.

Araştırma neticesinde, siber flört istismarına maruziyetin benlik saygısı üzerinde anlamlı ve negatif yönlü bir etkisi olduğu görülmektedir ($p=0,014$). Başka bir deyişle, siber flört istismarına maruziyet arttıkça benlik saygısı azalmaktadır. Fiziksel, psikolojik ve cinsel şiddetin sonuçlarıyla paralel olarak, çevrimiçi ortamda yaşanan flört istismarının da benlik saygısını olumsuz yönde etkilediğini gösteren birçok çalışma bulunmaktadır (Hancock vd., 2017; Bakır, 2019). Yıldırım (2016) çalışmasında flört ilişkisinde istismara uğrayan öğrencilerin benlik saygısının uğramayanlara göre daha düşük olduğu sonucunu vurgulamıştır. Bakır (2019) çalışmasında ise siber flört istismarına maruziyetin tüm alt boyutlarında benlik saygısı ile negatif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Benzer şekilde, Mermertaş (2020) tarafından yapılan araştırmada üniversite öğrencilerinde flört şiddeti, depresyon ve benlik saygısı arasındaki ilişki incelenmiş ve benlik saygısı ile flört istismarı arasında negatif yönlü bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öztürk (2021) ise üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada, flört istismarına maruziyetin artmasıyla benlik saygısının azaldığını

göstermektedir. Teknoloji, flört ilişkilerinde eşlerin birbirlerini aşağılama, küçümseme ve ısrarlı izleme gibi davranışlarını kolaylaştırmaktadır (Spitzberg ve Hoobler, 2002). Çünkü teknolojik cihazlar, insanların birbirlerine her zaman ve her yerden erişimini sağlar (Katz ve Aakhus, 2002). Bu erişim kolaylığı, siber istismarın artmasına ve bireylerin psikolojik sağlığını etkileyebilecek durumlar yaşamasına olanak tanır (Schneider vd., 2012).

Düşük benlik saygısı ile flört şiddeti uygulama ve flört şiddeti mağduru olma arasında bir ilişki olduğuna dair birçok çalışma bulunmaktadır (Shaw, 2009). Bu ilişki, genellikle flört şiddeti mağdurlarının, bu tür şiddete maruz kalmayan bireylere göre daha düşük bir benlik saygısına sahip olduğu şeklinde açıklanır (Bolívar-Suárez vd., 2021). Diaz-Aguado ve Martinez (2015) tarafından 4147 erkeğin katılımıyla yapılan çalışmada, benlik saygısı düşük olan erkeklerin erkek egemenliğini ve kadına yönelik şiddeti daha fazla savundukları ve sorunlara çözüm olarak şiddeti tercih ettikleri belirlendi. Bunların sonucunda da düşük benlik saygısı ile istismar/şiddet davranışlarının ilişkisini ortaya koymaktadır. Bu bulgulardan yola çıkarak araştırma sonucunda ulaşılan bulguların önceki araştırmalarla benzer sonuçlar elde edildiği görülmektedir.

Flört istismarının incelendiği çoğu çalışmada benlik saygısına odaklanılmıştır. Öte yandan, evli bireylerle bekar bireylerin benlik saygılarının kıyaslandığı çalışmaların sayısı fazla olmasına rağmen (Ceviz, 2009; Pekmezci, 2010; Parlar ve Yazıcı, 2017), flört ilişkisi olan ve olmayan genç örneklemdeki çalışmaların eksik olduğu görülmektedir. Genellikle, bu tür araştırmalar flört ilişkisi olanların benlik saygısına odaklanmıştır. Bu tez çalışmasında ise farklı bir yaklaşımla, mevcut durumda flört ilişkisi olmayanların benlik saygısı düzeyleri, halen flört ilişkisi olanlara göre karşılaştırılmıştır. Araştırma sonuçları, romantik ilişki durumunun benlik saygısı ile istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki gösterdiğini ortaya koymaktadır ($p=0,002$). Flört ilişkisi olmayanların benlik saygısı, flört ilişkisi olanların benlik saygısından daha düşüktür. Katılımcıların %62,2'sinin ($n=512$) mevcut bir ilişkisi olmadığı, %20,1'inin ($n=168$) ise hiç ilişki yaşamadığı belirlenmiştir.

Bu araştırmanın bulgularına karşın, Fisher vd. (2021) yaptıkları çalışmada, ilişkisi olmayan üniversite öğrencilerinin arkadaşlık ilişkilerine daha fazla yatırım yaptıklarını ve bu yatırımın arkadaşlık kalitesini ve öz saygıyı artırdığını göstermiştir. Sağlıklı arkadaşlık ilişkilerinin, sağlıklı romantik ilişkilerde olduğu gibi benlik saygısını olumlu yönde etkilediği belirtilmiştir. Benzer şekilde, romantik ilişkiler içindeki bireylerin, romantik ilişkisi

olmayanlara göre daha güçlü bir benlik saygısına sahip olduklarını gösteren çalışmalar da mevcuttur (Anthony vd., 2007).

Araştırma sonuçlarına göre, siber flört istismarının, Rosenberg Benlik Saygısı puanı üzerindeki etkisinde akıllı telefon bağımlılığının tam aracılık etkisi olduğu görülmektedir (Çizelge 4.16). Aracılık etkisinin istatistiksel açıdan anlamlılığına ilişkin bootstrap analizi sonuçlarına göre (Çizelge 4.17), siber flört istismarının, Rosenberg Benlik Saygısı puanı üzerindeki etkisinde akıllı telefon bağımlılığının tam aracılık etkisi olduğu belirtilmektedir (doğrudan etki= $p>0,05$). Bu bulgular, siber flört istismarının bireyin benlik saygısını etkilerken, bu etkinin akıllı telefon bağımlılığı aracılığıyla gerçekleştiğini göstermektedir. Sonuçlar, siber flört istismarına maruziyetin benlik saygısına etkisinde akıllı telefon bağımlılığının dolaylı olarak önemli bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Literatürdeki bulgulara ek olarak, bu çalışma siber flört istismarının benlik saygısına zarar verdiğini ve bu etkinin akıllı telefon bağımlılığı sayesinde yordandığını göstermektedir.

6. SONUÇLAR ve ÖNERİLER

Araştırmada öncelikle bağımlı değişkenlerin (siber flört istismarı ve benlik saygısı) katılımcıların cinsiyet, sosyal medyada geçirilen süre, flört ilişki süresi, aile içi şiddete uğrama durumu, kız/erkek kardeş sayısı, anne baba eğitim durumu ve sigara/alkol/uyuşturucu madde kullanma durumu ile ilişkisi incelenmiştir. Bundan sonra, flört ilişkisi olan ve olmayan katılımcıların benlik saygısı ve akıllı telefon bağımlılığı ilişkisi incelenmiştir. Ardından siber flört istismarı, benlik saygısı ve akıllı telefon bağımlılıklarının arasındaki ilişki incelenmiştir. Son olarak, çalışmanın birincil amacını test etmeye yönelik olarak siber flört istismar maruziyetinin benlik saygısı ile ilişkisinde akıllı telefon bağımlılığının aracı etkisi incelenmiştir.

Araştırmada erkek (399 kişi) ve kadın (438 kişi) cinsiyetinde katılımcıya ulaşılmıştır. Katılımcıların yarısı (%51,3) sosyal medyada 6 saatten fazla vakit geçirmektedir, katılımcılardan daha önce hiç flört ilişkisi olmayan öğrenciler katılımcıların beşte birini oluşturmaktadır. Katılımcıların siber flört istismarına maruziyetleri cinsiyet ($25,28 \pm 12,587$, $p=0,00$) ve sigara kullanma durumu ($25,28 \pm 12,58$, $p=0,04$) açısından farklılık gösterirken, sosyal medya kullanım süresi, aile içi şiddete uğrama durumu, anne-baba eğitim düzeyi, kız/erkek kardeş sayısı, alkol ve uyuşturucu madde kullanma durumu ve flört ilişki sürelerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Öğrencilerin, siber flört istismarına maruziyetleri, benlik saygısı düzeyleri ve akıllı telefon bağımlılıkları ile ilişkisinde anlamlı farklılık görülmektedir ($p<0,05$). Benlik saygısı düzeyleri cinsiyet ile ilişkisi incelenirken anlamlı bir farklılık görülmemesine ($18,24 \pm 5,71$, $p=0,92$) rağmen akıllı telefon bağımlılığı cinsiyet arasında anlamlı farklılık görülmektedir ($30,76 \pm 12,780$, $p=0,00$). Flört ilişkisi olan ve olmayan grupların benlik saygısı düzeyleri karşılaştırıldığında, benlik saygısı düzeylerinin flört ilişkisi olanlarda daha yüksek düzeyde görülmüştür ($19,05 \pm 5,71$, $p=0,28$). Son olarak araştırma sonuçlarına göre, siber flört istismarının, benlik saygısı puanı üzerindeki etkisinde akıllı telefon bağımlılığının tam aracılık etkisi olduğu görülmektedir ($\beta=-,007$). Bu sonuç gösteriyor ki, siber flört istismarı, bireyin benlik saygısını etkilerken, bu etki akıllı telefon bağımlılığı aracılığıyla gerçekleşmektedir.

Araştırma bulguları ışığında; araştırmacılara ve halk sağlığı hemşireliği alanında çalışmalar yapan klinisyen hemşirelere yönelik önerilere yer verilmiştir.

1. Üniversite öğrencilerinin henüz yeni tanıdığı bir alan olan siber istismarına yönelik; siber flört istismarını ve istismarcı davranışların belirtilerini açıklayan, istismarın olası sonuçlarını, risk ve koruyucu faktörleri açıklama amacıyla üniversite yayın organları aracılığıyla bilgilendirme broşürleri dağıtılabilir, online seminerler ile öğrencilere siber flört istismarı açıklanabilir. Bu amaçlar doğrultusunda araştırmacı tarafından hazırlanan broşür (Ek-9) çalışmanın gerçekleştirildiği vakıf üniversitesindeki öğrencilere e-posta ile gönderilecektir.
2. Üniversite öğrencilerinin siber flört istismarına maruz kalma riskini azaltmak için, akıllı telefonlarda geçirdikleri süreyi azaltmalarına yardımcı olabilecek çeşitli stratejiler sunulabilir. Bunlar arasında bilinçli telefon kullanımı, zaman sınırları belirleme, teknoloji detoksu, alternatif aktiviteler, sosyal bağlantıları güçlendirme ve sosyal medya uygulamalarının kullanımını kontrol etme gibi yöntemler bulunmaktadır. Bu stratejilerin öğrencilere aktarılması amacıyla üniversite yayın organları aracılığıyla bilgilendirme broşürleri dağıtılabilir.
3. Üniversite öğrencilerinin dijital iletişim araçlarının güvenli kullanımı, şiddet okuryazarlığı ve siber güvenlik konularını içeren çevrimiçi kaynaklar oluşturulabilir, örneğin; öğrencilere yönelik web siteleri, videolar, makaleler ve bilgilendirici içerikler ile çevrimiçi kaynaklar oluşturularak siber flört istismarı hakkında bilgi edinmelerini sağlanabilir.
4. Üniversite dışı farklı kurumlarla Siber Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi ile iş birliği yapılarak, kurumlar tarafından öğrencilere dijital iletişim araçlarının güvenli kullanımı, siber güvenlik ve siber flört şiddeti konularını içeren eğitimler verilmesi sağlanabilir.
5. Bu araştırma, bir vakıf üniversitesinde lisans ve önlisans öğrenim gören öğrencilerle yapılmıştır. Ancak, siber flört istismarına maruziyetin ergenlik döneminde geliştiği ve dolayısıyla lise öğrencilerini de etkilediği göz önüne alındığında, bu konunun lise öğrencileri üzerinde de çalışılması önemlidir. Okul sağlığı hemşireleri, psikolojik danışmanlık birimi ile iş birliği yaparak öğrencileri bilinçlendirebilir ve bu konuda destek sağlayabilirler.

6. Bu araştırma sonuçlarına göre akıllı telefon bağımlılıkları öğrencilerin benlik saygılarına da zarar vermektedir, üniversitelerde, öğrencilere akıllı telefon bağımlılığının benlik saygısı üzerindeki olumsuz etkilerini anlatan bilinçlendirme programları düzenlenebilir.
7. Temel sağlık hizmetleri kapsamında koruyucu/önleyici ruh sağlığı politikaları entegre edilerek, istismar davranışlarının ortak risklerini ve koruyucu faktörlerini hedef alan, üniversiteler temelli evrensel ve kapsamlı sağlıklı ilişki programlar geliştirilebilir.
8. Hemşireler, siber flört istismarı konusunda risk altındaki bireyleri izlemeli ve değerlendirmelidirler ayrıca hemşireler, siber flört istismarıyla ilgili araştırmalara katkıda bulunmalı ve bu alandaki gelişmelere açık olmalıdırlar. Bu sayede, daha etkili müdahale yöntemleri geliştirilebilir.
9. Bu çalışma yalnızca siber flört istismarı mağduriyetlerini değerlendirmekte siber flört istismar uygulayıcılarını içermemektedir. Siber flört istismarı şiddet doğası gereği ilişkide karşılıklı istismar edici davranışları içerebilir, sonraki çalışmalarda hem fail hem mağdur değerlendirilerek daha objektif veriler elde edilebilir.
10. Siber flört istismarı da diğer şiddet türleri gibi doğurduğu birçok olumsuz sonuçlar sebebi ile sosyal politikalarla caydırıcı cezalar almayı gerektiren önemli bir şiddet türüdür, istismarı caydırıcı sosyal politikalar geliştirilmesi adına şiddetsiz toplum dernekleri ile iş birliği yapılarak yasal düzenlemeler geliştirilebilir.

KAYNAKLAR

- Abbey, A. (2011). Alcohol's role in sexual violence perpetration: Theoretical explanations, existing evidence and future directions. *Drug and Alcohol Review*, 30(5), 481-489.
- Acharya, J. P., Acharya, I. & Waghrey, D. (2013). A study on some psychological health effects of cell-phone usage amongst college going students. *International Journal of Medical Research & Health Sciences*, 2(3), 388-394.
- Ackard, D.M. and Neumark-Sztainer, D. (2002). Date violence and date rape among adolescents: Associations with disordered eating behaviors and psychological health. *Child Abuse and Neglect*, 26 (5), 455-473.
- Adler, A. (1984). *Yaşama sanatı*. (K. Şipal, Çev.). İstanbul: Say Yayınları.
- Akbulut, N. (2022). *Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumlarının ebeveyn kabul red algıları, romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançları ve toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarına göre yordanması* (Yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi, İzmir.
- Akcan, G. (2020). Flört şiddeti: Psikopatolojik bir değerlendirme. *Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 5(2), 72-87.
- Aker, S., Şahin, M. K., Sezgin, S. & Oğuz, G. (2017). Psychosocial factors affecting smartphone addiction in university students. *Journal of Addictions Nursing*, 28(4), 215-219.
- Akış, N., Korkmaz, N. H., Taneri, P. E., Özkaya, G. & Güney, E. (2019). Üniversite öğrencilerinde flört şiddeti sıklığı ve etkileyen etmenler. *Estüdam Halk Sağlığı Dergisi*, 4(3), 294-300.
- Albikawi A. and Zainab F. (2023). Anxiety, depression, self-esteem, internet addiction and predictors of cyberbullying and cybervictimization among female nursing university students: a cross sectional study. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20,5: 4293.
- Alfano V. and Guarino M. (2023). The effect of self-esteem on the spread of a pandemic. A cross-country analysis of the role played by self-esteem in the spread of the COVID-19 pandemic. *Social Science Medicine Journal*, 20,1. doi: 10.1016/j.socscimed.2023.115866.
- Alghamdi S.A., Aljaffer M.A., Alahmari F.S., Alasiri A.B., Alkahtani A.H., Alhodayris F.S. & Alhusaini B.A. (2023). The impact of low self-esteem on academic achievement and the behaviors related to it among medical students in Saudi Arabia. *Saudi Medicine Journal*. 44(6):613-620.
- Alhassan, A.A., Alqadhib, E.M., Taha, N.W., Alahmari, R.A., Salam, M., & Almutairi, A.F. (2018). The relationship between addiction to smartphone usage and depression among adults: A cross sectional study. *BMC Psychiatry*, 18, 1-8.

- Alıcı, H. (2023). *Kurbanların gözünden üniversite öğrencilerinin flört ilişkilerinde dijital şiddet* (Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Alkış, N. (2016). Bayes yapısal eşitlik modellemesi: Kavramlar ve genel bakış. *Gazi İktisat ve İşletme Dergisi*, 2(3), 105-116.
- Al-Kandari, Y.Y. and Al-Sejari, M.M. (2021). Social isolation, social support and their relationship with smartphone addiction. *Information, Communication & Society Journal*, 24(13), 1925-1943.
- Almansour, A.M. (2023). Self-esteem among nursing students at a public university in Saudi Arabia: A cross-sectional study. *Belitung Nursing Journal*. 28;9(4):377-383. doi:10.33546/bnj.2750.
- Alosaimi F.D., Alyahya H. & Alshahwan H. (2016). Smartphone addiction among university students in Riyadh. Saudi Arabia. *Saudi Medical Journal*, 37(6):675.
- Alotaibi, M.S., Fox, M., Coman, R., Ratan, Z.A. & Hosseinzadeh, H. (2022). Smartphone addiction prevalence and its association on academic performance, physical health, and mental well-being among university students in Umm Al-Qura University (UQU), Saudi Arabia. *International Journal of Environmental Research And Public Health*, 19(6), 3710.
- Altı, D. (2022). *Üniversite öğrencilerinde internet bağımlılığının bağlanma stilleri ve benlik saygısıyla ilişkisi* (Yüksek Lisans tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul.
- Altıparmak, İ. B. (2018). Sosyal öğrenmenin aile içi şiddete etkisi. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(34), 233-262.
- Angelone, D. J., Mitchell, D. & Grossi, L. (2014). Men's perceptions of an acquaintance rape the role of relationship length, victim resistance, and gender role Attitudes. *Journal of Interpersonal Violence*, 1-26.
- Annoni A.M., Petrocchi S. & Camerini A.L. (2021). The re- lationship between social anxiety, smartphone use, dispositional trust, and problematic smartphone use: A moderated mediation model. *International Journal of Environmental Research And Public Health*, 18(5):2452.
- Aranda-López, M., Fuentes-Gutiérrez, V. & García-Domingo, M. (2017). No sin mi Smartphone: Elaboración y validación de la Escala de Dependencia y Adicción al Smartphone (EDAS). *Terapia psicológica*, 35(1), 35-45.
- Archer, J. (2000). Sex differences in aggression between heterosexual partners: A meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, 126(5), 651.
- Aslan, D., Vefikuluçay Yılmaz, D., Zeyneloğlu, S., Erdost, T., Temel, F. (2008). *Ankara'da iki Hemşirelik Yüksekokulu'nun birinci ve dördüncü sınıflarında okuyan öğrencilerin flört şiddetine maruz kalma, flört ilişkilerinde şiddet uygulama durumlarının ve bu konudaki görüşlerinin saptanması araştırması*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi.

- Bacıoğlu, S. D. (2023). Genç Yetişkinlerde siber flört şiddeti kategorilerini yordayan risk faktörlerinin incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (57), 151-176.
- Bağımlılıkla Mücadele Yüksek Kurulu, (BMYK), (2024). Ankara. Erişim tarihi: 05.03.2024. Url: <https://bmyk.gov.tr/TR-67183/davranissal-bagimlilik.html>.
- Baker, C. K. and Carreño, P. K. (2016). Understanding the role of technology in adolescent dating and dating violence. *Journal of Child and Family Studies*, 25(1), 308-320.
- Banappagoudar, S., Ajetha, D. S., Parveen, A., Gomathi, S., Subashini, S. P. & Malhotra, P. (2022). Self-Esteem of Undergraduate Nursing Students: A Cross-Sectional Study. *International Journal of Special Education*, 37(3), 4500-4510.
- Bandura, A. (1973). *Aggression: A social learning analysis*. Prentice-Hall.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs, NJ, US: Prentice-Hall, Inc.
- Baron, R.M. and Kenny, D.A. (1986). The moderator-mediator variable distinction in social psychological research –conceptual, strategic, and statistical considerations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 51 (6), 1173-1182
- Başgöl, Ş., Doğan-Özdemir, N.G., Karadeniz, C. (2023). Hemşirelik öğrencilerinin aile içi şiddet farkındalıklarının flört şiddetine etkisi. *Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 32(1):27-36.
- Baumeister R.F., Campbell J.D., Krueger J.I. & Vohs K.D. (2003). Does high self-esteem cause better performance, interpersonal success, happiness, or healthier lifestyles? *Psychology Science Public Interest*. 4: 1–44.
- Baumeister, R. F. and Tice, D. M. (1985). Self-esteem and responses to success and failure: Subsequent performance and intrinsic motivation. *Journal of Personality*, 53(3), 450-467.
- Baumeister, R. F. and Vohs, K. D. (2018). Revisiting our reappraisal of the (surprisingly few) benefits of high self-esteem. *Perspectives on Psychological Science*, 13(2), 137-140.
- Baybek, H. ve Yavuz, S. (2005). Muğla Üniversitesi öğrencilerinin benlik saygılarının incelenmesi. *Muğla Üniversitesi Dergisi*. Bahar: 73-95.
- Bayramova, S., ve Aksan, G. (2022). Flört şiddeti ve ebeveynlik stilleri arasındaki ilişki: Üniversite öğrencileri. *Toplum Ekonomi ve Yönetim Dergisi*, 3(2), 169-199.
- Bennett, D.C., Guran, E. L., Ramos, M. C. & Margolin, G. (2011). College students' electronic victimization in friendships and dating relationships: Anticipated distress and associations with risky behaviors. *Violence and Victims*, 26(4), 410- 429.

- Benyamini, Y., Leventhal, H. & Leventhal, E.A. (2004). Self-rated oral health as an independent predictor of self-rated general health, self-esteem and life satisfaction. *Social Science & Medicine*, 59, 1109-1116.
- Bermudez, L.G., Yu, G., Lu, L., Falb, K., Eomkham, J., Abdella, G. & Stark, L. (2019). HIV risk among displaced adolescent girls in Ethiopia: the role of gender attitudes and self-esteem. *Prevention Science*, 20, 137-146.
- Bayhan, P. ve Işıtan, S. (2010). Ergenlik döneminde ilişkiler: akran ve romantik ilişkilere genel bakış. *Aile ve Toplum*, 11: 5: 20.
- Bhattacharya, S., Bashar, M. A., Srivastava, A., & Singh, A. (2019). Nomophobia: No mobile phone phobia. *Journal of Family Medicine And Primary Care*, 8(4), 1297-1300.
- Bianchi, A. and Phillips, J. G. (2005). Psychological predictors of problem mobile phone use. *Cyberpsychology & Behavior*, 8(1), 39-51.
- Billieux, J. (2012). Problematic use of the mobile phone: A literature review and a pathways model. *Current Psychiatry Reviews*, 8(4), 299-307.
- Billieux, J., Maurage, P., Lopez-Fernandez, O., Kuss, D. J. & Griffiths, M.D. (2015). Can disordered mobile phone use be considered a behavioral addiction? An update on current evidence and a comprehensive model for future research. *Current Addiction Reports*, 2(2), 156-162.
- Black D. S., Sussman S. & Unger J. B. (2010). A further look at the intergenerational transmission of violence: Witnessing interparental violence in emerging adulthood. *Journal of Interpersonal Violence*, 25, 1022–1042.
- Boisvert, S., Poulin, F. & Dion, J. (2023). Romantic relationships from adolescence to established adulthood. *Emerging Adulthood*, 11(4), 947-958.
- Bolívar-Suárez, Y., Gómez, J. A.M., Yanez-Peñuñuri, L. Y., Anaconda, C.A.R. & Gómez, A.M.G. (2022). Self-esteem, Body Image, and Dating Violence in Colombian Adolescents and Young Adults. *Journal of Interpersonal Violence*, 37(13-14). <https://doi.org/10.1177/0886260521994588>.
- Bonache, H., Gonzalez-Mendez, R. & Krahé, B. (2019). Adult attachment styles, destructive conflict resolution, and the experience of intimate partner violence. *Journal of Interpersonal Violence*, 34(2), 287-309.
- Borrajó, E., Gámez-Guadix, M. & Calvete, E. (2015). Cyber dating abuse: Prevalence, context, and relationship with offline dating aggression. *Psychological Reports*, 116(2), 565-585.
- Borrajó, E., Gámez-Guadix, M., Pereda, N. & Calvete, E. (2015). The development and validation of the cyber dating abuse questionnaire among young couples. *Computers in Human Behavior*, 48, 358-365.

- Bowlby, J. (1973). *Attachment and loss. Vol. 2: Separation: anxiety and anger*. New York, NY: Basic Books.
- Bragazzi, N. L., Re, T.S. & Zerbetto, R. (2019). The relationship between nomophobia and maladaptive coping styles in a sample of Italian young adults: Insights and implications from a cross-sectional study. *JMIR Mental Health*, 6(4), e13154.
- Branson, M. and March, E. (2021). Dangerous dating in the digital age: Jealousy, hostility, narcissism, and psychopathy as predictors of Cyber Dating Abuse. *Computers in Human Behavior*, 119.
- Breiding M. J., Basile K. C., Smith S. G., Black M. C. & Mahendra R. R. (2015). Intimate partner violence surveillance: Uniform definitions and recommended data elements, version 2.0. *Atlanta: National Center for Injury Prevention and Control, Centers for Disease Control and Prevention*. <https://www.cdc.gov/violenceprevention/pdf/ipv/intimatepartnerviolence.pdf>.
- Brennan, K. A. and Bosson, J. K. (1998). Attachment-style differences in attitudes toward and reactions to feedback from romantic partners: An exploration of the relational bases of self-esteem. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 24(7), 699-714.
- Brennan, K. A. and Morris, K. A. (1997). Attachment styles, self-esteem, and patterns of seeking feedback from romantic partners. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 23(1), 23-31.
- Brennan, P. L., Schutte, K. K. & Moos, R. H. (2010). Patterns and predictors of late-life drinking trajectories: a 10-year longitudinal study. *Psychology of Addictive Behaviors*, 24(2), 254.
- Bronfenbrenner, B., Urie, L. & Evans, G. (2000). Developmental science in the 21st century: Emerging questions, theoretical models, research designs and empirical findings. *Social Development*. 1:115-125.
- Buctot, D. B., Kim, N. & Kim, J. J. (2020). Factors associated with smartphone addiction prevalence and its predictive capacity for health-related quality of life among Filipino adolescents. *Children and Youth Services Review*, 110, 104758.
- Bugay, A. ve Çok, F. (2015). Romantik ilişkilerde şiddet ve istismar. *Okul Psikolojik*, 15.
- Burke, S. C., Wallen, M., Vail-Smith, K. & Knox, D. (2011). Using technology to control intimate partners: An exploratory study of college undergraduates. *Computers in Human Behavior*, 27(3), 1162–1167. <http://dx.doi.org/10.1016/j.chb.2010.12.010>.
- Bülbül,Ö. (2022). *Romantik ilişkisi olan bireylerin sosyal medya bağımlılık düzeyleri, ilişki doyumu ve depresyon düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Capaldi, D.M., Shortt, J.W., & Kim, H.K. (2005). A life span developmental systems perspective on aggression toward a partner. *Family psychology: The art of the science*, 141-167.

- Caridade S.E., Sousa H. F.P. & Dinis M.A.P. (2020). Cyber and offline dating abuse in a portuguese sample: prevalence and context of abuse. *Behavioral Science (Basel)*, 5;10(10):152.
- Casale, S. and Fioravanti, G. (2017). Shame experiences and problematic social networking sites use: An unexplored association. *Clinical Neuropsychiatry*, 14, 44-48.
- Casale, S., Fioravanti, G., Benucci, S. B., Falone, A., Ricca, V. & Rotella, F. (2022). A meta-analysis on the association between self-esteem and problematic smartphone use. *Computers in Human Behavior*, 134, 107302.
- Celsi, L., Paleari, F. G. & Fincham, F. D. (2021). Adverse childhood experiences and early maladaptive schemas as predictors of cyber dating abuse: an actor-partner interdependence mediation model approach. *Frontiers in psychology*, 12, 591
- Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (2015). Teen Dating Violence. http://www.cdc.gov/violenceprevention/intimatepartnerviolence/teen_dating_violence.html
- Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (2017). Alcohol and public health. *Atlanta, GA: CDC*. <https://www.cdc.gov/alcohol/fact-sheets/binge-drinking.htm>
- Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (2021). Intimate Partner Violence. <https://www.cdc.gov/violenceprevention/intimatepartnerviolence/index.html>
- Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (2022). Preventing Intimate Partner Violence. <https://www.cdc.gov/violenceprevention/intimatepartnerviolence/fastfact.html>
- Ceviz, F.H. (2009). *Orta yaş ve yaşlılıkta dindarlık, mistik tecrübe ve benlik saygısı* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi.
- Cha, S.S. and Seo, B.K. (2018). Smartphone use and smartphone addiction in middle school students in Korea: Prevalence, social networking service, and game use. *Health Psychology Open*, 5(1), 2055102918755046.
- Chan, K.L., Straus, M.A., Brownridge, D.A., Tiwari, A. & Leung, W.C. (2008). Prevalence of dating partner violence and suicidal ideation among male and female university students worldwide. *Journal of Midwifery & Women's Health*, 53(6), 529–537.
- Chebli, H., Azraf, F., Berrada, H., Sabir, M. & El Omari, F. (2023). Self-Esteem and Addictions. *SAS J Med*, 9, 941-944.
- Cheever, N., Rosen, L. & Carrier, L.M. (2014). Out of sight is not out of mind: The impact of restricting wireless mobile device use on anxiety levels among low, moderate and high users. *Computers in Human Behavior*, 2014;37: 290-297.

- Chen, B., Liu, F., Ding, S., Ying, X., Wang, L., & Wen, Y. (2017). Gender differences in factors associated with smartphone addiction: a cross-sectional study among medical college students. *BMC psychiatry*, 17, 1-9.
- Chen, C., Zhang, K. Z., Gong, X., Zhao, S. J., Lee, M. K. & Liang, L. (2017). Understanding compulsive smartphone use: An empirical test of a flow-based model. *International Journal of Information Management*, 37(5), 438-454.
- Choi, S. W., Kim, D. J., Choi, J. S., Ahn, H., Choi, E. J., Song, W.Y. & Youn, H. (2015). Comparison of risk and protective factors associated with smartphone addiction and Internet addiction. *Journal of behavioral addictions*, 4(4), 308-314.
- Chung, J. E., Choi, S.A., Kim, K.T., Yee, J., Kim, J. H., Seong, J.W. & Gwak, H. S. (2018). Smartphone addiction risk and daytime sleepiness in Korean adolescents. *Journal of Paediatrics and Child Health*, 54(7), 800-806.
- Clayton, R.B., Leshner, G. & Almond, A. (2015). The extended iSelf: The impact of iPhone separation on cognition, emotion, and physiology. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 20(2), 119-135.
- Coker, A.L., Smith, P.H., Thompson, M.P., McKeown, R.E., Bethea, L. & Davis, K.E. (2002). Social support protects against the negative effects of partner violence on mental health. *Journal of Women's Health & Gender-Based Medicine*, 11(5), 465-476.
- Collins, N.L. (1996). Working models of attachment: Implications for explanation, emotion, and behavior. *Journal Of Personality and Social Psychology*, 71(4), 810.
- Collins, W.A., Welsh, D.P. & Furman, W. (2009). Adolescent romantic relationships. *Annual Review of Psychology*, 60, 631-652.
- Connolly, J. and McIsaac, C. (2011). Romantic relationships in adolescence. *Social development: Relationships in Infancy, Childhood, and Adolescence*, 3, 180-203.
- Cooper, M. L. (2002). Alcohol use and risky sexual behavior among college students and youth: evaluating the evidence. *Journal of Studies on Alcohol, Supplement*, (14), 101-117.
- Coopersmith, S. (1967). *The antecedents of self-esteem*. W. H. Freeman and Company.
- Corinne, D.F. and Marci, F. H. (2007). Electronic media, violence, and adolescents: An emerging public health problem. *Journal of Adolescent Health*, 41, 1-5.
- Couture, S., Fernet, M. & Hébert, M. (2021). A cluster analysis of dynamics in adolescent romantic relationships. *Journal of Adolescence*, 89, 203-212.

- Cramer, D. (2003). Facilitativeness, conflict, demand for approval, self-esteem, and satisfaction with romantic relationships. *The Journal of psychology*, 137(1), 85-98.
- Curun, F. ve apkın, M. (2014). Romantik kıskanılığın bağlanma stilleri, benlik saygısı, kişilik özellikleri ve evlilik doyumu açısından yordanması. *Psikoloji Çalışmaları*, 34(1), 1-22.
- Cutbush, S., Williams, J., Miller, S., Gibbs, D. & Clinton-Sherrod, M. (2012). *Electronic dating aggression among middle school students: Demographic correlates and associations with other types of violence*. https://www.rti.org/sites/default/files/resources/apha12_cutbush_poster.pdf
- Cyr, B., Berman, S.L. & Smith, M.L. (2015). The role of communication technology in adolescent relationships and identity development. *Child & Youth Care Journal*, 44, 79-92.
- ağan, . ve Koca, B. (2020). Evaluation of High School Students' Smartphone Addiction and Insomnia Level. *Journal of Turkish Sleep Medicine*, 7.
- akır-Koçak, Y. ve ztürk-Can, H. (2019). *Flört şiddeti: Tanımı, sınıflaması ve değerlendirmesi*. Toplumsal Cinsiyet ve Kadın. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri.
- Çuhadaroğlu F (1986) *Adolesanlarda Benlik Saygısı*. (Uzmanlık Tezi), Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı, Ankara
- Dağlı, D.A. ve Yüyen, M.N. (2022). Davranışsal bağımlılıklar ve hemşirelik yaklaşımı. *Bağımlılık Dergisi*, 24(1), 104-112.
- Davey, S. and Davey, A. (2014). Assessment of smartphone addiction in Indian adolescents: A mixed method study by systematic-review and meta-analysis approach. *International Journal of Preventive Medicine*, 5(12), 1500.
- De Puy, J., Hamby, S.L. & Lindemuth, C. (2015). Teen Dating Violence in French-Speaking Switzerland: Attitudes and Experiences. *International Journal of Conflict and Violence*, 8(2):305-15.
- Deković, M. and Meeus, W. (1997). Peer relations in adolescence: Effects of parenting and adolescents' self-concept. *Journal of Adolescence*, 20(2), 163-176.
- Demirtaş, E.T. ve Sümer, Z.H. (2022). Psikolojik, fiziksel ve cinsel flört şiddetini ölçmek: beliren yetişkinlerin flört şiddeti yaşantıları. *Humanistic Perspective*, 4(2), 408-432.
- Diaz-Aguado, M. J. and Martinez, R. (2015). Types of adolescent male dating violence against women, self-esteem, and justification of dominance and aggression. *Journal of Interpersonal Violence*, 30(15), 2636-2658.
- Dikeç, G. ve Kebapçı, A. (2018). Smartphone addiction level among a group of university students. *Bağımlılık Dergisi*, 19(1), 1-9.

- Dikme, E. (2014). *Meslek lisesi öğrencilerinin internet bağımlılıklarının çeşitli değişkenler bağlamında incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Dikmen, H.A., Özyayın T. & Yılmaz, S.D. (2018). Üniversitedeki kadın öğrencilerde yaşanan flört şiddeti ile anksiyete ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişki. *ACU Sağlık Bilimleri Dergisi*, 9(2):170-6.
- Dilek, H. (2007). *Farklı eğitim programlarına devam eden lise II. sınıf öğrencilerinin benlik saygısı ile anne babalarının benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi.
- Ding, Y., Wan, X., Lu, G., Huang, H., Liang, Y., Yu, J. & Chen, C. (2022). The associations between smartphone addiction and self-esteem, self-control, and social support among Chinese adolescents: A meta-analysis. *Front Psychology Journal*, 7;13:1029323.
- Doğrucan, A. ve Yıldırım, Z. (2020). Kadına yönelik aile içi şiddet üzerine bir inceleme. *Hacettepe üniversitesi sosyal bilimler dergisi*, 2(2), 122-138.
- Dolgin, K.G. (2014). *Ergenlik Psikolojisi*. (D. Özen, Çev.). Kaknüs Yayınları.
- Don, B.P., Girmey, Y.U. & Hammond, M.D. (2019). Low self-esteem predicts indirect support seeking and its relationship consequences in intimate relationships. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 45(7), 1028-1041.
- Donnellan, M.B., Assad, K.K., Robins, R.W. & Conger, R.D. (2007). Do negative interactions mediate the effects of negative emotionality, communal positive emotionality, and constraint on relationship satisfaction? *Journal of Social and Personal Relationships*, 24, 557-573.
- Doré, C. (2017). Self-esteem: Concept analysis. *Recherche en soins infirmiers. Nursing Research*, 129(2), 18-26.
- Doumas, D., Pearson, C., Elgin, J. & McKinley, L. (2008). Adult attachment as a risk factor for intimate partner violence: the “mispairing” of partners’ attachment styles. *Journal of Interpersonal Violence*, 23, 616-634. 124.
- Draucker, C.B. and Martsolf, D. S. (2010). The role of electronic communication technology in adolescent dating violence. *Journal of Child and Adolescent Psychiatric Nursing*, 23(3), 133-142.
- Durak, H.Y. (2019). Investigation of nomophobia and smartphone addiction predictors among adolescents in Turkey: Demographic variables and academic performance. *The Social Science Journal*, 56(4), 492-517.
- Duval, A., Lanning, B.A. & Patterson, M.S. (2020). A systematic review of dating violence risk factors among undergraduate college students. *Trauma, Violence, & Abuse*, 21(3), 567-585.

- Elhai J.D., Yang, H. & Fang, J. (2020). Depression and anxiety symptoms are related to problematic smartphone use severity in Chinese young adults: Fear of missing out as a mediator. *Addictive behaviors*, 101:105962.
- Elhai, J.D., Levine, J.C. & Hall, B.J. (2019). The relationship between anxiety symptom severity and problematic smartphone use: A review of the literature and conceptual frameworks. *Journal of Anxiety Disorders*, 62, 45-52.
- Elhai, J.D., Dvorak, R.D., Levine, J.C. & Hall, B.J. (2017). Problematic smartphone use: A conceptual overview and systematic review of relations with anxiety and depression psychopathology. *Journal of affective disorders*, 207, 251-259.
- Elhai, J.D., Levine, J. C., Dvorak, R. D. & Hall, B. J. (2016). Fear of missing out, need for touch, anxiety and depression are related to problematic smartphone use. *Computers in Human Behavior*, 63, 509-516.
- Enez-Darcin, A., Kose, S., Noyan, C.O., Nurmedov, S., Yılmaz, O. & Dilbaz, N. (2016). Smartphone addiction and its relationship with social anxiety and loneliness. *Behaviour & Information Technology*, 35(7), 520-525.
- Er, S., Murat, M., Yılmaz, S. & Buzlu, S. (2022). Associations between knowledge level and attitudes towards cyber-dating abuse and dating violence in nursing students. *Nurse Education Today*, 119, 105551.
- Eriş, Y. ve İkiz, F. E. (2013). Ergenlerin benlik saygısı ve sosyal kaygı düzeyleri arasındaki ilişki ve kişisel değişkenlerin etkileri. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(6), 179-193.
- Erol, R.Y. and Orth, U. (2014). Development of self-esteem and relationship satisfaction in couples: Two longitudinal studies. *Developmental Psychology*, 50(9), 2291.
- Erol, R.Y. and Orth, U. (2011). Self-esteem development from age 14 to 30 years: a longitudinal study. *Journal of Personality and Social Psychology*, 101(3), 607.
- Eslek, D., Kızıltepe, R. & Yılmaz-Irmak, T. (2021). Flört şiddetini anlamak: Nitel bir çalışma. *Türk Psikoloji Yazıları*, 24(48), 53- 67.
- Exner-Cortens, D., Eckenrode, J. & Rothman, E. (2013). Longitudinal associations between teen dating violence victimization and adverse health outcomes. *Pediatrics*, 131(1), 71-78.
- Fennell, M. (1997). Low self-esteem: A cognitive perspective. *Behav Cognitive Psychother*, 25, 1–25.
- Fernández-González, L., Orue, I., González-Cabrera, J., Machimbarrena, J.M. & Calvete, E. (2023). The protective role of dispositional mindfulness on cyber dating abuse: A 6-month longitudinal study. *Journal of Interpersonal Violence*, 38(15-16), 9086-9104.

- Fidan, F. ve Yeşil, Y. (2018). Nedenleri ve sonuçları itibarıyla flört şiddeti. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 16-24.
- Fielder, R.L., Walsh, J.L., Carey, K.B. & Carey, M.P. (2013). Predictors of sexual hookups: A theory-based, prospective study of first-year college women. *Archives of Sexual Behavior*, 42, 1425–1441.
- Fincham, F.D. and Bradbury, T.N. (1993). Marital satisfaction, depression, and attributions: a longitudinal analysis. *Journal of Personality and Social Psychology*, 64(3), 442.
- Fischer, J. and Wiersma, J. (2012). Romantic relationships and alcohol use. *Current Drug Abuse Reviews*, 5(2), 98-116.
- Fortes, L. and Fernandes M. (2016). The effect of mobile and internet addiction on self-esteem among adolescents. *International Journal of English Language, Literature Humanities*, 4(9), 200-209.
- Foshee, V.A., Benefield, T., Suchindran, C., Ennett, S.T., Bauman, K.E., Karriker-Jaffe, K. J., McNaughton Reyes, H.L. & Mathias, J. (2009). The development of four types of adolescent dating abuse and selected demographic correlates. *Journal of Research on Adolescence*, 19(3), 380-400.
- Foshee, V.A., Benefield, T.S., Ennett, S.T., Bauman, K.E. & Suchindran, C. (2004). Longitudinal predictors of serious physical and sexual dating violence victimization during adolescence. *Preventive Medicine*, 39(5), 1007-1016.
- Franklin, C.A. and Kercher, G.A. (2012). The intergenerational transmission of intimate partner violence: Differentiating correlates in a random community sample. *Journal of Family Violence*, 27, 187–199.
- Gardner, H. and Davis, K. (2014). *App kuşağı*. (Ü. Şensoy, Çev.). Optimist Yayın Dağıtım.
- Giordano, P.C., Soto, D.A., Manning, W.D. & Longmore, M.A. (2010). The characteristics of romantic relationships associated with teen dating violence. *Social Science Research*, 39(6), 863-874.
- Goodman, A. (1990). Addiction: definition and implications. *British journal of addiction*, 85(11), 1403-1408.
- Gover, A. R., Kaukinen, C. & Fox, K.A. (2008). The relationship between violence in the family of origin and dating violence among college students. *Journal of Interpersonal Violence*, 23, 1667–1693.
- Gracia-Leiva, M., Puente-Martínez, A., Ubillos-Landa, S., González-Castro, J. L. & Páez-Rovira, D. (2020). Off-and online heterosexual dating violence, perceived attachment to parents and peers

and suicide risk in young women. *International journal of environmental research and public health*, 17(9), 3174.

Grant, J. E., Lust, K. & Chamberlain, S. R. (2019). Problematic smartphone use associated with greater alcohol consumption, mental health issues, poorer academic performance, and impulsivity. *Journal of Behavioral Addictions*, 8(2), 335-342.

Grant, J.E., Potenza, M.N., Weinstein, A. & Gorelick, D.A. (2010). Introduction to behavioral addictions. *The American Journal of Drug and Alcohol Abuse*, 36(5): 233-241.

Gressard, L.A., Swahn, M.H. & Tharp, A.T. (2015). A first look at gender inequality as a societal risk factor for dating violence. *American Journal of Preventive Medicine*, 49(3), 448–457.

Griffiths, M. (2013). Social networking addiction: Emerging themes and issues. *Journal of Addiction Research & Therapy*, 4(5).

GSMA, (2020). The Mobile Economy 2020. GSM Association. https://www.gsma.com/solutions-and-impact/connectivity-for-good/mobile-economy/wp-content/uploads/2020/03/GSMA_MobileEconomy2020_Global.pdf.

Gugliandolo, M. C., Costa, S., Kuss, D. J., Cuzzocrea, F. & Verrastro, V. (2019). Technological addiction in adolescents: The interplay between parenting and psychological basic needs. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 00156-4.

Gündüz, Ö. (2019). *İlişkisel kültürel kurama dayalı programın üniversite öğrencisi kadınların flört şiddeti tutumlarına, çatışma çözmelerine, ilişkilerine etkisi* (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi. Ankara.

Güven, H. (2021). *Romantik ilişkilerde psikolojik iyi oluş düzeylerinin benlik saygısı ve yaşam doyumu üzerindeki rolü* (Yüksek lisans tezi). Haliç üniversitesi, İstanbul.

Hamamcı, Z. ve Esen-Çoban, A. (2010). Dysfunctional relationship beliefs of late adolescence in adjustment to university. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2, 300–304.

Hamby, S., Sugarman, D.B. & Boney-McCoy, S. (2006). Does questionnaire format impact reported partner violence rates? An experimental study. *Violence and Victims*, 21(4), 507-518.

Hancock, K., Keast, H. & Ellis, W. (2017). The impact of cyber dating abuse on self- esteem: The mediating role of emotional distress. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 11(2).

Harned, M. S. (2001). Abused women or abused men? An examination of the context and outcomes of dating violence. *Violence and victims*, 16(3), 269-285.

Haug, S., Castro, R. P., Kwon, M., Filler, A., Kowatsch, T. & Schaub, M. P. (2015). Smartphone use and smartphone addiction among young people in Switzerland. *Journal of behavioral addictions*, 4(4), 299-307.

- Hazan, C. and Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal Of Personality and Social Psychology*, 52(3), 511.
- Hébert, M., Blais, M., & Lavoie, F.: Prevalence of teen dating victimization among a representative sample of high school students in Quebec. *Int. J. Clin. Health Psychol.* 2017; 17.
- Heidari, M., Ghodusi, M., Bathaei, S. A. & Shakeri, K. (2018). Self-esteem and locus of control in the initial and final stages of drug withdrawal among addicts attending rehabilitation centers. *Addictive Disorders & Their Treatment*, 17(2), 92-97.
- Hemşirelik Yönetmeliği, (2010). Türkiye: Sağlık Bakanlığı. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/yonetmelik/7.5.13830-ek-2%20ve%203.htm>.
- Herrero, J., Andrea, T., Pep, V., Antonio H., Francisco, J., Rodríguez, R. & Alberto, U. (2021). Smartphone addiction and cybercrime victimization in the context of lifestyles routine activities and self-control theories: the user's dual vulnerability model of cybercrime victimization. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 18, 7: 3763.
- Hinduja, S. and Patchin, J. W. (2021). Digital dating abuse among a national sample of u.s. youth. *Journal of Interpersonal Violence*, 36(23-24), 11088-11108.
- Ho, C. S., Lempers, J. D. & Clark-Lempers, D. S. (1995). Effects of economic hardship on adolescent self-esteem: A family mediation model. *Adolescence*, 30(117), 117.
- Hsieh, Y. P., Shen, A. C. T., Wei, H. S., Feng, J. Y., Huang, S. C. Y. & Hwa, H. L. (2016). Associations between child maltreatment, PTSD, and internet addiction among Taiwanese students. *Computers in Human Behavior*, 56, 209-214.
- Hutteman, R., Hennecke, M., Orth, U., Reitz, A.K. & Specht, J. (2014). Developmental tasks as a framework to study personality development in adulthood and old age. *European Journal of Personality*, 28, 267– 278.
- Ibrahim, R.H. (2015). Assessment of self-esteem among nursing students. *Assessment*, 16.
- İnce, E. H. (2022). *Erken dönem uyum bozucu şemalar ve dijital flört şiddeti arasındaki ilişkide olumlu duygu düzenleme güçlüğü ve olumsuz duygu düzenleme güçlüğü'nün aracı rolü* (Yüksek Lisans Tezi). Işık Üniversitesi, İstanbul.
- Jaffar, R., Jehangir, F. & Muhammad, I. (2021). Romantic relationship and self esteem: the role of self esteem in prediction of relationship satisfaction, romanticism, and emophilia. *Journal of Clinical & Developmental Psychology*, 3(3).
- Jang, K. S., Hwang, S. Y. & Choi, J. Y. (2008). Internet addiction and psychiatric symptoms among Korean adolescents. *Journal of School Health*, 78(3), 165-171.

- Jouriles, E. N., Choi, H. J., Rancher, C. & Temple, J. R. (2017). Teen dating violence victimization, trauma symptoms, and revictimization in early adulthood. *Journal of Adolescent Health*, 61(1), 115-119.
- Kahriman, İ. (2005). Karadeniz Teknik Üniversitesi Trabzon Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin benlik saygıları ve atılganlık düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *CÜ Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 9(1):24-32. 25.
- Kahraman-Bakar, B. (2022). ‘‘Akıllı Telefon Bağımlılığı’’. Alkol Madde Kullanım Bozuklukları ve Davranışsal Bağımlılıklar. Ed. (Barış YILBAŞ, Halil İbrahim ÖZTÜRK). Akademisyen Kitabevi.
- Kaplan, G. (2022). *Gençlerde dijital flört şiddetinin toplumsal cinsiyet algısı ve internet bağımlılığı ile ilişkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Karadağ, G., Güner, İ., Çuhadar D. & Uçan, Ö. (2008). Gaziantep Üniversitesi Yüksekokulu hemşirelik öğrencilerinin benlik saygıları. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 3:29-42.
- Karagülle, A.E. ve Çaycı, B. (2014). Ağ toplumunda sosyalleşme ve yabancılaşma. *Turkish Online Journal Of Design Art And Communication*, 4(1), 1-9.
- Karatay, M., Karatay, G., Baş, N.G. & Baş, K. (2018). Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine ilişkin tutum ve davranışları. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 27(1), 62-71.
- Katerndahl D. A., Burge S. K., Ferrer R. L., Becho J. & Wood R. (2019). Predictors of perceived need for and actual action taking among women in violent relationships. *Journal of Interpersonal Violence*, 34(16), 3344–3371.
- Katra, H. (2021). Egzersiz yapan bireylerde egzersiz bağımlılığı ve benlik saygısı. *Bağımlılık Dergisi*, 22(4), 370-378.
- Katz, J. E. and Aakhus, M. (2002). *Perpetual contact: Mobile communication, private talk, public performance*. Cambridge University Press.
- Kauffman, J. M. and Landrum, T. J. (2015). *Duygusal ve davranışsal bozukluğu olan çocukların ve gençlerin özellikleri* (Ed. S. Kaner, Çev.). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kaukinen, C. (2014). Dating violence among college students: The risk and protective factors. *Trauma, Violence and Abuse*, 15(4), 283-296.
- Kaur, P., Dhir, A., Chen, S. & Rajala, R. (2016). Flow in context: Development and validation of the flow experience instrument for social networking. *Computers in Human Behavior*, 59, 358-367.
- Kernberg, O. (2011). *Sapıklıklarda ve kişilik bozukluklarında saldırganlık*. (B. Büyükbakkal, Çev.). Metis Yayınları.

Kimter, N. (2008). *Benlik saygısı ve dindarlık ilişkisi*. (Doktora Tezi). Uludağ Üniversitesi, Bursa

Kibona, L. and Mgya, G. (2015). Smartphones effects on academic performance of higher learning students. *Journal of Multidisciplinary Engineering Science and Technology*, 2(4), 777-784.

Kiekens, W.J., Baams, L., Fish, J.N. & Watson, R.J. (2021). Associations of relationship experiences, dating violence, sexual harassment, and assault with alcohol use among sexual and gender minority adolescents. *Journal of Interpers Violence*, 37(17-18).

Kim, D. H., Bassett, S. M., Takahashi, L. & Voisin, D. R. (2018). What does self-esteem have to do with behavioral health among low-income youth in Chicago? *Journal of Youth Studies*, 21(8), 999-1010.

Kim, E., Cho, I. & Kim, E. J. (2017). Structural equation model of smartphone addiction based on adult attachment theory: Mediating effects of loneliness and depression. *Asian Nursing Research*, 11 (2), 92-97.

Kim, H.J., Min, J.Y. & Kim, H.J. (2017). Accident risk associated with smartphone addiction: A study on university students in Korea. *Journal of behavioral addictions*, 6(4):699-707.

Kim, M. O., Kim, H., Kim, K., Ju, S., Choi, J. & Yu, M. I. (2015). Smartphone addiction:(focused depression, aggression and impulsion) among college students. *Indian Journal of Science and Technology*, 8(25).

Kim, Y.J., Jang, H.M., Lee, Y. (2018). Effects of internet and smartphone addictions on depression and anxiety based on propensity score matching analysis. *International journal of Environmental research and public health*,15(5):859.

King, A.L.S., Valença, A.M., Silva, A.C., Sancassiani, F., Machado, S. & Nardi, A.E. (2013). "Nomophobia": Impact of cell phone use interfering with symptoms and emotions of individuals with panic disorder compared with a control group. *Clinical practice and epidemiology in mental health*, 10, 28.

Király, O., Griffiths, M. D., Urbán, R., Farkas, J., Kökönyei, G., Elekes, Z. & Demetrovics, Z. (2014). Problematic Internet use and problematic online gaming are not the same: Findings from a large nationally representative adolescent sample. *Cyberpsychology, Behavior and Social Networking*, 17(12), 749-754.

Kuster, F., Orth, U. & Meier, L. L. (2013). High self-esteem prospectively predicts better work conditions and outcomes. *Social Psychological and Personality Science*, 4(6), 668-675.

Kwon, Y.S. and Paek, K.S. (2016). The influence of smartphone addiction on depression and communication competence among college students. *Indian Journal of Science and Technology*, 9(41).

Ladikli, N. ve Cömert, I.T. (2023). Siber flört şiddeti mağdurları ve faillerinde şiddete yönelik tutum ve sorumluluk algısı. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(21), 186-211.

- Lane, H. Y., Chang, C. J., Huang, C. L. & Chang, Y. H. (2021). An investigation into smartphone addiction with personality and sleep quality among university students. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(14), 7588.
- Lang F.R., Reschke F.S. & Neyer F.J. (2006). *Social relationships, transitions, and personality development across the life span*. Handbook of personality development. Mahwah: Lawrence Erlbaum.
- Lapierre, M.A. and Zhao, P. (2021). Smartphones and social support: Longitudinal associations between smartphone use and types of support. *Social Science Computer Review*, 40(3), 831-843.
- Lara, L. (2020). Cyber dating abuse: Assessment, prevalence, and relationship with offline violence in young Chileans. *Journal of Social and Personal Relationships*, 37(5), 1681-1699.
- Leen, E., Sorbring, E., Mawer, M., Holdsworth, E., Helsing, B. & Bowen, E. (2013). Prevalence, dynamic risk factors and the efficacy of primary interventions for adolescent dating violence: An international review. *Aggression and violent behavior*, 18(1), 159-174.
- Leisring, P. A. and Giumetti, G.W. (2014). Sticks and stones may break my bones, but abusive text messages also hurt. *Partner Abuse*, 5(3), 323-341.
- Li, G. R., Sun, J., Ye, J. N., Hou, X. H., & Xiang, M. Q. (2023). Family functioning and mobile phone addiction in university students: Mediating effect of loneliness and moderating effect of capacity to be alone. *Frontiers in Psychology*, 14, 1076852.
- Lichter, E. L. and McCloskey, L. A. (2004). The Effects of Childhood Exposure to Marital Violence on Adolescent Gender-Role Beliefs and Dating Violence. *Psychology of Women Quarterly*, 28(4), 344-357.
- Lin, T. T., Chiang, Y. H. & Jiang, Q. (2015). Sociable people beware? Investigating smartphone versus nonsmartphone dependency symptoms among young Singaporeans. *Social Behavior and Personality: an international journal*, 43(7), 1209-1216.
- Linares R., Aranda M., Garcí'a-Domingo M., Amezcua T., Fuentes V. & Moreno-Padilla M (2021). Cyber-dating abuse in young adult couples: Relations with sexist attitudes and violence justification, smartphone usage and impulsivity. *Plus One*, 16(6), 1-19.
- Linden-Carmichael, A.N., Lau-Barraco, C. & Kelley, M. L. (2016). College student dating partner drinking profiles: Differences in relationship functioning and relationship-specific alcohol expectancies. *Substance Use & Misuse*, 51, 840-852.
- Lopez-Fernandez. O., Honrubia-Serrano, L., Freixa-Blanxart, M. & Gibson, W. (2013). Prevalence of problematic mobile phone use in British adolescents. *Cyberpsychology Behavioral Social Network*, 17(2):91-8.

- Lormand, D. K., Markham, C. M., Peskin, M. F., Byrd, T. L., Addy, R. C., Baumler, E. & Tortolero, S. R. (2013). Dating violence among urban, minority, middle school youth and associated sexual risk behaviors and substance use. *Journal of school health*, 83(6), 415-421.
- Lu, G. L., Ding, Y. M., Zhang, Y. M., Huang, H. T., Liang, Y. P. & Chen, C. R. (2021). The correlation between mobile phone addiction and coping style among Chinese adolescents: a meta-analysis. *Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health*, 15, 1-11.
- Lu, Y., Van Ouytsel, J., Walrave, M., Ponnet, K. & Temple, J. R. (2018). Cross- sectional and temporal associations between cyber dating abuse victimization and mental health and substance use outcomes. *Journal of Adolescence*, 65, 1-5.
- Lucas, R. E. and Dyrenforth, P. S. (2005). The myth of marital bliss? *Psychological Inquiry*, 16(2/3), 111-115.
- Luciano, E.C. and Orth, U. (2017). Transitions in romantic relationships and development of self-esteem. *Journal of personality and Social Psychology*, 112(2), 307.
- Machimbarrena, J. M., Calvete, E., Fernández-González, L., Álvarez-Bardón, A., Álvarez-Fernández, L. & González-Cabrera, J. (2018). Internet risks: An overview of victimization in cyberbullying, cyber dating abuse, sexting, online grooming and problematic internet use. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 15(11), 2471.
- Makepeace, J. M. (1981). Courtship violence among college students. *Family relations*, 97-102.
- Maldonada, R.C., Watkins, L.E. & DiLillo, D. (2014). The interplay of trait anger, childhood physical abuse, and alcohol consumption in predicting intimate partner aggression. *Journal of Interpersonal Violence*, 30, 1112–1127.
- Mann, M.M., Hosman, C.M., Schaalma, H.P. & De Vries, N.K. (2004). Self-esteem in a broad-spectrum approach for mental health promotion. *Health Education Resource*, 19: 357–372.
- Mansuroğlu, S. (2016). *Ergenlerde İnternet Bağımlılığı ve Şiddete Eğilim Düzeylerinin Belirlenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Hatay.
- Mao, Y., Yang, R., Bonaiuto, M., Ma, J. & Harmat, L. (2020). Can flow alleviate anxiety? The roles of academic self-efficacy and self-esteem in building psychological sustainability and resilience. *Sustainability*, 12(7), 2987.
- Marcos, V., Gancedo, Y., Castro, B. & Selaya A. (2020). Dating violence victimization, perceived gravity in dating violence behaviors, sexism, romantic love myths and emotional dependence between female and male adolescents. *Revista Iberoamericana de Psicología y Salud*, 11(2), 132–145.
- Marcus, R.F. and Swett, B. (2002). Violence and intimacy in close relationships. *Journal Of Interpersonal Violence*, 17(5), 570-586.

- Marganski, A. and Melander, L. (2018). Intimate partner violence victimization in the cyber and real world: Examining the extent of cyber aggression experiences and its association with in-person dating violence. *Journal of Interpersonal Violence*, 33(7), 1071-1095.
- Marigold, D.C., Holmes, J.G. & Ross, M. (2007). More than words: Reframing compliments from romantic partners fosters security in low self-esteem individuals. *Journal of Personality and Social Psychology*, 92(2), 232.
- Marshall, L.L. and Rose, P. (1988). Family-based violence and courtship abuse. *Journal of Consulting and Development*, 66, 414-418.
- Marshall, S. L., Parker, P. D., Ciarrochi, J. & Heaven, P. C. (2014). Is self-esteem a cause or consequence of social support? A 4-year longitudinal study. *Child development*, 85(3), 1275-1291.
- McArthur, J., Blais, J. & Ternes, M. (2024). Digital Dating Abuse: An Application of the Theory of Planned Behavior. *Journal of Interpersonal Violence*, 39(5-6), 1308-1326.
- McCarthy, M. H., Wood, J. V. & Holmes, J. G. (2017). Dispositional pathways to trust: Self-esteem and agreeableness interact to predict trust and negative emotional disclosure. *Journal of Personality and Social Psychology*, 113(1), 95.
- McDonough, T. A. (2010). A policy capturing investigation of battered women's decisions to stay in violent relationships. *Violence and Victims*, 25(2), 165-184.
- McHugh, M. and Frieze, I.H. (1997). The measurement of gender-role attitudes: A review and commentary. *Psychology of Women Quarterly*, 21(1), 1-16.
- McIsaac, C., Connolly, J., McKenney, K. S., Pepler, D. & Craig, W. (2008). Conflict negotiation and autonomy processes in adolescent romantic relationships: An observational study of interdependency in boyfriend and girlfriend effects. *Journal of Adolescence*, 31(6), 691-707.
- Melander, L.A. (2010). College students' perceptions of intimate partner cyber harassment. *Cyberpsychology, behavior, and social networking*, 13(3), 263-268.
- Meral, D. (2017). *Orta Öğretim Öğrencilerinde Akıllı Telefon Bağımlılığının Yalnızlık, Yaşam Doyumu ve Bazı Kişisel Özellikler Bakımından İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Erzincan Üniversitesi, Erzincan.
- Mermertaş, A. (2020). *Üniversite öğrencilerinde flört şiddeti, depresyon ve benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi.) Haliç Üniversitesi, İstanbul.
- Milletich, R. J., Kelley, M. L., Doane, A. N. & Pearson, M. R. (2010). Exposure to interparental violence and childhood physical and emotional abuse as related to physical aggression in undergraduate dating relationships. *Journal of Family Violence*, 25, 627-637.

Mihçioğur, S. ve Akın, A. (2015). Flört şiddeti: Şiddetli sevgi. *Sağlık ve Toplum*, 2, 9-15.

Minaz, A. ve Bozkurt, Ö. Ç. (2017). Üniversite öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin ve kullanım amaçlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(21), 268-286.

Mohamed, S.M. and Mostafa, M.H. (2020). Impact of smartphone addiction on depression and self-esteem among nursing students. *Nursing Open*, 19;7(5):1346-1353.

Monteiro, A.P., Guedes, S. & Correia, E. 2023Cyber dating abuse in higher education students: self-esteem, sex, age and recreational time online. *Social Sciences*, 12(3):139.

Morelli, M., Bianchi, D., Chirumbolo, A. & Baiocco, R. (2018). The cyber dating violence inventory. Validation of a new scale for online perpetration and victimization among dating partners. *European Journal of Developmental Psychology*, 15(4), 464-471.

Mosley, M.A. and Lancaster, M. (2019). Affection and Abuse: Technology Use in Adolescent Romantic Relationships. *The American Journal of Family Therapy*, 47(11), 1-15.

Moss, B.F. and Schwebel, A.I. (1993). Defining intimacy in romantic relationships. *Family Relations*, 42(1), 31-37.

Mulford, C. and Giordano, P.C. (2008). Teen dating violence: A closer look at adolescent romantic relationships. *National Institute of Justice Journal*, 261(1), 31-40.

Mund, M., Finn, C., Hagemeyer, B., Zimmermann, J. & Neyer, F. J. (2015). The dynamics of self-esteem in partner relationships. *European Journal of Personality*, 29(2), 235-249.

Muñoz-Fernández, N., Sánchez-Jiménez, V., Rodríguez-deArriba, M. L., Nacimiento-Rodríguez, L., Elipe, P. & Del Rey, R. (2023). Traditional and cyber dating violence among adolescents: Profiles, prevalence, and short-term associations with peer violence. *Aggressive Behavior*, 49(3), 261-273.

Murphy, C. M. and Hoover, S. A. (1999). Measuring emotional abuse in dating relationships as a multifactorial construct. *Violence and victims*, 14(1), 39-53.

Murray, S. L., Holmes, J. G. & Griffin, D. W. (2000). Self-esteem and the quest for felt security: how perceived regard regulates attachment processes. *Journal of Personality and Social Psychology*, 78(3), 478.

Mülazım, Ö. (2012). *The Role of gender, self-esteem, self-consciousness, and social self-efficacy on adolescent shyness* (Yüksek Lisans Tezi). Middle East Technical University, Ankara.

Nakajima, Ş. (2021). *Şiddetin Gölgesinde İlişkilerin Karanlık Kuyuları*. İnkılap Kitabevi. İstanbul.

- Nakken, C. (2009). *The addictive personality: Understanding the addictive process and compulsive behavior*. Simon and Schuster.
- Nelson, L. J. (2020). The theory of emerging adulthood 20 years later: A look at where it has taken us, what we know now, and where we need to go. *Emerging Adulthood*, 9(3), 179-188.
- Neyer, F. J., Wrzus, C., Wagner, J. & Lang, F. R. (2011). *Principles of relationship differentiation*. European Psychologist.
- Offenhauer, P. and Buchalter, A. (2011). *Teen dating violence: A literature review and annotated bibliography*. USA: Federal Research Division.
- O'Leary, K.D., Slep, A.M.S., Avery-Leaf, S. & Cascardi, M. (2008). Gender differences in dating aggression among multiethnic high school students. *Journal of Adolescent Health*, 42(5), 473-479.
- Orth, U. and Luciano, E. C. (2015). Self-esteem, narcissism, and stressful life events: Testing for selection and socialization. *Journal of Personality and Social Psychology*, 109(4), 707.
- Orth, U., Robins, R. W. & Widaman, K. F. (2012). Life-span development of self-esteem and its effects on important life outcomes. *Journal of Personality and Social Psychology*, 102, 1271-1288.
- Orth, U., Robins, R.W. & Roberts, B.W. (2008). Low self-esteem prospectively predicts depression in adolescence and young adulthood. *Journal of Personality and Social Psychology*, 95: 695-708.
- Orth, U., Trzesniewski, K. H. & Robins, R. W. (2010). Self-esteem development from young adulthood to old age: A cohort-sequential longitudinal study. *Journal of Personality and Social Psychology*, 98, 645-658.
- Özlem, U., Yıldırım, V. & Erman, U. (2016). Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu olan ergenlerde sosyal medya kullanım alışkanlıkları ve sosyal medya bağımlılığı, benlik saygısı ve algılanan sosyal destek ilişkisi. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*, 10(3), 142-147.
- Öztürk, I.H. (2021). *Üniversite öğrencilerinde flört şiddetinin benlik saygısı ve bağlanma biçimleri ile arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul.
- Panova, T., & Carbonell, X. (2018). Is smartphone addiction really an addiction? *Journal of behavioral addictions*, 7(2), 252-259.
- Parlar, H. ve Yazıcı, S.G. (2017). Evli ve bekar yetişkinlerin genel öz-yeterlik ve benlik saygılarının incelenmesi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16:31.
- Pathak, V.R. and Mhaske, R.S. (2017). Loneliness and anxiety among mobile phone addicted college students. *Indian Journal of Health and Well-Being*, 8(10), 1174-1177.
- Pekmezci, G.U. (2010). *Hemşirelerin örgütsel bağlılıkları ile öz yeterlilik algısı arasındaki ilişkiler* (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi.

- Peterka-Bonetta, J., Sindermann, C., Elhai, J. D. & Montag, C. (2019). Personality associations with smartphone and internet use disorder: A comparison study including links to impulsivity and social anxiety. *Frontiers In Public Health*, 7, 453335.
- Petry, N. M., Rehbein, F., Gentile, D. A., Lemmens, J. S., Rumpf, H. J., Mößle, T. & O'Brien, C. P. (2014). An international consensus for assessing internet gaming disorder using the new DSM-5 approach. *Addiction*, 109(9), 1399-1406.
- Pflieger, J.C. and Vazsonyi, A.T. (2006). Parenting processes and dating violence: The mediating role of self-esteem in low-and high-SES adolescents. *Journal of Adolescence*, 29(4), 495-512.
- Picard, P. (2007). Tech abuse in teen relationships. *Chicago, IL: Teen Research Unlimited*. https://www.breakthecycle.org/sites/default/files/pdf/survey-lina-tech_2007.pdf.
- Polat, O. (2016). Şiddet. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22(1), 15-34.
- Próspero, M. (2007). Mental health symptoms among male victims of partner violence. *American Journal of Men's Health*, 1(4), 269-277.
- Qudah, M. F. A., Albursan, I. S., Bakhiet, S. F. A., Hassan, E. M. A. H., Alfnan, A. A., Aljomaa, S. S. & AL-khadher, M.M.A. (2019). Smartphone addiction and its relationship with cyberbullying among university students. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 17, 628-643.
- Rahim, N.A.A., Siah, Y.H., Tee, X.Y. & Siah, P.C. (2021). Smartphone addiction: its relationships to personality traits and types of smartphone use. *International Journal of Technology in Education and Science*, 5(1), 128-140.
- Ramiro, M.T., Teva, I., Bermúdez, M.P. & Buela-Casal, G. (2013). Social support, self-esteem and depression: relationship with risk for sexually transmitted infections/HIV transmission. *International Journal of Clinical and Health Psychology*, 13(3), 181-188.
- Rapoza, K.A. and Baker, A.T. (2008). Attachment style, alcohol, and childhood experience of abuse: an analysis of physical violence in dating couples. *Violence and Victims*, 23, 52-65.
- Ratan, Z.A., Parrish, A.M. & Time, S.B. (2021). Smartp- hone addiction and associated health outcomes in adult populations: a systematic review. *International Journal Of Environmental Research And Public Health*, 2021;18(22):12257.
- Reed, L.A., Tolman, R.M. & Ward, L.M. (2017). Gender matters: Experiences and consequences of digital dating abuse victimization in adolescent dating relationships. *Journal of Adolescence*, 59, 79-89.

- Reed, L.A., Ward, L.M., Tolman, R.M., Lippman, J.R. & Seabrook, R.C. (2021). The association between stereotypical gender and dating beliefs and digital dating abuse perpetration in adolescent dating relationships. *Journal of Interpersonal Violence*, 36(10).
- Reisoğlu, İ., Gedik, N. & Göktaş, Y. (2013). Öğretmen adaylarının özsayı ve duygusal zekâ düzeylerinin problemlı internet kullanımıyla ilişkisi. *Eğitim ve Bilim*, 38(170).
- Reitz, A. K., Zimmermann, J., Hutteman, R., Specht, J. & Neyer, F. J. (2014). How peers make a difference: The role of peer groups and peer relationships in personality development. *European Journal of Personality*, 28(3), 279-288.
- Reitzes, D. C., and Mutran, E. J. (2006). Self and health: Factors that encourage self-esteem and functional health. *Journals of Gerontology: Series B: Psychological Sciences and Social Sciences*, 61.
- Reyes, H.L.M., Foshee, V.A., Niolon, P. H., Reidy, D.E. & Hall, J. E. (2015). Gender role attitudes and male adolescent dating violence perpetration: Normative beliefs as moderators. *Journal of Youth and Adolescence*, 1-11
- Rice, K.G. and Mulkeen, P. (1995). Relationships with parents and peers: A longitudinal study of adolescent intimacy. *Journal of Adolescent Research*, 10(3), 338-357.
- Richins, M. L. and Chaplin, L. N. (2015). Material parenting: How the use of goods in parenting fosters materialism in the next generation. *Journal of Consumer Research*, 41(6), 1333-1357.
- Richter, J. and Finn, C. (2021). Transactions between self-esteem and perceived conflict in romantic relationships: A 5-year longitudinal study. *Plos One*, 16(4), e0248620.
- Riggs, D. S. and O'Leary, K. D. (1989). *A theoretical model of courtship aggression*. M. A. Pirog-Good ve J. E. Stets (Ed.), *Violence in dating relationships: Emerging social issues içinde* (ss: 53–71). Connecticut: Praeger Publishers.
- Rill, L., Baiocchi, E., Hopper, M., Denker, K. & Olson, L. N. (2009). Exploration of the relationship between self-esteem, commitment, and verbal aggressiveness in romantic dating relationships. *Communication Reports*, 22(2), 102-113.
- Robins, R.W., Trzesniewski, K.H., Tracy, J.L., Gosling, S.D. & Potter, J. (2002). Global self-esteem across the life span. *Psychology and Aging*, 17, 423-434. doi: 10.1037/0882- 7974.17.3.423.
- Rodríguez-Domínguez, C., Durán-Segura, M. & Martínez-Pecino, R. (2018). Ciberagresores en el noviazgo adolescente y su relación con la violencia psicológica, el sexismo y los celos. *Health and Addictions*, 18 (1), 17-27.
- Rosaline, S. and Johnson, S. (2020). Continued usage and dependency of smartphones. *International Journal of Cyber Behavior, Psychology and Learning*, 10(1), 41-53.

- Rosenberg, M. (1965). *Society and adolescent self-image*. New Jersey:Princeton University Press, USA.
- Sabırlı, B. (2018). *Üniversite öğrencilerindeki akıllı telefon kullanım sıklığının benlik saygısı ve çeşitli değişkenlerle ilişkisi* (Yüksek Lisans Tezi) Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.
- Salerno, A., Tosto, M. & Antony, S. D. (2015). Adolescent sexual and emotional development: The role of romantic relationships. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 174, 932-938.
- Saltzman, L.E., Fanslow, J.L., McMahon, P.M. & Shelley, G.A. (2002). Intimate partner violence surveillance: Uniform definitions and recommended data elements: Version 1.0 Centers for Disease Control and Prevention. *National Center for Injury Prevention and Control*.
- Salvatore, J. E., Thomas, N. S., Cho, S. B., Adkins, A., Kendler, K. S. & Dick, D. M. (2016). The role of romantic relationship status in pathways of risk for emerging adult alcohol use. *Psychology of Addictive Behaviors*, 30, 335–344.
- Sánchez-Jiménez, V., Muñoz-Fernández, N. & Ortega-Rivera, J. (2018). Efficacy evaluation of " Dat-e Adolescence": A dating violence prevention program in Spain. *PLoS One*, 13(10).
- Santrock, J.W. (2012). *Yaşam boyu gelişim gelişim psikolojisi*. (G. Yüksel, Çev.) Nobel Yayıncılık, Ankara.
- Sareen, J., Pagura, J. & Grant, B. (2009). Is intimate partner violence associated with HIV infection among women in the United States? *General Hospital Psychiatry*, 31(3), 274-278.
- Satan, A. (2011). Ergenlerde akran baskısı benlik saygısı ve alkol kullanımı arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, (32), 183-194.
- Sawyer, A. and Adam-Bagley, C. (2023). Can prior sexual abuse explain global differences in measured self-esteem in male and female adolescents? *Children*, 10(2), 276.
- Saygılı, G., Kesercioğlu, T. & Kırıktas, H. (2015). Eğitim Düzeyinin Benlik Saygısı Üzerinde Etkisinin İncelenmesi. *Turkish International Journal Of Special Education and Guidance & Counselling*, 4(1), 1-8.
- Schiraldi, G.R., (2023). *The Self-Esteem Workbook*, 2nd Ed. Nova Kitap. İstanbul.
- Schneider, S. K., O'donnell, L., Stueve, A. & Coulter, R. W. (2012). Cyberbullying, school bullying, and psychological distress: A regional census of high school students. *American Journal of Public Health*, 102(1), 171-177.
- Sears, H. A., Byers, E. S. & Price, E. L. (2007). The co-occurrence of adolescent boys' and girls' use of psychologically, physically, and sexually abusive behaviours in their dating relationships. *Journal of Adolescence*, 30(3), 487-504.

- Selçuk, K.T., Avcı, D. & Mercan, Y. (2018) Üniversite Öğrencilerinde Flört Şiddetine Maruziyet: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların ve Toplumsal Cinsiyet Algısının Şiddete Maruziyet ile İlişkisi. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3 302–308.
- Sevim, K. ve Artan, T. (2021). Yüksek ve düşük benlik saygısını etkileyen faktörler. *Toplumsal Politika Dergisi*, 2(2), 109-121.
- Sfeir, E., Hallit, S., Akel, M., Salameh, P. & Obeid, S. (2021). Smartphone addiction and personality traits among Lebanese adults: the mediating role of self-esteem. *Psychol Health Medicine*, 28(5):1190-1200.
- Sharma, B., Kumar, P. & Sharma, P. (2021). Smartphone is it “behaviour addiction or substance abuse disorder”: a review to find chemistry behind. *International Journal of Pharmaceutical Sciences and Research*, 12(1), 1000-1008.
- Shaw, K. (2009). *Interparental violence and child abuse among alcoholic households: Relationships to adult self-esteem and dating violence* (Master thesis). Old Dominion Üniversitesi, Virginia.
- Shorey, R. C., Cornelius, T. L. & Bell, K. M. (2008). A critical review of theoretical frameworks for dating violence: Comparing the dating and marital fields. *Aggression And Violent Behavior*, 13(3), 185-194.
- Shorey, R.C., Stuart, G.L. & Cornelius, T.L. (2011). Dating Violence and Substance Use in College Students: A Review of the Literature. *Aggress Violent Behavioral*, 16(6):541-550.
- Simon, R. W. and Barrett, A. E. (2010). Nonmarital romantic relationships and mental health in early adulthood. *Journal of Health and Social Behavior*, 51, 168–182.
- Smith S. G., Chen J., Basile K. C., Gilbert L. K., Merrick M. T., Patel N., Walling M. & Jain A. (2017). *The national intimate partner and sexual violence survey: 2010-2012 state report*. National Center for Injury Prevention and Control, Centers for Disease Control and Prevention. <https://www.cdc.gov/violenceprevention/pdf/nisvs-statereportbook.pdf>.
- Smith, D.M. and Donnelly, J. (2013). *Adolescent dating violence: A multi-systemic approach of enhancing awareness in educators, parents, and society*. In Family Systems/Family Therapy, Routledge.
- Smith, D.M and Donnelly, J. (2001). Adolescent Dating Violence: A Multi-Systemic Approach of Enhancing Awareness in Educators, Parents, and Society. *Journal of Prevention & Intervention in the Community*, 21(1), 53-64.
- Spencer, C.M., Anders, K.M. & Toews, M.L. (2020). Risk Markers for Physical Teen Dating Violence Victimization in the United States: A Meta-Analysis. *J Youth Adolescence* 49, 575–589.
- Spitzberg, B.H. and Hoobler, G. (2002). Cyberstalking and the technologies of interpersonal terrorism. *New Media & Society*, 4(1), 71-92.

- Stets, J.E. (1991). Cohabiting and marital aggression: The role of social isolation. *Journal of Marriage and the Family*, 669-680.
- Stonard, K. E. (2020). "Technology was designed for this": Adolescents' perceptions of the role and impact of the use of technology in cyber dating violence. *Computers in Human Behavior*, 105.
- Stonard, K. E., Bowen, E., Lawrence, T. R. & Price, S. A. (2014). The relevance of technology to the nature, prevalence and impact of adolescent dating violence and abuse: A research synthesis. *Aggression and Violent Behavior*, 19(4), 390- 417.
- Stonard, K. E., Bowen, E., Walker, K. & Price, S. A. (2017). "They'll always find a way to get to you": Technology use in adolescent romantic relationships and its role in dating violence and abuse. *Journal of Interpersonal Violence*, 32(14), 2083-2117.
- Straus, M.A. (1977). Wife beating: How common and why? *Victimology*, 2(3-4), 443– 458.
- Straus, M.A. (2004). Prevalence of violence against dating partners by male and female university students worldwide. *Violence Against Women*, 10(7), 790-811.
- Straus, M.A. (2017). Measuring intrafamily conflict and violence: The conflict tactics (CT) scales. *Physical violence in American families* (pp. 29-48). Routledge.
- Sugarman, D. B. and G. T. Hotaling (1989). "Violent Men In Intimate Relationships: An Analysis Of Risk Markers 1". *Journal of Applied Social Psychology*, 19(12), 1034-1048.
- Sutton T.E., Simons L.G. (2015). Sexual assault among college students: Family of origin hostility, attachment, and the hook-up culture as risk factors. *Journal of Child and Family Studies*, 24, 2827– 2840.
- Sünetci, B., Ayfer, S., Gümüštepe, B., Enginkaya, B., Yıldızdoğan, Ç. & Yalçın, M. (2016). Üniversite öğrencilerinin flört şiddeti algıları üzerine bir araştırma. *Ufuk Ötesi Bilim Dergisi*, 16(1), 56-83.
- Süzer, G. (2019). *Beliren yetişkinlik döneminde flört şiddetine yönelik tutum, sosyal onay ihtiyacı ve olumsuz değerlendirilme korkusunun incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Çağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Subrahmanyam, K. and Greenfield, P. (2008). Online communication and adolescent relationships. *The Future of Children*, 119-146.
- Swan, S. C. and Snow, D. L. (2002). A typology of women's use of violence in intimate relationships. *Violence Against Women*, 8(3), 286-319.
- Swan, S. C. and Snow, D. L. (2006). The development of a theory of women's use of violence in intimate relationships. *Violence Against Women*, 12(11), 1026-1045.

- Şahin, C. ve Kumcağız, H. (2017). Narsisizm ve benlik saygısının sosyal medya bağımlılığı üzerindeki yordayıcı rolü. *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 8(30), 2136-2155.
- Şeker, V.T. (2018). *Sosyal medya bağımlılığı ile depresyon ve anksiyete arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi). Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Taquette, S. R. and Monteiro, D. L. M. (2019). Causes and consequences of adolescent dating violence: a systematic review. *Journal of Injury And Violence Research*, 11(2), 137.
- Taylor, B. G., and Mumford, E. A. (2016). A national descriptive portrait of adolescent relationship abuse: Results from the national survey on teen relationships and intimate violence. *Journal of Interpersonal Violence*, 31(6), 963-988.
- Thananowan, N. and Vongsirimas, N. (2016). Factors mediating the relationship between intimate partner violence and cervical cancer among Thai women. *Journal of interpersonal violence*, 31(4), 715-731.
- Toews, M. L. and Yazedjian, A. (2014). Psychological and physical dating violence perpetrated by pregnant and parenting Latina adolescents. *Violence and Victims*, 29(5), 872-884.
- Tohumcu, M. U., Karşlı, T. A., Bahadır, E. & Kalender, B. (2019). İnternet ve akıllı telefon bağımlılığı ile benlik saygısı ve yalnızlık arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(2), 773-787.
- Tohumcu, M.U. (2018). *İnternet ve akıllı telefon bağımlılığı ile benlik saygısı ve yalnızlık arasındaki ilişkinin çeşitli demografik değişkenler açısından incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi), Haliç Üniversitesi, İstanbul.
- Toplu-Demirtas, E., Hatipoğlu-Sümer, Z. & White, J. W. (2013). The relation between dating violence victimization and commitment among Turkish college women: Does the investment model matter? *International Journal of Conflict and Violence (IJCV)*, 7(2), 203-215.
- Tözün, M. (2010). Benlik saygısı. *Actual Medicine*, 18(7), 52-57.
- Trzesniewski, K. H., Donnellan, M. B., Moffitt, T. E., Robins, R. W., Poulton, R. & Caspi, A. (2006). Low self-esteem during adolescence predicts poor health, criminal behavior, and limited economic prospects during adulthood. *Developmental Psychology*, 42(2), 381.
- Türk, B., Hamzaoglu, N. & Yayak, A. (2020). An analysis on dating violence. *Turkiye Klinikleri Journal of Forensic Medicine and Forensic Sciences*, 17(1), 73–81.
- Türksoy, F. B. (2014). *Hemşirelik fakültesi öğrencilerinde benlik saygısı ve stresle başetme yöntemleri* (Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi, İzmir.

- Van-Ouytsel, J., Ponnet, K. & Walrave, M. (2020). Cyber Dating Abuse: Investigating Digital Monitoring Behaviors Among Adolescents From a Social Learning Perspective. *Journal of Interpersonal Violence*, 35(23-24), 5157-5178.
- Van-Ouytsel, J., Ponnet, K., Walrave, M. & Temple, J. R. (2016). Adolescent cyber dating abuse victimization and its associations with substance use, and sexual behaviors. *Public Health/Society of Community Medicine* 135, 147-151.
- Varol, D. (2023). Kimlik gelişiminde sosyal bağlamın rolü üzerine bir gözden geçirme çalışması. *Yaşadıkça Eğitim*, 37(3), 972-989.
- Wacks, Y. and Weinstein, A.M. (2021). Excessive smartphone use is associated with health problems in adolescents and young adults. *Frontiers in Psychiatry*, 12, 669042.
- Wagner, J., Becker, M., Lüdtke, O. & Trautwein, U. (2015). The first partnership experience and personality development: A propensity score matching study in young adulthood. *Social Psychological and Personality Science*, 6, 455- 463.
- Wagner, J., Lüdtke, O., Jonkmann, K. & Trautwein, U. (2013). Cherish yourself: Longitudinal patterns and conditions of self-esteem change in the transition to young adulthood. *Journal of Personality and Social Psychology*, 104(1), 148.
- Waite, L. and Gallagher, M. (2001). The case for marriage: Why married people are happier, healthier and better off financially. *Crown*, 20,1.
- Wan, C S. and Chiou, W. B. (2006). Psychological motives and online games addiction: Atest of flow theory and humanistic needs theory for taiwanese adolescents. *Cyberpsychology & Behavior*, 9(3), 317-324.
- Wan, C. S. and Chiou, W. B. (2006). Psychological motives and online games addiction: Atest of flow theory and humanistic needs theory for taiwanese adolescents. *Cyberpsychology & Behavior*, 9(3), 317-324.
- Wang, W., Liu, J., Liu, Y., Wang, P., Guo, Z., Hong, D. & Jiang, S. (2022). Peer relationship and adolescents' smartphone addiction: The mediating role of alienation and the moderating role of sex. *Current Psychology*, 42(26), 22976-22988.
- Widyanto, L. and Griffiths, M. (2006). 'Internet addiction': a critical review. *International Journal of Mental Health And Addiction*, 4, 31-51.
- Wincentak, K., Connolly, J. & Card, N. (2017). Teen dating violence: A meta-analytic review of prevalence rates. *Psychology of Violence*, 7(2), 224.
- Wolford-Clevenger, C., Zapor, H., Brasfield, H., Febres, J., Elmquist, J., Brem, M., Shorey, R.C. & Stuart, G.L. (2016). An Examination of the Partner Cyber Abuse Questionnaire in a College Student Sample. *Psychology Violence* ;6(1):156-162.

- Woźniak, M. (2018). "I" and "Me": The Self in the Context of Consciousness. *Front Psychol* ;9:1656.
- Yakubovich, A.R., Stöckl, H., Murray, J., Melendez-Torres, G.J., Steinert, J.I., Glavin, C.E.Y. & Humphreys, D.K. (2018). Risk and Protective Factors for Intimate Partner Violence Against Women: Systematic Review and Meta-analyses of Prospective-Longitudinal Studies. *Am J Public Health*, 108(7):e1-e11.
- Yang, S. Y., Wang, Y. C., Lee, Y. C., Lin, Y. L., Hsieh, P. L. & Lin, P. H. (2022). *Does smartphone addiction, social media addiction, and/or internet game addiction affect adolescents' interpersonal interactions?*. In Healthcare (Vol. 10, No. 5, p. 963). MDPI.
- Yavuzer, H. (1999). *Ana-Baba ve Çocuk*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Ybarra, M.L., Espelage, D.L., Langhinrichsen-Rohling, J., Korchmaro,s J.D. & Boyd, D. (2016). Lifetime prevalence rates and overlap of physical, psychological, and sexual dating abuse perpetration and victimization in a National Sample of youth. *Arch. Sex. Behavioral*, 1083-1099.
- Yıldırım, M.S., Sevincer, G., Kandeger, A. & Afacan, C. (2019). Investigation of the relationship between risk of internet addiction, food addiction, and selfesteem in high school. *The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*, 31(2), 187-194.
- Yıldırım, S. ve Terzioğlu, F. (2018). Şiddetin farklı bir yüzü: flört şiddeti, etkileri ve etkileyen faktörler. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 21(4):285-92.
- Yıldırım, S., Ergüzel, T.T. & Hızlı-Sayar, G. (2019). Akıllı Telefon Bağımlılığı. *Current Addiction Research*,;3(1):25-30.
- Yıldırım-Hamurcu, S. and Terzioğlu, F. (2023). Attitudes toward dating violence among Turkish university students: The relationships with self-esteem level and gender roles. *Archives of Psychiatric Nursing*, 45, 131-136.
- Yıldırım, S. (2016). *Üniversite öğrencilerinin benlik saygısı ve toplumsal cinsiyet tutumlarının flört şiddetine yönelik tutumlarına etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Yıldız, F. ve Özarlan, Z. (2022). Kadınların deneyimlerinden dijital flört şiddetine bakmak. *Etkileşim*, (9), 72-101.
- Yıldız, M. ve Çapar, B. (2010). Orta öğretim öğrencilerinde benlik saygısı ile dindarlık arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 10(1), 103-131.
- Yorra, M. L. (2014). Self-efficacy and self-esteem in third-year pharmacy students. *American Journal of Pharmaceutical Education*, 78(7).

- You, Z., Zhang, Y., Zhang, L., Xu, Y. & Chen, X. (2019). How does self-esteem affect mobile phone addiction? The mediating role of social anxiety and interpersonal sensitivity. *Psychiatry Research*, 271, 526-531.
- Young, K. S. (1998). Internet addiction: The emergence of a new clinical disorder. *CyberPsychology & Behavior*, 1(3), 237-244.
- Yuchang, J., Cuicui, S., Junxiu, A. & Junyi, L. (2017). Attachment styles and smartphone addiction in Chinese college students: The mediating roles of dysfunctional attitudes and self-esteem. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 15, 1122-1134.
- Yumuşak, A. (2013). *Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumları, toplumsal cinsiyetçilik ve narsisistik kişilik özellikleri arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans tezi). Tokat: Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziosmanpaşa Üniversitesi.
- Zeigler-Hill, V. and Myers, E.M. (2012). *A review of gender differences in self-esteem*. In S. P. McGeown (Ed.). *Psychology of Gender Differences*, Hauppauge, NY: Nova.
- Zimmer-Gembeck, M. J. (2002). Stability, change and individual differences in involvement with friends and romantic partners among adolescent females. *Journal of Youth and Adolescence*, 28(4), 419-438.
- Zinzow, H.M. and Thompson, M. (2012). A longitudinal study of risk factors for repeated sexual coercion and assault in U.S. college men. *Archives of Sexual Behavior*, 44, 213-222.
- Zurbriggen E.L., Gobin R.L. & Freyd J.J. (2010). Childhood emotional abuse predicts late adolescent sexual aggression perpetration and victimization. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 19, 204-223.
- Zweig, J. M., Dank, M., Yahner, J. & Lachman, P. (2013). The rate of cyber dating abuse among teens and how it relates to other forms of teen dating violence. *Journal of Youth and Adolescence*, 42(7), 1063-1077.
- Zweig, J. M., Lachman, P., Yahner, J. & Dank, M. (2014). Correlates of cyber dating abuse among teens. *Journal of Youth and Adolescence*, 43, 1306-1321.

EKLER

Ek-1. Etik Kurul

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Etik Kurulu Başkanlığı

Sayı : 56786525-050.04.04 / 980592
Konu : Etik Kurul Kararı Hakkında

11.07.2023

Sayın Sema ÖKTEN

"Bir Üniversitede Öğrencilerin Siber Flört İstismarına Maruziyetlerinin Benlik Saygısına Etkisi ve Akıllı Telefon Bağımlılığına Aracı Rolü" başlıklı teziniz ile ilgili olarak Ankara Üniversitesi Etik Kurulunun 20/06/2023 tarihli toplantısında alınan 11/90 sayılı kararın bir örneği ilişikte gönderilmektedir.

Bilgilerinizi saygılarımla rica ederim.

Prof. Dr. Orhan ÇELİK
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

EKLER:
Karar Örneği (1 sayfa)

Ek-1. (Devam) Etik Kurul

ANKARA ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ALT ETİK KURULU KARAR ÖRNEĞİ

Karar Tarihi :20/06/2023

Toplantı Sayısı:11

Karar Sayısı :90

90- Üniversitemiz Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Öğr. Üyesi Prof. Dr. Deniz ODABAŞ'ın danışmanlığını yaptığı, yüksek lisans öğrencisi Sena ÖKTEN'in "Bir Üniversitede Öğrencilerin Siber Flört İstismarına Maruziyetlerinin Benlik Saygısına Etkisi ve Akıllı Telefon Bağımlılığına Aracı Rolü" başlıklı tezi ile ilgili "İnsan Üzerinde Yapılan Klinik Dışı Araştırmalar Başvuru Formu" Etik Kurulumuzca incelenmiştir.

Yapılan görüşmeler ve incelemeler sonucunda, Öğr. Üyesi Prof. Dr. Deniz ODABAŞ'ın danışmanlığını yaptığı, yüksek lisans öğrencisi Sena ÖKTEN'in "Bir Üniversitede Öğrencilerin Siber Flört İstismarına Maruziyetlerinin Benlik Saygısına Etkisi ve Akıllı Telefon Bağımlılığına Aracı Rolü" başlıklı tezi ile ilgili, COVID-19 salgını nedeniyle; çalışma takviminiz de dahil araştırmanızda oluşabilecek tüm değişikliklerin Etik Kurulumuza yazılı olarak bildirilmesi, araştırma protokolüne uyulması ve etik onay tarihinden itibaren geçerli olması koşuluyla uygulanmasının etik açıdan uygun olduğuna oybirliği ile karar verildi.

ASLININ AYNIDIR
20/06/2023

Prof. Dr. Yasemin KESKİN
Ankara Üniversitesi
Etik Kurulu Başkan Yardımcısı

Ek-2. Kurumdan Alınan Araştırma İzini

DOĞUŞ ÜNİVERSİTESİ Rektörlük

Sayı : E-15705228-044-54091
Konu : Anket İzni (Sena Ökten Özkaya)

08.11.2023

ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE (Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 11.09.2023 tarih ve E-14267719-104.01.01.01-1070309 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınıza istinaden Üniversiteniz Sağlık Bilimleri Enstitüsü Halk Sağlığı Anabilim Dalı tezli yüksek lisans öğrencisi Sena ÖKTEN ÖZKAYA'nın Prof. Dr. Deniz ODABAŞ danışmanlığında yürüttüğü "*Bir Üniversitede Öğrencilerin Siber Flört İstismarına Maruziyetlerinin Benlik Saygısına Etkisi ve Akıllı Telefon Bağımlılığının Aracı Rolü*" başlıklı tez çalışmasına ait anket soruları Üniversitemiz Etik Kurulu tarafından incelenmiş ve bilimsel araştırma etiği açısından uygun olduğuna karar verilmiş olup, rapor ekte sunulmuştur.

Bu doğrultuda anılan çalışma anketinin Üniversitemiz Fen Edebiyat Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi ve Meslek Yüksekokulu öğrencilerine duyurulması uygun görülmüştür.

Bilgilerini ve gereğini arz/rica ederim.

Prof.Dr. Mesut KUMRU
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Ek:Etik Kurul Raporu (1 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : *BSV90TBV1* Pin Kodu :48422

Belge Takip Adresi : <https://turkiye.gov.tr/dogus-universitesi-ebys>

Kep Adresi: dogusuniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Benan KAPLAN

Unvanı: Memur

Ek-2. (Devam) Kurumdan Alınan Araştırma İzni

30.10.2023

Sayı : 2023/81
Konu : Araştırma İzni

Ankara Üniversitesi Rektörlüğü 07.09.2023 tarih ve E-14267719-104.01.01.01-1070309 sayılı yazısıyla;

Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Halk Sağlığı Anabilim Dalı tezli yüksek lisans öğrencisi Sena ÖKTEN ÖZKAYA'nın Prof. Dr. Deniz ODABAŞ danışmanlığında yürüttüğü "*Bir Üniversitede Öğrencilerin Siber Flört İstismarına Maruziyetlerinin Benlik Saygısına Etkisi ve Akıllı Telefon Bağımlılığının Aracı Rolü*" başlıklı anket çalışmasının Fen Edebiyat Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi ve Meslek Yüksekokulu öğrencilerine uygulanması konusunda destek talep etmiştir. Ankara Üniversitesi Etik Kurulunun çalışmayı etik olarak uygun bulduğunu belirten kararı ve anketin yer aldığı (*Bir Üniversitede Öğrencilerin Siber Flört İstismarına Maruziyetlerinin Benlik Saygısına Etkisi ve Akıllı Telefon Bağımlılığının Aracı Rolü*) internet linki üzerinden çalışmanın içeriği incelenmiş ve bilimsel araştırma etiği açısından uygun olduğuna karar verilerek üniversitemiz Fen Edebiyat Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi ve Meslek Yüksekokulu öğrencileri tarafından doldurulmasında bir sakınca görülmemiştir.

Bilgilerinizi rica ederiz.

Prof. Dr. Mesut KUMRU
Etik Kurul Başkanı
Mühendislik Fakültesi

Prof. Dr. Hamide ZAFER
Etik Kurul Üyesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Oktay VELİEV
Etik Kurul Üyesi
Mühendislik Fakültesi

Prof. Dr. Nüket SARACEL
Etik Kurul Üyesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Gülsün Pelin SARIOĞLU ERDOĞDU
Etik Kurul Üyesi
Sanat ve Tasarım Fakültesi

Prof. Dr. Tarık BAYKARA
Etik Kurul Üyesi
Mühendislik Fakültesi

Dr. Öğr. Üyesi Aslı TELSEREN ÖMEROĞLU
Etik Kurul Üyesi
Fen Edebiyat Fakültesi

Ek-3. Bilgilendirilmiş Olur Formu

Araştırmanın adı: **Bir Üniversitede Öğrencilerin Siber Flört İstismarına Maruziyetlerinin Benlik Saygısına Etkisi ve Akıllı Telefon Bağımlılığının Aracı Rolü**

Sayın gönüllü,

Ankara Üniversitesi Halk Sağlığı Hemşireliği Tezli Yüksek Lisans Programı doğrultusunda araştırmacı Arş. Gör. Sena Okten tarafından ve Prof. Dr. Deniz Odabaş danışmanlığında planlanmış olan yukarıda adı yazılı tez araştırmasına katılmak üzere davet edilmiş bulunuyorsunuz. Araştırmamızın amacı üniversite öğrencilerinde yaşanan siber flört istismarının benlik saygısına etkisinde akıllı telefon bağımlılığının dolaylı rolünü incelemektir. Sizin yanıtlarınızdan elde edilecek sonuçlar siber flört istismarının nedenlerini ve önlemeye yönelik müdahale programlarımızı belirleyecektir.

Çalışma formu 52 sorudan oluşmaktadır. Anketi tamamlamak yaklaşık 10 dakikanızı alacaktır. Soruların tümüne doğru ve eksiksiz yanıt vermeniz büyük önem taşımaktadır.

Bu araştırmada yer almak tümüyle sizin isteğinize bağlıdır. Araştırmada yer almayı reddedebilirsiniz bu araştırmanın sonuçları bilimsel amaçlarla kullanılacaktır. Araştırmadan çekilmeniz ya da araştırmacı tarafından araştırmadan çıkarılmanız halinde, yanıtlarınız kullanılmayacaktır. Yanıtlarınız bilimsel araştırmada kullanılacaktır, araştırma sonuçları kimlikbelirtecek herhangi bir isim ya da işaret içermeyecektir.

Çalışmanın herhangi bir aşamasında herhangi bir neden göstermeden onayınızı çekme hakkına da sahipsiniz. Bu çalışmaya katılmanız için sizden herhangi bir ücret istenmeyecektir. Çalışmaya katıldığınız için size ek bir ödeme de yapılmayacaktır.

Katılımcının beyanı:

“Yukarıda yer alan ve araştırmaya başlanmadan önce gönüllülere verilmesi gereken bilgileri içeren metni okudum (ya da sözlü olarak dinledim). Eksik kaldığını düşündüğüm konularda sorularımı araştırmacılara sordum ve doyurucu yanıtlar aldım. Yazılı ve sözlü olarak tarafıma sunulan tüm açıklamaları ayrıntılarıyla anladığımı kanıslındayım. Çalışmaya katılmayı isteyip istemediğim konusunda karar vermem için yeterince zaman tanındı. Bu koşullar altında, araştırma kapsamında elde edilen şahsıma ait bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılmasını, gizlilik kurallarına uyulmak kaydıyla sunulmasını ve yayınlanmasını, hiçbir baskı ve zorlama altında kalmaksızın, kendi özgür irademle kabul ettiğimi beyan ederim.”

Katılımlınız için teşekkür ederiz,

Ek-4. Kişisel Bilgi Formu

1. **Cinsiyetiniz:** Kadın () Erkek ()
2. **Kaçıncı Sınıftasınız:** 1 () 2 () 3 () 4 () Hazırlık()
3. **Kız Kardeş/Abla Sayınız:** 1 () 2 () 3 () 4 () ve daha fazlası()
4. **Erkek Kardeş/Abi Sayınız:** 1 () 2 () 3 () 4 () ve daha fazlası()
5. **Medeni durumunuz:**
 - ☐ Evli
 - ☐ Duygusal İlişki/Flört
 - ☐ Duygusal İlişkim Yok
6. **Sosyal medyada telefon günlük harcadığınız süre:**
7. **Şimdiye kadar flört ilişkiniz oldumu?**
 - a. Evet b. Hayır
8. **Halen flört ilişkiniz var mı?**
 - a. Evet b. Hayır
9. **Flört ilişkinizin süresi (yıl)?**
10. **Anne ve babanızın eğitim durumunu belirtiniz. İlgili kutucuğa (X) işareti koyunuz.**
 - a. **Öğrenim Durumu Anne**
 - ☐ Okur-yazar değil
 - ☐ Okur-yazar
 - ☐ İlkokul mezunu
 - ☐ Ortaokul mezunu
 - ☐ Lise mezunu
 - ☐ Üniversite-yüksekokul mezunu
 - **Öğrenim Durumu Baba**
 - ☐ Okur-yazar değil
 - ☐ Okur-yazar
 - ☐ İlkokul mezunu
 - ☐ Ortaokul mezunu
 - ☐ Lise mezunu
 - ☐ Üniversite-yüksekokul mezunu
11. **Sigara ve alkol kullanma durumunuzu ilgili kutucuğa (X) işareti koyarak belirtiniz birden fazla işaretleme yapabilirsiniz.**
 - a. Sigara b. Alkol c. Uyuşturucu d. Kullanmıyorum
12. **Aile içi şiddete (ailenin bir üyesinin ailenin diğer üyelerine karşı gösterdiği saldırgan davranış) maruz kaldınız mı ya da maruz kalan aile bireyi var mı?**
 - a. Evet b. Hayır

Ek- 5. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği

Sizin için Uygun Olanı Seçiniz

Sizin İçin Uygun Olanı Seçiniz.
1) Kendimi en az diğer insanlar kadar değerli buluyorum. a) ok doğru b) Doğru c) Yanlış d) ok yanlış
2) Bazı olumlu özelliklerim olduğunu düşünüyorum. a) ok doğru b) Doğru c) Yanlış d) ok yanlış
3) Genelde kendimi başarısız bir kişi olarak görme eğilimindeyim. a) ok doğru b) Doğru c) Yanlış d) ok yanlış
4) Ben de diğer insanların birçoğunun yapabildiği kadar bir şeyler yapabilirim. a) ok doğru b) Doğru c) Yanlış d) ok yanlış
5) Kendimde gurur duyacak fazla bir şey bulamıyorum. a) ok doğru b) Doğru c) Yanlış d) ok yanlış
6) Kendime karşı olumlu bir tutum içindeyim. a) ok doğru b) Doğru c) Yanlış d) ok yanlış
7) Genel olarak kendimden memnunum. a) ok doğru b) Doğru c) Yanlış d) ok yanlış
8) Kendime karşı daha fazla saygı duyabilmeyi isterdim. a) ok doğru b) Doğru c) Yanlış d) ok yanlış
9) Bazen kesinlikle kendimin bir içe yaramadığını düşünüyorum. a) ok doğru b) Doğru c) Yanlış d) ok yanlış
10) Bazen kendimin hiç de yeterli bir insan olmadığını düşünüyorum. a) ok doğru b) Doğru c) Yanlış d) ok yanlış

Ek- 5. Devam. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği İzni

Türkiye Çocuk ve Genç Psikiyatrisi Derneği Turkish Association for Child and Adolescent Psychiatry

İLGİLİ MAKAMA

ROSENBERG Ölçeğinin kullanım hakkı derneğimizdedir ve Sena Ökten'nin çalışmasında kullanmasına izin verilmiştir.

Prof. Dr. Fatma Neslihan İnal
Dernek Başkanı

Tel : 90-541-440 33 54 Fax :90 - 312 – 440 33 46
Web: www.cogepder.org.tr Elnek: cogepder@gmail.com
Adress: Cinnah Cad. 35/12 , 06700 Ankara, Türkiye

Ek-6. Siber Flört İstismar Ölçeği

Aşağıda, partneriniz veya eski partneriniz tarafından, yeni teknoloji kullanımına ilişkin (İnternet, sosyal ağlar, e-posta, Whatsapp, kısa mesaj, arama gibi mobil uygulamalar) sergilenebilecek davranışların bir listesi sunulmuştur. Lütfen sizin, partnerinizin ya da eski partnerinizin son 1 yılda bunlardan herhangi birini kaç kez yaptığını işaretleyiniz. 1 = Hiç: Bizim ilişkimizde hiç olmadı. 2 = Geçen yıl değil, ama daha önce bir kere oldu. 3 = Nadiren: Bir ya da iki kere oldu. 4 = Bazen: 3 ile 10 kere arasında oldu. 5 = Sık sık: 11 ile 20 kere arasında oldu. 6 = Genellikle: 20 kereden fazla oldu.

1. Birlikte olduğum kişi, sosyal medya durum güncellemelerimi kontrol etti.	1	2	3	4	5	6
2. Birlikte olduğum kişi, bana fiziksel olarak zarar vereceğinden beni tehdit etmek için yeni teknolojileri kullandı.	1	2	3	4	5	6
3. Birlikte olduğum kişi, bana sorun yaratmak için sosyal medyada benim sahte bir profilimi oluşturdu.	1	2	3	4	5	6
4. Birlikte olduğum kişi, beni rezil etmek ya da küçükdüşürmek için sosyal medyada profilime yorum yazdı.	1	2	3	4	5	6
5. Birlikte olduğum kişi, mesajlarıma ve/veya kişilerime göz atmak için iznim dışında şifrelerimi (telefon, sosyal medya, e- mail) kullandı.	1	2	3	4	5	6
6. Birlikte olduğum kişi, yeni teknolojileri kullanarak, benimle ilgili sırları veya sakıncalı bilgileri yaydı.	1	2	3	4	5	6
7. Birlikte olduğum kişi, mobil uygulamalara son bağlanmazamanımı kontrol etti.	1	2	3	4	5	6
8. Birlikte olduğum kişi yeni teknolojileri kullanarak, beni, hakkımdaki sırları veya sakıncalı bilgileri yaymakla tehdit etti.	1	2	3	4	5	6
9. Birlikte olduğum kişi “ben” gibi davranarak sorun yaratmak için yeni teknolojileri kullandı.	1	2	3	4	5	6
10. Birlikte olduğum kişi yeni teknolojileri kullanarak, beni aşağılayıcı ve küçük düşürücü mesajlar gönderdi.	1	2	3	4	5	6
11. Birlikte olduğum kişi iznim olmadan, sosyal medya hesaplarımı, WhatsApp’ımı veya e-postamı inceledi.	1	2	3	4	5	6
12. Birlikte olduğum kişi bana ait fotoğraf, görüntü, video veya cinsel içeriği iznim olmadan başkalarına gönderdi.	1	2	3	4	5	6
13. Birlikte olduğum kişi nerede ve kimle olduğumu kontrol etmek için yeni teknolojileri kullandı.	1	2	3	4	5	6
14. Birlikte olduğum kişi onun çağrı ve mesajlarını hemen yanıtlamam için yeni teknolojileri kullanarak beni tehdit etti.	1	2	3	4	5	6
15. Birlikte olduğum kişi beni sınamak için, yeni teknolojileri kullanarak başka biriymiş gibi davrandı.	1	2	3	4	5	6
16. Birlikte olduğum kişi beni incitmek veya küçük düşürmek amacı ile sosyal medya durum güncellemelerinde bana gönderme yapan müzik, şiir, söz paylaştı.	1	2	3	4	5	6
17. Birlikte olduğum kişi telefonumu iznim dışında kontrol etti.	1	2	3	4	5	6

18. Birlikte olduğum kişi alay etmek amacıyla yeni teknolojiler kullanarak hakkımda söylentiler, dedikodu ve şakalar yaydı.	1	2	3	4	5	6
19. Birlikte olduğum kişi nerede ve kiminle olduğumu kontrol etmek için beni telefonla çok fazla aradı.	1	2	3	4	5	6
20. Birlikte olduğum kişi sosyal medya hesabımda sahip olduğum arkadaş listemi kontrol etti.	1	2	3	4	5	6

Ek-6. Devam. Siber Flört İstismar Ölçeği İzni

22.05.2024 11:38

Posta - Sena Okten - Outlook

Ynt: ölçek izin hk.

AYŞEGÜL BAKIR

28.03.2023 Salı 23:45

Kime:Sena Okten <sol

1 ek (22 KB)

Siber Flört İstismarı Ölçeği-mk (2).docx;

Merhaba Hocam,

Ölçeği çalışmanızda kullanabilirsiniz, kendisi ektedir. Ölçekte bir kesme puanı bulunmamakta olup, her alt boyutta ortalama skorların yükselmesi siber flört şiddeti davranışı sergilemenin veya maruz kalmanın arttığına işaret etmektedir. Ölçekteki sorular, hem uygulayan hem de uygulanan için paralel formlar şeklindedir. 2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 12, 15, 16 ve 18. maddeler Doğrudan Saldırganlık faktörüne ilişkin, 1, 5, 7, 11, 13, 14, 17, 19 ve 20. maddeler İzleme/Kontrol faktörüne ilişkindir. Çalışmanızda başarılar.

Saygılarımla,

Gönderen: Sena Okten

Gönderildi: 28 Mart 2023 Salı 15:32:18

Kime: AYŞEGÜL BAKIR

Konu: ölçek izin hk.

Sayın hocam,

Ben Doğu Üniversitesi SBYO Hemşirelik Bölümü Araştırma Görevlisi Sena Okten, Ankara Üniversitesi Halk Sağlığı Hemşireliği Yüksek Lisans programında Tez dönemindeyim, BİR ÜNİVERSİTEDE DİJİTAL FLÖRT ŞİDDETİNİN BENLİK SAYGISINA ETKİSİ VE AKILLI TELEFON BAĞIMLILIĞININ MEDIATÖR ROLÜ isimli tezimde ölçme aracı olarak kullanmak amacıyla sizin Türkçeye uyarladığınız **SİBER FLÖRT İSTİSMAR ÖLÇEĞİ** ölçeğini kullanmak istiyorum, Desteğinizi bekliyoruz şimdiden çok teşekkür ederiz, Saygılarımla,

Ek-7. Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği

Yönerge: Aşağıda akıllı telefon kullanımı ile ilgili çeşitli duygu ve düşünceleri içeren anlatımlar verilmiştir. Lütfen her anlatımın size ne kadar uyduğunu değerlendirerek en uygun seçeneği yuvarlak içine alınız. 1-Kesinlikle katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 3-Kısmen katılmıyorum, 4-Kısmen katılıyorum, 5-Katılıyorum, 6-Kesinlikle katılıyorum

1. Akıllı telefon kullanmaktan dolayı planladığım işleri aksatırım.	1	2	3	4	5	6
2. Akıllı telefonu kullanmaktan dolayı derslerime odaklanmakta, ödevlerimi yapmakta ve işlerimi tamamlamakta güçlük çekerim.	1	2	3	4	5	6
3. Akıllı telefon kullanmaktan dolayı el bileğimde veya ensemdede ağrı hissedirim.	1	2	3	4	5	6
4. Akıllı telefonumun yanımda olmamasına tahammül edemem.	1	2	3	4	5	6
5. Akıllı telefonum yanımda olmadığında sabırsız ve sinirli olurum.	1	2	3	4	5	6
6. Kullanmasam da, akıllı telefonum aklımdadır.	1	2	3	4	5	6
7. Günlük yaşamımı aksatmasına rağmen akıllı telefonum kullanmaktan vazgeçemem.	1	2	3	4	5	6
8. İnsanların twitter veya facebook üzerindeki konuşmalarını kaçırmamak için sürekli akıllı telefonumu kontrol ederim.	1	2	3	4	5	6
9. Akıllı telefonumu hedeflediğimden daha uzun süre kullanırım.	1	2	3	4	5	6
10. Çevremdeki insanlar akıllı telefonumu çok fazla kullandığını söylerler	1	2	3	4	5	6

Ek-7. Devam. Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği İzni

22.05.2024 11:38

Posta - Sena Okten - Outlook

Re: ölçek izin hk.

C. Onur Noyan ·

19.03.2023 Paz 10:52

Kime:Sena Okten <so

Merhabalar Sena Hanım,

Ölçeğimizi kullanmanızda bir sakınca yoktur.

İyi çalışmalar.

Doç. Dr. Onur Noyan

[iOS için Outlook](#) uygulamasını edinin

Gönderen:

Gönderildi

Kime: onur

Konu: ölçek izin hk.

Sayın hocam,

Ben Doğu Üniversitesi SBYO Hemşirelik Bölümü Araştırma Görevlisi Sena Okten, Ankara Üniversitesi Halk Sağlığı Hemşireliği Yüksek Lisans programında Tez dönemindeyim, BİR ÜNİVERSİTEDE DİJİTAL FLÖRT ŞİDDETİNİN BENLİK SAYGISINA ETKİSİ VE AKILLI TELEFON BAĞIMLILIĞININ MEDIATÖR ROLÜ isimli tezimde ölçme aracı olarak kullanmak amacıyla sizin Türkçeye uyarladığınız Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği-Kısa Form ölçeğini kullanmak istiyorum, Desteğinizi bekliyoruz şimdiden çok teşekkür ederiz, Saygılarımla

Ek-8. Bulgular

Çizelge 8.1. Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeğinin birinci düzey tek faktörlü modeline ilişkin sonuçları

Faktörler	İfadeler	Faktör Yüğü	Standart Hata	t	p
F1	2	,736	-	-	-
	1	,688	,036	26,817	***
	3	,564	,048	16,245	***
	4	,634	,056	17,415	***
	5	,674	,052	18,569	***
	6	,689	,052	18,731	***
	7	,800	,053	22,053	***
	8	,613	,050	16,989	***
	9	,787	,053	21,543	***
	10	,743	,053	20,249	***

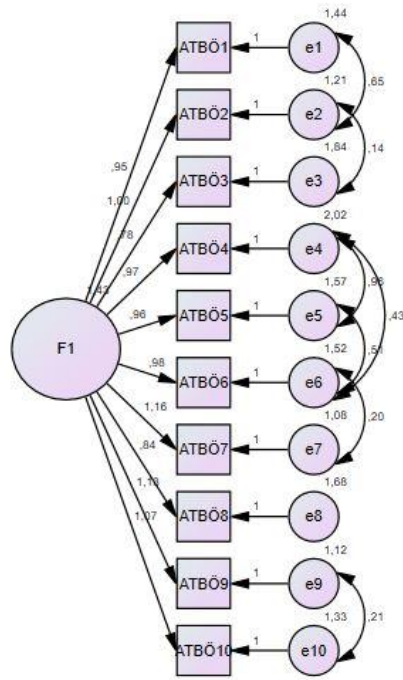
***p<0.05

Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği'nin birinci düzey tek faktörlü modeline ilişkin sonuçları verilmiştir. Diğer değişkenler arası korelasyonlar incelendiğinde maddelerin faktör yüklerinin 0.30'un üzerinde olduğu ve tüm korelasyon ilişkilerinin anlamlı olduğu görülmektedir.

Çizelge 8.2. Yapısal modelin uyum iyiliği değerleri

	Yapısal Modeli Değerleri	Tavsiye Edilen Değerler
χ^2/df	4,376	≤ 5
RMSEA	,088	$\leq 0,1$
CFI	,980	$\geq 0,90$
IFI	,980	$\geq 0,90$
TLI	,967	$\geq 0,90$
NFI	,974	$\geq 0,90$
GFI	,972	$\geq 0,90$
SRMR	,064	$\leq 0,10$
$\chi^2: 4707,154; df: 45; p:0,000$		

Yapısal Modelin Uyum İyiliği Değerleri verilmiştir. Doğrulamalı Faktör analizine göre ölçeğin yapısal denklem model sonucu (*Structural Equation Modeling Results*) $p=0.000$ düzeyinde anlamlı olduğu, ölçeği oluşturan 10 madde tek boyutlu ölçek yapısıyla ilişkili olduğu belirlenmiştir. Modelde iyileştirme yapılmaktadır. İyileştirme yapılırken uyumu azaltan değişkenler belirlenmiş, artık değerler arasında kovaryansı yüksek olanlar için yeni kovaryansı oluşturulmuştur. Sonrasında yenilenen uyum indisi hesaplamalarında uyum indisleri için kabul edilen değerlerin sağlandığı tabloda gösterilmiştir.

Şekil 8.1. Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği tek faktörlü modeli

Ölçüm modelinde 10 madde bulunduğu görülmektedir. Modeldeki tek yönlü oklar standardize edilen regresyon katsayılarını ifade etmektedir. Tüm faktör yüklerinin .30'un üzerinde olduğu görülmektedir.

Çizelge 8.3. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği'nin birinci düzey tek faktörlü modeline ilişkin sonuçları

Faktörler	İfadeler	Faktör Yüğü	Standart Hata	t	p
F1	1	,362	-	-	-
	2	,361	,096	8,180	***
	3	,768	,252	9,604	***
	4	,397	,109	8,613	***
	5	,774	,256	9,618	***
	6	,569	,163	9,707	***
	7	,600	,163	10,094	***
	8	,461	,207	8,058	***
	9	,710	,273	9,407	***
	10	,747	,285	9,529	***

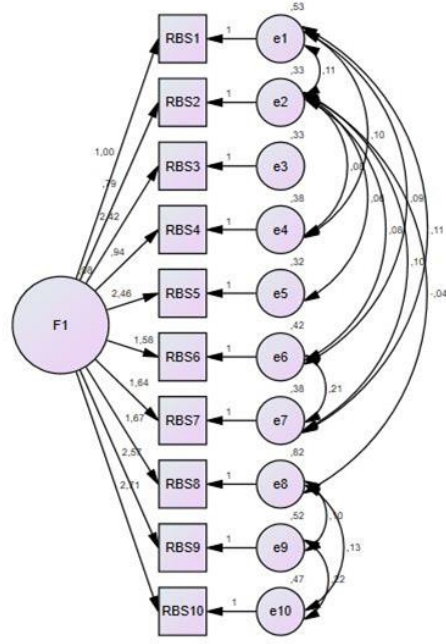
***p<0.05

Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği'nin birinci düzey tek faktörlü modeline ilişkin sonuçları verilmiştir. Diğer değişkenler arası korelasyonlar incelendiğinde maddelerin faktör yüklerinin 0.30'un üzerinde olduğu ve tüm korelasyon ilişkilerinin anlamlı olduğu görülmektedir.

Çizelge 8.4. Yapısal modelin uyum iyiliği değerleri

	Yapısal Modeli Değerleri	Tavsiye Edilen Değerler
χ^2/df	2,623	≤ 5
RMSEA	,015	$\leq 0,1$
CFI	,989	$\geq 0,90$
IFI	,989	$\geq 0,90$
TLI	,979	$\geq 0,90$
NFI	,983	$\geq 0,90$
GFI	,987	$\geq 0,90$
SRMR	,044	$\leq 0,10$
$\chi^2: 3340,334; df: 45; p:0,000$		

Yapısal modelin uyum iyiliği değerleri verilmiştir. Doğrulayıcı Faktör analizine göre ölçeğin yapısal denklem model sonucu (*Structural Equation Modeling Results*) $p=0.000$ düzeyinde anlamlı olduğu, ölçeği oluşturan 10 madde tek boyutlu ölçek yapısıyla ilişkili olduğu belirlenmiştir. Modelde iyileştirme yapılmaktadır. İyileştirme yapılırken uyumu azaltan değişkenler belirlenmiş, artık değerler arasında kovaryansı yüksek olanlar için yeni kovaryansı oluşturulmuştur. Sonrasında yenilenen uyum indisi hesaplamalarında uyum indisleri için kabul edilen değerlerin sağlandığı tabloda gösterilmiştir.

Şekil 8.2. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği tek faktörlü modeli

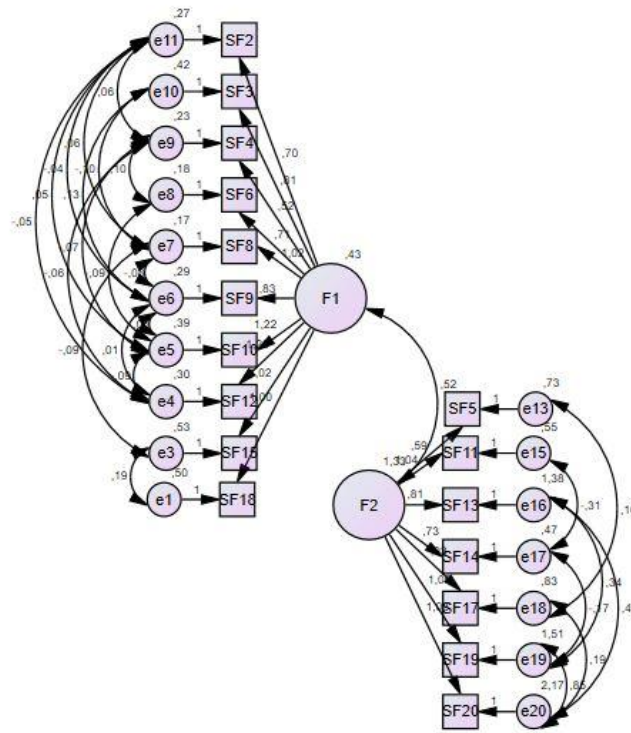
Ölçüm modelinde 10 madde bulunduğu görülmektedir. Modeldeki tek yönlü oklar standardize edilen regresyon katsayılarını ifade etmektedir. Tüm faktör yüklerinin .30'un üzerinde olduğu görülmektedir.

Çizelge 8.5. Yapısal modelin uyum iyiliği değerleri

	Yapısal Modeli Değerleri	Tavsiye Edilen Değerler
χ^2/df	3,330	≤ 5
RMSEA	,069	$\leq 0,1$
CFI	,935	$\geq 0,90$
IFI	,936	$\geq 0,90$
TLI	,906	$\geq 0,90$
NFI	,911	$\geq 0,90$
GFI	,903	$\geq 0,90$
SRMR	,086	$\leq 0,10$
χ^2: 3503,855; df: 136; p:0,000		

Yapısal modelin uyum iyiliği değerleri verilmiştir. Doğrulayıcı Faktör analizine göre ölçeğin yapısal denklem model sonucu (*Structural Equation Modeling Results*) $p=0.000$ düzeyinde anlamlı olduğu, ölçeği oluşturan 17 madde 2 alt boyutlu ölçek yapısıyla ilişkili

olduğu belirlenmiştir. Uygulanmış düzeltmelerden sonra da araştırmadaki model, istenilen uyumu elde edemediği için, en çok modifikasyon yüklenen ya da 0,3'ten düşük olan madde faktörüne sahip üç madde çıkarılmak durumunda kalmıştır. Yapıdan çıkarılan maddeler 2, 12 ve 14 numaralı maddelerdir. Sonuç olarak, modifikasyon ve 3 tane maddenin yapıdan çıkarılmasıyla modelin doğrulandığı saptanmıştır Modelde iyileştirme yapılmaktadır. İyileştirme yapılırken uyumu azaltan değişkenler belirlenmiş, artık değerler arasında kovaryansı yüksek olanlar için yeni kovaryansı oluşturulmuştur. Sonrasında yenilenen uyum indisi hesaplamalarında uyum indisleri için kabul edilen değerlerin sağlandığı tabloda gösterilmiştir.

Şekil 8.3. Siber Flört İstismarı Ölçeği çok faktörlü modeli

Ölçüm modelinde 17 madde ve iki alt boyut bulunduğu görülmektedir. Modeldeki tek yönlü oklar standardize edilen regresyon katsayılarını ifade etmektedir. Tüm faktör yüklerinin .30'un üzerinde olduğu görülmektedir.

Çizelge 8.6. Siber Flört İstismarı Ölçeğinin birinci düzey çok faktörlü modeline ilişkin bulguları

Faktörler	İfadeler	Faktör Yüğü	Standart Hata	t	p
F1	18	,680	-	-	-
	15	,677	,072	14,140	***
	12	,839	,095	13,461	-
	10	,787	,097	12,615	***
	9	,710	,075	11,143	***
	8	,850	,074	13,711	-
	6	,738	,059	12,094	***
	4	,583	,054	9,653	***
	3	,635	,077	10,512	***
	2	,664	,066	10,583	***
F2	5	,625	,059	10,139	***
	11	,849	,083	12,492	***
	13	,623	,071	11,527	***
	14	,775	,067	10,815	***
	17	,762	,077	12,054	***
	19	,684	-	-	-
	20	,628	,075	13,664	***

Çizelge 4.2.'de Siber Flört İstismarı Ölçeğinin birinci düzey çok faktörlü modeline ilişkin sonuçları verilmiştir. Diğer değişkenler arası korelasyonlar incelendiğinde maddelerin faktör yüklerinin 0.30'un üzerinde olduğu ve tüm korelasyon ilişkilerinin anlamlı olduğu görülmektedir.

Ek-9 Siber Flört İstismarı Hakkında Öğrenci Bilgilendi

1. SİBER FLÖRT İSTİSMARI NEDİR?

Siber flört istismarı, çevrimiçi ortamlarda gerçekleşen ve bir kişinin duygusal veya cinsel olarak istismar edilmesini içeren bir tür istismardır. Siber flört istismarı geniş çapta istismar edici davranışları içermekte olduğu için failere mağdurları akenen aşışılama ve fiziksel varlıdan olmasa bile mağdurlara istedikleri zaman erişim sağlama fırsatı sağlar.

2. SİBER FLÖRT İSTİSMARI NE KADAR YAYGIN?

- Türkiye’de her beş kişiden biri siber flört istismarına maruz kalmaktadır.
- Cinsiyete göre dağılımda kadınların erkeklere oranla daha fazla siber flört istismarının hem faili hemde mağduru olduğu görülmektedir.
- Üniversite öğrencilerinin teknoloji kullanım yaygınlığı dikkate alındığında, siber flört istismarına maruziyetleri genç nüfusta yüksek risk oluşturmaktadır.

3. SİBER FLÖRT İSTİSMARINA MARUZİYETİN TEHLİKELERİ NELERDİR?

- Araştırmalar, flört istismarının genç yaşlarda başlayabileceğini ve bu davranışların uzun vadeli etkilerinin olabileceğini ayrıca, sonraki ilişkilerde yaşanabilecek flört istismarına da bir risk faktörü olarak göstermektedir.
- Siber flört istismarına uğrayan kişiler üzerinde yüksek düzeyde kaygı ve depresyon, düşük benlik saygısı gibi psikolojik etkilerin yanı sıra uyku bozukluğu, kilo değişimi, kendine zarar verme gibi fiziksel belirtiler göstermektedir.

HAZIRLAYAN: Arç. Gör. Serva OKTEN, Prof.Dr. Deniz ODABAŞ

4. SİBER FLÖRT İSTİSMAR DAVRANIŞINI NASIL ANLARIZ?

- Partneri çevrimiçi ortamda aşışılama veya küçük düşürmek.
- Partnerini her an ulaşılabilir olması yönünde zorlamak ve ona ulaşamadığında tepki göstermek, sürekli mesaj atmak ve kontrol etmek.
- Partnerini açık fotoğraflar, videolar veya mesajlar yollamaya zorlamak, veya bu tarzdaki içerikleri partnerine yollamak.
- Partnerinin mesajlarını, arkadaş listesini veya kimlerle iletişime geçtiğini kontrol etmek.
- Partnerinin sosyal ağ veya telefon şifrelerini talep etmek.
- Partnerinin çevrimiçi hesaplarından ya da telefonundan iletişime geçenleri veya arkadaşlarını izinsiz silmek.
- Sosyal medya hesaplarında partnerinin kimlerle arkadaş olduğuna veya takipleşeceğine karışmak, bazı istismar davranışlarına örnektir.

5. SİBER FLÖRT İSTİSMARINDAN KENDİNİZİ NASIL KORUYABİLİRSİNİZ?

- Aşk kavramı, aşkla ilgili mitler ve ilişkideki sağlıklı davranışlar konusunda farkındalık yaratarak,
- Duyguların tanınması, ifade edilmesi ve düzenlenmesini geliştirerek,
- Saldırganlığı fark etmek ve saldırganlıkta başa çıkmaya ve çatışma çözme stratejilerini teşvik ederek,
- Flört istismarında akran grubunun ve görgü tanıklarının etkisi konusunda farkındalık yaratarak,
- Gençlerin, internette belirli özel bilgilerin (örn; konum bilgisi, sosyal ağ şifreleri) paylaşılmamasının önemi konusunda farkındalıklarını artırarak,
- Partnerlerinin mahrem resimlerini paylaşan yakınlarla uyarıda bulunarak, istismardan korunabilirsiniz.

6. SİBER FLÖRT İSTİSMARINA MARUZ KALDIĞINIZI DÜŞÜNÜYORSANIZ NE YAPMALISINIZ?

- Şiddetin tek sorumlusunun şiddet uygulayan olduğunu hatırlayın.
- Size siber şiddet uygulayan kişiden uzak durun, çevrimiçi veya yüz yüze iletişime geçmeyin.
- Gittiğiniz yerlerde yer bildirimi yaparken dikkatli olun.
- Gerektiğinde siber şiddete uğradığınızı kanıtlayabilmeyi için size gönderilen tehdit içeren mesajları, kayıtları ve görüntüleri saklayın.
- Siber şiddet uygulayan partnerin durdurulması ve kendinizi korumak için polis veya jandarmaya, Cumhuriyet Savcılığına, valiliğe, bulunduğunuz ildeki ŞÖNİM’e, başvurulabilir; iletişim ve adres bilgilerinizin gizlenmesini, geçici koruma sağlanmasını talep edebilirsiniz.
- Kendinizi suçlamayın. Şiddete maruz kalmak sizin suçunuz değil.

SİBER FLÖRT İSTİSMARI HAKKINDA YARDIM VE DESTEK NEREDEN ALINIR?

*ALO 112- POLİS 155/JANDARMA 156

*ALO 183 SOSYAL DESTEK HATTI (WHATSAPP: 0501 183 0183)

*ŞİDDET ÖNLEME VE İZLEME MERKEZİ (ŞÖNİM) - İSTANBUL 0212 465 21 96 - 97

*ÜNİVERSİTEDEN PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK HİZMETLERİ, ÇEVİRİMİÇİ DESTEK GRUPLARI VE KAYNAKLAR ARACILIĞI İLE DESTEK ALABİLİRSİNİZ.

